

POZIV
ZA IZVANREDNU SJEDNICU SKUPŠTINE
HRVATSKE ODVJETNIČKE KOMORE

*Na temelju zaključka 12. sjednice Upravnog odbora Hrvatske odvjetničke komore
održane 5. studenog 2022. godine, saziva se*

Izvanredna Skupština Hrvatske odvjetničke komore

u subotu 17. prosinca 2022. u 11:30 sati

u prostorijama Hrvatske odvjetničke komore u Zagrebu, Koturaška 53/II

Upravni odbor predlaže sljedeći

DNEVNI RED

1. *Otvaranje Skupštine i izbor članova Radnog predsjedništva, zapisničara i ovjervitelje zapisnika*
2. *Usvajanje dnevnog reda Skupštine*
3. *Prijedlog Statuta Hrvatske odvjetničke komore*
4. *Rasprava o točki 3.*
5. *Donošenje odluke o točki 3.*

Članovi Skupštine dužni su prisustvovati sjednici Skupštine.

Skupštinu Komore čine:

- predstavnici svih odvjetničkih zborova Komore izabrani na godišnjim skupštinama zborova*
- predsjednik Komore, predsjednici svih odvjetničkih zborova, predsjednik Disciplinskog suda Komore, predsjednik Višeg disciplinskog suda Komore, disciplinski tužitelj Komore, bivši predsjednici Komore koji obavljaju odvjetničku službu i predsjednik Udruge odvjetničkih vježbenika pri Komori.*

Predsjednik odvjetničkog zbora predstavnik je Skupštine po položaju, a broj predstavnika odvjetničkih zborova određuje se tako da svaki zbor izabire po jednog predstavnika u Skupštinu na svakih započelih 50 (pedeset) svojih članova.

Skupština se može održati i donositi pravaoaljane odluke ako joj prisustvuje većina svih članova.

Skupština donosi odluke većinom glasova prisutnih članova.

Član Skupštine kojemu je odlukom nadležnog tijela izrečena mjera zabrane obavljanja odvjetništva na određeno vrijeme, ili kojemu je obustavljeno pravo na obavljanje odvjetništva, nema pravo sudjelovati u radu Skupštine. Ako u ovom slučaju do dana održavanja Skupštine zbor ne izabere drugog predstavnika i ako o tome na vrijeme ne obavijesti Komoru, odredbe Statuta HOK-a o broju članova Skupštine i o kvorumu prilagođuju se smanjenom broju članova.

Po nalogu Upravnog odbora HOK-a
PREDSJEDNIK
Robert Travaš, v. r.

Sadržaj

UVODNIK

Mario Janković, dopredsjednik HOK-a.	2
---	---

IZ HOK-a

Robert Travaš izabran za predsjednika Hrvatske odvjetničke komore	4
26. Sportske igre odvjetnika i odvjetničkih vježbenika HOK-a u Malom Lošinjju	8
25 godina Odvjetničkog zbora Županije brodsko-posavske	12
Dubravko Marjanović, Ivica Leko: Kako funkcioniraju pravosuđe i odvjetnici u ratnim uvjetima – primjeri iz ratnog Osijeka	16
Ksenija Turković laureatkinja Zaklade dr. sc. Jadranko Crnić za 2021. godinu	19

ČLANCI I RASPRAVE

Jadranko Jug, Željko Pajalić: Novela Zakona o parničnom postupku iz 2022. godine	21
Miéo Ljubenko, Tena Nagy: Izmjene i dopune ZPP-a i prijedlozi Hrvatske odvjetničke komore	47

AKTUALNA SUDSKA PRAKSA

Izbor iz aktualne sudske prakse	55
---------------------------------------	----

ENGLESKI ZA ODVJETNIKE

Dobra vijest: vaš je engleski sasvim O. K.	60
---	----

HRVATSKI ZA ODVJETNIKE

Jezik kao opće, javno i zajedničko dobro	62
--	----

PRISEGE

Prisege dane 14. rujna 2022.	64
Prisege dane 12. listopada 2022.	67

IN MEMORIAM

Mirjana Lenac	70
Branko Špehar	71
Borivoje Milošević	72

ZAPISNIK

Zapisnik s redovite godišnje Skupštine Hrvatske odvjetničke komore održane 9. srpnja 2022.	73
---	----

.....

Piše:
Mario Janković,
 odvjetnik
 u Zagrebu,
 dopredsjednik
 Hrvatske
 odvjetničke
 komore

.....

Poštovane kolegice i kolege,
 ovim uvodnikom želio bih skrenuti pozornost na tri događaja koja su se dogodila od prošlog uvodnika, a koja su od iznimne važnosti kako za Hrvatsku odvjetničku komoru tako i za samu odvjetničku službu. U vrlo kratkom razdoblju došlo je do promjene Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika tako da je promijenjena vrijednost boda, sklopljena je kolektivna policica osiguranja od odvjetničke odgovornosti za sve odvjetnike u Hrvatskoj te je izabran novi predsjednik Hrvatske odvjetničke komore.

Osnovni razlog za promjenu Tarife, odnosno povećanje vrijednosti boda, jest činjenica da vrijednost boda nije mijenjana 28 godina, a u tom je razdoblju došlo do znatnog porasta troškova obavljanja odvjetničke službe kao posljedica porasta cijena svih dobara i usluga.

Naime, iako je vrijednost boda u iznosu od 10,00 kn službeno utvrđena 2004. godine, već je i prije, u razdoblju od 1994. do 2004., vrijednost boda stvarno iznosila 10,00 kn, i to stoga jer je odvjetnicima po tada važećoj Tarifi, uz nagradu koja se obračunavala po vrijednosti boda od 8,00 kn, pripadala i paušalna nagrada za sve sporedne radnje obavljene u postupcima, u iznosu od 25 % od ukupnog iznosa nagrade.

Dakle, vrijednost boda iz Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika nije se mijenjala od 1994. do 2022. godine.

Jasno je da su se od 1994. do 2022. znatno promijenile okolnosti koje su odlučne za utvrđivanje vrijednosti boda. Stoga je bilo nužno vrijednost boda uskladiti s porastom troškova obavljanja odvjetničke službe

(troškovima prostora u kojem odvjetnici imaju svoje odvjetničke urede, troškovima plaća zaposlenika odvjetničkih ureda, uredske opreme i materijala te raznih drugih svakodnevnih nužnih izdataka), kao i s porastom cijena svih usluga i dobara te s rastom prosječne plaće u Republici Hrvatskoj.

Sklapanje kolektivne police osiguranja za sve odvjetnike u Hrvatskoj rezultat je višegodišnjeg truda i napore. Što se sklapanjem kolektivne police postiglo? Koju će korist od navedenoga imati pojedini odvjetnici, a što to znači za Komoru? Kolektivnom policom osiguranja od odvjetničke odgovornosti, odvjetnici su, usudio bih se reći, dobili trenutačno najbolje uvjete koji se mogu dobiti na tržištu. Cijena naknade koju će odvjetnici plaćati za predmetnu policu bit će približno 25 % niža od do sada prosječne cijene police, pokriće po predmetnoj polici šire je od uobičajenog, a odvjetnici se više ne moraju brinuti jesu li ili nisu osigurani u nekom razdoblju te kada i s kojim rokom moraju sklopiti police osiguranja. Za Komoru to znači manje „suspenzija“, manje disciplinskih postupaka prouzročenih time što odvjetnik nije dostavio novu policu osiguranja, a osim toga, jedinstvenom kolektivnom policom osiguranja Komora otklanja od sebe odgovornost za naknadu štete, kao regulator profesije, u slučaju da odvjetnik nema sklopljenu policu osiguranja.

U protekla dva i pol mjeseca pokazalo se da su se tijela Komore, kao i njezini akti, spremni nositi i s izvanrednim i posebnim situacijama, pa tako i s uhićenjem i ostavkom bivšeg predsjednika iako se na takvu situaciju nismo pripremali. Komora je nakon vijesti o uhićenju odmah

djelovala i prema javnosti i prema svojim članovima, a sve službe i sva tijela HOK-a od prvoga dana funkcionirala su potpuno normalno. U najkraćem mogućem roku, i uz održavanje nekoliko izvanrednih sjednica Izvršnog i Upravnog odbora HOK-a, sazvana je izvanredna izborna Skupština, na kojoj je 5. studenoga ove godine za predsjednika izabran Robert Travaš. Kandidaturu Roberta Travaša podržala je velika većina odvjetničkih zborova u Republici Hrvatskoj, a time su hrvatski odvjetnici još jedanput pokazali jedinstvo. Robert Travaš preuzeo je na sebe veliku odgovornost u vrlo nezahvalnom trenutku, a na položaju predsjednika ostat će do kraja mandatnog razdoblja, što znači do srpnja 2024. godine.

Nadam se da će ovim promjenama, a i drugima koje nas očekuju u sljedećem razdoblju, odvjetnicima biti olakšano obavljanje njihove odvjetničke službe, jer svi znamo da se odvjetnici moraju svakoga dana boriti za svoj posao i da je ta borba svakim danom sve teža – često nam se čini da je unaprijed izgubljena, ali mi ćemo je i dalje voditi i truditi se objasniti što točno znači odvjetnička služba, koje sve odgovornosti i obveze ona sa sobom nosi.

Svim kolegicama i kolegama želim blagoslovljen Božić te sretnu i uspješnu novu godinu.

ODVJETNIK 4/2022.

Glasilo i časopis Hrvatske odvjetničke komore,
Zagreb, 4 – 2022., god. 95.

Journal of the Croatian Bar Association,
Zagreb, 4 – 2022, annual file 95

.....

Glavni i odgovorni urednik: Robert Travaš, odvjetnik, Zagreb.
Urednik: Igor Hrabar, odvjetnik, Zagreb. **Izvršna i grafička urednica:** Nataša Barac, Koturaška cesta 53, Zagreb, tel: 6165218, e-mail: hok-cba@hok-cba.hr, natasa.barac@hok-cba.hr. **Članovi uredništva:** Leo Andreis, dr. sc. Atila Čokolić, Višnja Drenški Lasan, dr. sc. Davor Bubalo, Maša Gluhinić, Mario Janković, Antonio Marečić, Sanja Mišević, Ingrid Mohorovičić-Gjanković, Matija Potočnjak – odvjetnici, Mato Arlović, sudac Ustavnog suda RH, mr. sc. Iris Gović Penić, sutkinja Županijskog suda u Zagrebu, mr. sc. Hrvoje Momčinović, sudac Ustavnog suda RH u m., Dražen Tripalo, sudac Vrhovnog suda RH, Arno Vičić, odvjetnik u m.
Lektorica: Božica Dragaš. **Tisak:** Kerschoffset, d.o.o. Zagreb.
Grafička priprema: Aria dizajn, Zagreb. **Fotografije:** Grgur Žučko, Lukša Marotti, Nataša Barac.

.....

Svi potpisani tekstovi odražavaju stavove i mišljenja isključivo njihovih autora, a ne Hrvatske odvjetničke komore, urednika i članova uredništva „Odvjetnika“. Uredništvo zadržava pravo objave primljenih materijala u časopisu i/ili na mrežnoj stranici HOK-a. Materijali objavljeni na mrežnoj stranici ne honoriraju se. Prvi broj časopisa „Odvjetnik“ objavljen je 25. studenoga 1927. godine. Prvi urednik bio je dr. Ivo Politeo. „Odvjetnik“ je i stvarni sljednik „Pravnika“ – glasila kluba odvjetnika u području odvjetničkog odbora u Osijeku, koji je izlazio od 1913. do 1914. godine a urednik glasila bio je dr. Hugo Spitzer.

.....

IBAN HR66 2360000-1101268409

Godišnja pretplata za tuzemstvo 200,00 kn

za inozemstvo 40 eura,

pojedinačni broj za tuzemstvo 40,00 kn,

za inozemstvo 8 eura.

Copyright © Hrvatska odvjetnička komora 2008.

Nijedan dio ove publikacije ne smije se objaviti bez posebnog odobrenja izdavača.

.....

Uredništvo

Zagreb, Koturaška cesta 53/II

Tel: 6165218

e-mail: hok-cba@hok-cba.hr

Izdavač

Hrvatska odvjetnička komora,

Zagreb

Koturaška cesta 53/II

Tel: 6165200

e-mail: hok-cba@hok-cba.hr

.....

Prodaja oglasnog prostora – marketing

1/1-6.800,00 kn / 1/1 (omot) – 7.800,00 kn / 1/2 – 3.800,00 kn

Robert Travaš izabran za predsjednika Hrvatske odvjetničke komore

.....
 Pripremila:
Nataša Barac,
 izvršna urednica
 „Odvjetnika“
 .....

Na izvanrednoj izbornoj Skupštini Hrvatske odvjetničke komore (HOK), održanoj u subotu 5. studenoga 2022. u Zagrebu, za predsjednika HOK-a izabran je Robert Travaš, odvjetnik u Zagrebu.

Robert Travaš već je obavljao dužnost predsjednika HOK-a u dva mandata u razdoblju od 2012. do 2018. godine, a ostatak će na ovoj funkciji do održavanja redovite izborne Skupštine HOK-a u srpnju 2024. godine.

U svom je govoru, nakon što je izabran za predsjednika, Travaš istaknuo potrebu očuvanja jedinstva odvjetništva „u cilju očuvanja odvjetničke službe i Hrvatske odvjetničke komore“. Govor donosimo u nastavku časopisa u cijelosti.

Izvanrednu izbornu Skupštinu otvorio je dopredsjednik HOK-a i v. d. pred-

sjednika Mario Janković, koji je pozdravio nazočne te predložio da Skupština na prijedlog Upravnog odbora izabere Radno predsjedništvo, na čelu s Andreasom Mlikotom, odvjetnikom u Osijeku.

Delegati su izabrali i izbornu komisiju, koja je osiguravala provođenje izbora u skladu s propisima te prebrojila glasove.

Kako je delegate izvijestio predsjednik izborne komisije, zagrebački odvjetnik Goran Devrnja, u izbornim kutijama bilo je 99 izbornih listića, od kojih su dva bila nevažeća. Robert Travaš izabran je s 97 glasova za predsjednika HOK-a.

Delegati su prema dnevnom redu izvanredne izborne Skupštine jednoglasno dali razrješnicu Josipu Šurjaku, koji je dao ostavku na sve svoje funkcije u Hrvatskoj odvjetničkoj komori.

.....

Robert Travaš rođen je 1963. godine u Puli. Na Pravnom fakultetu u Zagrebu diplomirao je 1987. godine, kada i postaje odvjetnički vježbenik, a 1989. položio je pravosudni ispit. U razdoblju od 1990. do 1993. Robert Travaš bio je savjetnik u Uredu predsjednika RH, pomoćnik predstojnika Ureda predsjednika RH i šef kabineta predsjednika Vlade RH, a 1993. upisuje se u Imenik odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore, te je osnivač i partner u Travaš i partneri odvjetničkom društvu d. o. o.

Robert Travaš dugi je niz godina aktivan u tijelima HOK-a: 2007. godine postao je član Upravnog odbora Odvjetničkog zbora Zagreb, od 2009. do 2012. godine bio je predsjednik Odvjetničkog zbora Zagreb i dopredsjednik HOK-a, a dužnost predsjednika HOK-a obnašao je u dva mandata od 2012. do 2018. godine. Od 2018. do danas član je Upravnog odbora i Izvršnog odbora HOK-a. Osim toga, član je Zakladne uprave Zaklade dr. sc. Jadranko Crnić, ispitivač na pravosudnim ispitima iz područja građanskog i trgovačkog prava te nacionalni predstavnik u Međunarodnoj uniji odvjetnika (UIA).

.....

Poštovane i drage kolegice i kolege, zahvaljujem svim kolegicama i kolegama iz svih odvjetničkih zborova u Hrvatskoj što ste na ovoj Skupštini, a i u pretkandidacijskom postupku, pokazali jedinstvo u cilju očuvanja struke i Hrvatske odvjetničke komore. Čast mi je da me u ovim okolnostima za predsjednika HOK-a do kraja ovog mandata 2024. predložilo 11 od 16 odvjetničkih zborova u Hrvatskoj, a još su dva zbora podržala tu kandidaturu, što mi je za odluku o prihvaćanju kandidature bilo i važnije od toga što me za tu funkciju predložio i Izvršni odbor HOK-a.

Mislio sam da sam svoje odradio i da mi oko vrata više nikada neće biti ovaj naš, prilično težak predsjednički lanac. No dat ću sve od sebe da Komora ostane stabilna, da članstvo i dalje ima povjerenje u nas, kao i da pokažemo kontinuitet, jedinstvo i stabilnost i u odnosima s državnim tijelima, posebice Ministarstvom pravosuđa i uprave, sudovima te inozemnim odvjetničkim komorama i našim međunarodnim udruženjima (CCBE, UIA i IBA). Za tako nešto treba nam jedinstvo koje ste pokazali te pomoć i angažman svakoga od vas, tako da u miru dočekamo nove redovne izborne skupštine zborova i HOK-a 2024.

godine. Svjestan sam da je u ovom trenutku dobro rješenje bilo da ovu funkciju obnaša netko koga poznajete, netko tko dobro poznaje rad svih tijela HOK-a i netko koga poznaju svi naši partneri, s kojima Komora razgovara i ima odnose. Tijekom svih tih godina puno vas me i bolje upoznalo na kolegijalnim druženjima. Ta poznanstva i druženja i jesu jedina nagrada i bogatstvo koje sam stekao svim tim angažmanima u Komori.

Sastav ovog Upravnog odbora i Izvršnog odbora također pokazuje kontinuitet i jedinstvo. Svima nam nedostaje naš nedavno preminuli dugogodišnji dopredsjednik Mladen Klasić, koji bi sigurno svojom mirnoćom, znanjem i iskustvom značajno pridonio u ovoj situaciji.

Ne treba prešućivati razlog ove izvanredne izborne Skupštine za izbor predsjednika HOK-a. Želim kazati da je naš bivši predsjednik, kolega Josip Šurjak, što se tiče samog rada u HOK-u, odradio dobar posao i posebno naglasiti da ono što se dogodilo nije imalo nikakve veze s Komorom, kao ni sa samim obavljanjem odvjetničke službe, a njemu želim da se na sudu izbori za svoj ugled, a time i daljnju egzistenciju u odvjetništvu.

Posebno želim zahvaliti dopredsjedniku Mariju Jankoviću, glavnoj tajnici Ivi Markotić Bagarić, Nataši Barac, Ivanu Peniću, Ivanu Erdelezu, Mirni Skelin i svima u Izvršnom i Upravnom odboru, kao i svim zaposlenicima Komore za dostojanstveno ponašanje i adekvatnu reakciju u toj kriznoj situaciji, posebice u odnosu s našim članstvom i javnosti.

Želim zahvaliti i ministru pravosuđa i uprave, gospodinu Ivanu Malenici na nastavku suradnje i razumijevanju naših problema i naših stavova vezanih za prigovore koji dolaze od Europske komisije. Ti prigovori nikad ne dolaze od Komisije odnosno Glavne uprave za pravosuđe, nego od Komisije za unutrašnje tržište i zaštitu potrošača, koja nastavlja tradiciju birokratskog nerazumijevanja našeg položaja u odnosu na odvjetnike i

odvjetnička društva iz velikih zemalja članica EU-a, kao i našeg kontinentalnog odnosno srednjoeuropskog pravnog sustava, pa se stalno traži daljnja liberalizacija pristupa odvjetničkoj službi, ali i smanjivanje cijena naših usluga, smanjenje upisnina i drugih prihoda Komore, što jedino možemo tumačiti kao birokratski pokušaj slabljenja neovisnosti i samostalnosti organizacije odvjetništva u Republici Hrvatskoj. U suradnji s Ministarstvom pravosuđa i uprave pokušavamo riješiti te prigovore tako da Republika Hrvatska ne bude prozivana za neusklađenost s pravom EU-a i da u isto vrijeme nastane što manje štete za naš ustavno-pravni, ali i tržišni položaj u RH, kao i za financijsku neovisnost Komore, koja je glavni jamac potpune neovisnosti odvjetništva od izvršne vlasti i drugih utjecaja.

Naravno da se i odvjetnička služba u praksi mijenja velikom brzinom kao i cijelo društvo, promjene su se ubrzale u pandemijskom razdoblju pa se danas razgovara i o pružanju pravne pomoći *online*, izloženi smo stalnom pritisku za smanjivanje cijena naših usluga, a obujam naših poslova stalno se smanjuje jer se ti poslovi povjeravaju javnim bilježnicima, ali i drugim tijelima i osobama u RH. Pritom svi zanemaruju činjenice koje se događaju u našem društvu, a to su vrlo visoka fiskalna i parafiskalna davanja na naše prihode, prebacivanje poslova i vođenje evidencija koje ne bi trebali obavljati odvjetnici u svakodnevnom obavljanju svoje službe, nego državna tijela i službe, nekontrolirano stvaranje novih pravnika bez plana zapošljavanja tolikog broja novih kolegica i kolega, smanjenje kupovne moći stanovništva, ali i gospodarstva u cjelini, koje se u štednji sredstava najprije rješava intelektualnih usluga. I tako dolazimo do one stare izreke da je bara sve manja i manja, a puno je i previše krokodila. To, nažalost, dovodi do pada kvalitete odvjetničkih usluga i do dampinških cijena kod ugovaranja naših usluga, umanjenja ugleda odvjetnika i odvjetništva u društvu, ali i do nedostatka kolegijalnosti jer se u svakodnevnoj borbi za preživljavanje ponekad

zanemaruje Kodeks odvjetničke etike koji je biblija obavljanja naše službe. Takvom lošem ugledu u javnosti pridonosi i veći broj privođenja i uhićenja odvjetnika u posljednje vrijeme. Ne opravdavam postupke kolegica i kolega koji dovode do reakcije represivnih tijela, no i upuštanje odvjetnika u neke aktivnosti koji nisu u uskoj vezi ili nisu uopće u vezi s obavljanjem odvjetničke službe, mogući su rezultat stanja koje sam opisao, a to je istovremeni stalni značajan rast broja odvjetnika uz istodobno smanjenje obujma naših poslova i smanjenje platežne moći i standarda stanovništva te sve teži rad gospodarskih subjekata u uvjetima inflacije i suludog rasta cijena energenata i sirovina, a time i konačnih proizvoda na tržištu.

Nakon višegodišnjih pregovaranja, prvi put od 1994. godine uspjeli smo ostvariti povećanje boda, a usklađivanje Tarife pokušava se napraviti tako da to najmanje osjete socijalno ugroženi i osobe s niskim prihodima, da im pravna pomoć bude dostupna u uslugama koje trebaju od nas odvjetnika. HOK je uvijek za to imao sluha, a što dokazuje više desetljeća pružanja potpuno besplatne pravne pomoći određenim kategorijama stanovništva, koju daje HOK takvom dobrovoljnom odlukom nas samih, dakle dodatno i izvan državnog sustava pružanja besplatne pravne pomoći. Također, mnogo je truda uloženo i više se godina pregovaralo o sklapanju police za kolektivno osiguranje odvjetnika, što je konačno i postignuto prije desetak dana. Ovim putem zahvala svima koji su sudjelovali u tim aktivnostima koje su konačno urodile plodom za našu odvjetničku službu.

Odvjetništvo je regulirana profesija koja je preživjela razne sustave i pritiske pa će nesumnjivo preživjeti i ove nove izazove te će nastaviti pružati hrvatskom stanovništvu i gospodarskim subjektima pravnu pomoć koju trebaju. Uostalom, to nam je i ustavna i zakonska dužnost i zadaća. U tome očekujemo pomoć i razumijevanje državnih tijela koja imaju utjecaj na naš status i društvenu ulogu.

Hvala vam svima na iskazanom povjerenju. Nadam se da će to povjerenje opravdati.

26. Sportske igre odvjetnika i odvjetničkih vježbenika HOK-a u Malom Lošinj

.....
Piše:

Nataša Barac,
izvršna urednica
„Odvjetnika“
.....

Sportske igre odvjetnika i odvjetničkih vježbenika Hrvatske odvjetničke komore već su dugo omiljeno događanje članova HOK-a, a ovogodišnje, 26. Sportske igre, koje su održane od 22. do 25. rujna u Malom Lošinj, privukle su do sada najveći broj sudionika – njih više od 400.

Odvjetnici i odvjetnički vježbenici svoje su snage, kondiciju i vještine mogli odmjeriti u različitim sportovima – trčanju, stolnom tenisu, pikadu, tenisu, šahu, boćanju, košarci i malom nogometu.

Boćanje je posljednjih nekoliko godina najatraktivnija sportska disciplina odvjetničkih sportskih igara, a tako je bilo i ove godine, kada se za boćanje prijavilo rekordnih 86 sudionika, odnosno 43 para. Nakon napetih i neizvjesnih borbi na boćalištu, prvo mjesto osvojili su

Mate Matić i Nikola Mandić, odvjetnici u Zagrebu, koji su pobijedili odvjetnike iz Splita, par koji su činili Tomislav Kasalo i Hrvoje Raić.

Druga najatraktivnija sportska disciplina, ako je suditi po broju sudionika, bila je pikado, u kojem je nastupilo 19 igračica i 26 igrača. U ženskoj konkurenciji najbolja je bila Zrinka Prlić, odvjetnica u Zagrebu, a u muškoj Dominik Grbac, vježbenik u Matuljima.

U stolnom tenisu, u konkurenciji pet igračica najbolja je bila Lina Helebrant, vježbenica u Zagrebu, a među 28 igrača stolnog tenisa pobjedu je odnio Marijan Pavlečić, odvjetnik u Jastrebarskom.

Relativno velik broj igrača i igračica sudjelovao je i u šahu – svoje snage u ovoj drevnoj igri odmjerilo je 17 igračica

i igrača, a najbolji među njima bio je Janko Havaš, odvjetnik u Zagrebu. Devetero sudionika natjecalo se u trčanju, a najbolji su bili Anemarija Rajčić, vježbenica u Splitu, u ženskoj kategoriji i Bojan Jovanović, odvjetnik u Zagrebu, u muškoj kategoriji.

Natjecanja u tenisu bila su podijeljena u tri kategorije: natjecateljice su se natjecale u jednoj kategoriji, a natjecatelji su bili podijeljeni po dobnim skupinama: do 45 i više od 45 godina. Od tri prijavljene tenisačice, najbolja je bila Iva Jančevski, vježbenica u Zagrebu. U kategoriji muškaraca mlađih od 45 godina bilo je 17 tenisača, a u odličnome finalu Davor Glavina, odvjetnik u Zagrebu, pobijedio je svoga kolegu Tomislava Barišića, odvjetnika u Zagrebu. U kategoriji tenisača iznad 45 godina natjecalo se deset natjecatelja, a u srazu tenisača Mate Matića i Andrije Bagarića, odvjetnika u Zagrebu, pobijedio je već legendarni Mate Matić, odvjetnik s vjerojatno najviše sveukupno osvojenih odličja na Sportskim igrama odvjetnika i odvjetničkih vježbenika HOK-a. Mate Matić do sada je osvajao pokale u tenisu, stolnom tenisu, pikadu, šahu i boćanju (ako nismo nešto zaboravili).

U ekipnim igrama ove se godine prijavilo iznimno malo momčadi. U košarci samo tri, u malom nogometu četiri momčadi, a u oba turnira pobijedile su ekipe iz Zagreba. Nadamo se da će na sljedećim sportskim igrama u ovim sportovima biti veća konkurencija.

Uz sportska događanja, sudionici su uživali i u zajedničkim druženjima, a posljednju večer podijeljena su priznanja najboljim natjecateljima. Sudionike 26. sportskih igara pozdravio je Vatroslav Abramović, odvjetnik u Rijeci i predsjednik Riječkog odvjetničkog zbora, domaćina sportskih igara, a uz odvjetnika Abramovića priznanja najuspješnijim sportašima dodijelili su Iva Zlatić, odvjetnica u Karlovcu i predsjednica OZ Karlovac, te Ognjen Dabelić, odvjetnik u Dubrovniku i predsjednik OZ Dubrovnik.

Sljedeće sportske igre održat će se u rujnu 2023. godine u Bolu na otoku Braču i s nestrpljenjem očekujemo što veći broj prijava.

Rezultati

TRČANJE (Ž)

ZLATO **ANEMARIJA RAJČIĆ**, vježbenica u Splitu
 SREBRO **ANĐELKA KASUM**, odvjetnica u Zagrebu
 BRONCA **LUKRECIJA MUNIĆ**, vježbenica u Šibeniku

TRČANJE (M)

ZLATO **BOJAN JOVANOVIĆ**, odvjetnik u Zagrebu
 SREBRO **JANKO HAVAŠ**, odvjetnik u Zagrebu
 BRONCA **IGOR METELKO**, odvjetnik u Zagrebu

STOLNI TENIS (Ž)

ZLATO **LINA HELEBRANT**, vježbenica u Zagrebu
 SREBRO **IVANA DOBROVIĆ**, vježbenica u Čakovcu
 BRONCA **MAJA MASNEC**, odvjetnica u Jastrebarskom

STOLNI TENIS (M)

ZLATO **MARIJAN PAVLEČIĆ**, odvjetnik u Jastrebarskom
 SREBRO **DOMINIK GRBAC**, vježbenik u Matuljima
 BRONCA **IVAN KRZNARIĆ**, vježbenik u Zagrebu

PIKADO (Ž)

ZLATO **ZRINKA PRLIĆ**, odvjetnica u Zagrebu
 SREBRO **ELLA TOSKIĆ**, vježbenica u Rijeci
 BRONCA **VANDA FRČKO**, vježbenica u Zagrebu

PIKADO (M)

ZLATO **DOMINIK GRBAC**, vježbenik u Matuljima
 SREBRO **MATIJA SMILJANIĆ**, odvjetnik u Zagrebu
 BRONCA **JANKO HAVAŠ**, odvjetnik u Zagrebu

TENIS (Ž)

ZLATO **IVA JANČEVSKI**, vježbenica u Zagrebu
 SREBRO **SRĐANA BARIŠIĆ**, odvjetnica u Zagrebu
 BRONCA **VLATKA VIDAKOVIĆ**, vježbenica u Osijeku

TENIS (M do 45)

ZLATO **DAVOR GLAVINA**, odvjetnik u Zagrebu
 SREBRO **TOMISLAV BARIŠIĆ**, odvjetnik u Zagrebu
 BRONCA **HRVOJE LAFTER**, odvjetnik u Jastrebarskom

TENIS (M iznad 45)

ZLATO **MATE MATIĆ**, odvjetnik u Zagrebu
 SREBRO **ANDRIJA BAGARIĆ**, odvjetnik u Zagrebu
 BRONCA **BORIS HLATKI**, odvjetnik u Vukovaru

ŠAH

ZLATO **JANKO HAVAŠ**, odvjetnik u Zagrebu
 SREBRO **IVAN Kobaš**, odvjetnik u Zagrebu
 BRONCA **MARKO HRABAR**, odvjetnik u Zagrebu

BOČANJE

ZLATO **MATE MATIĆ I NIKOLA MANDIĆ**,
 odvjetnici u Zagrebu
 SREBRO **TOMISLAV KASALO I HRVOJE RAIĆ**,
 odvjetnici u Splitu
 BRONCA **MARKO JAGEČIĆ**, odvjetnik u Zagrebu i
FRAN MARČINKO, vježbenik u Zagrebu

KOŠARKA (M)

ZLATO **ZAGREB**
 SREBRO **ŠIBENIK**
 BRONCA **SPLIT**

MALI NOGOMET (M)

ZLATO **PRINCIPALI**
 SREBRO **OSIJEK**
 BRONCA **SPLIT**

Ukupni pobjednik 26. Sportskih igara
 odvjetnika i odvjetničkih vježbenika HOK-a
 jest **Odvjetnički zbor Zagreb**

25 godina Odvjetničkog zbora Županije brodsko-posavske

.....
 Piše:
Jelena Demetrović,
 predsjednica
 OZ Županije
 brodsko-posavske
 .....

Povodom obilježavanja 25 godina postojanja Odvjetničkog zbora Županije brodsko-posavske, 3. lipnja 2022. održana je Svečana skupština u Galeriji „Ružić“ te je tom prigodom postavljena i izložba pod nazivom „25 godina Odvjetničkog zbora Županije brodsko-posavske“, na kojoj je pomoću memorabilija i fotografija prikazana prošlost i sadašnjost odvjetništva na području Brodsko-posavske županije.

Proučavajući prošlost i sadašnjost odvjetništva u Slavoniji radi prikupljanja građe za izložbu, možemo zaključiti da se povijest odvjetništva mijenjala i da se nikada nije bilo lako baviti odvjetničkom službom. Povijest odvjetništva ili advokature seže još u antička vremena, a upravo je i temelj odvjetništva kakvoga danas poznajemo u rimskom pravnom

poretku. S propašću rimske vlasti i sve slabijim utjecajem Bizanta na području Slavonije, nestaje i dotadašnji pravni poredak.

Razdoblje feudalizma obilježeno je običajnim pravom i pravnim partikularizmom, no već od 11. stoljeća pojavljuje se interes za rimske pravne ustanove te se pravo počinje proučavati na sveučilištima. Već kasniji srednjovjekovni izvori bilježe prisutnost odvjetnika u pojedinim građanskim parnicama vođenima na području Slavonije.

Prvi pisani zakoni koji reguliraju ovlasti i dužnosti odvjetnika, a odnose se na područje Slavonije, doneseni su 1769. i 1804. godine. Kraljevska vlada 1852. godine donosi tzv. Odvjetnički red, prema kojemu ministar pravosuđa imenuje odvjetnike i njihova središta. Broj odvjetnika bio je ograničen, a uvjeti za dobivanje advokature bili su doktorat prava, položen pravosudni ispit, kao i tri godine prakse u odvjetništvu. U razdoblju Kraljevine SHS/Jugoslavije nastavio je vrijediti Odvjetnički red donesen 1852. godine.

Iako su i ranije postojale inicijative za donošenje novoga zakona, tek u razdoblju šestosiječanjske diktature 1929. godine sam kralj proglasio je novi Zakon o advokatima, kao i druge podzakonske akte. Novim je zakonom uveden sustav slobodnog odvjetništva, pravo vršenja službe dobile su i žene, a za upis u Imenik odvjetnika trebalo je imati završen pravni fakultet, odrađen vježbenički staž

te položen pravosudni ispit. Također, novim su zakonom ukinuti odvjetnički odbori te su ustrojene advokatske komore u Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Skopju, Podgorici, Splitu i Novom Sadu. Brodski su odvjetnici do osnutka komore bili članovi Odvjetničkog odbora u Osijeku, a nakon 1929. godine Advokatske komore u Zagrebu.

Već od sredine 19. stoljeća mogu se pratiti pojedini odvjetnici koji su djelovali u tadašnjem Brodu na Savi. Iako su poznatiji po političkom i društvenom angažmanu, odvjetničke su kancelarije u Brodu jedno vrijeme imali Ignjat i Andrija Torkvat Brlić. Potkraj 19. stoljeća u Brodu su djelovala tri odvjetnika, Vatroslav Brlić, Nikola Gjorgjević i Pavao (Pajo) Stefanović, od kojih je posljednji ujedno vršio dužnost javnog bilježnika. Već 1900. djelovala su četiri odvjetnika jer je kancelariju otvorio i Albert Schwartz, a 1906. godine kancelariju otvara i Josip Biser. Godine 1910. svoje su kancelarije u Brodu imala sedmorica odvjetnika, a pred sam početak Prvoga svjetskog rata njih osmorica, uz dva javna bilježnika. Prema posljednjim podacima za razdoblje Austro-Ugarske Monarhije, 1918. godine djelovalo je devet odvjetničkih ureda uz dva javno-

bilježnička mjesta. Za međuratno razdoblje ne može se egzaktno utvrditi broj odvjetnika za svaku godinu, no kretao se između deset i petnaest, uz dva, a poslije i tri javnobilježnička mjesta. Tijekom Drugoga svjetskog rata dio brodskih odvjetnika odselio je svojevolumno iz grada, dok su četvorica odvjetnika židovskog porijekla završila u logorima, iz kojih se, nažalost, nisu vratili.

Nakon Drugoga svjetskog rata položaj odvjetnika bio je umnogome otežan, mnogi su brodski odvjetnici prešli u državnu službu, dok ih se tek nekolicina nastavila baviti odvjetništvom.

Danas odvjetništvo Republike Hrvatske predstavlja Hrvatska odvjetnička komora, koja je samostalna, neovisna i obvezatna, zakonom utemeljena organizacija odvjetnika, koja sada ima 16 odvjetničkih zborova.

Odvjetnički zbor Županije brodsko-posavske osnovan je 23. travnja 1997. i to na inicijativu 40 odvjetnika iz Slavonskog Broda i Nove Gradiške koji su se do tada nalazili u sastavu Odvjetničkog zbora Požege. Tome su prethodile brojne zakonske promjene, donesen je novi Zakon o odvjetništvu, Statut HOK-a, tada novi Zakon o sjedištima sudova, prije toga formirane su županije, i sve

to omogućilo je da se osnuje i Odvjetnički zbor Županije brodsko-posavske. Prije toga odvjetnici iz Slavenskog Broda imali su svoj Odbor u sastavu Odvjetničkog zbora Požege, jer ih je po broju bilo više nego odvjetnika iz Požege i Nove Gradiške – zajedno. Predsjednik Odbora Slavonski Brod bio je odvjetnik Stjepan Jelić. Nakon osnivanja Županijskog suda u Slavenskom Brodu 1996. godine, odvjetnici Željko Rački, Matija Kovačević, Vladimir Jerković i Marijan Betlach pokrenuli su inicijativu da se osnuje i odvjetnički zbor naše županije. Uz odobrenje i potporu Hrvatske odvjetničke komore formiran je svojevrstan inicijativni odbor, koji je po čl. 9. st. 2. Statuta HOK-a morao sadržavati najmanje jednu trećinu članova budućeg Zbora. Prikupljeni su potpisi, imenovani su odvjetnici Javorko Novak i Marijan Betlach kao predstavnici inicijativnog odbora te su na godišnjoj Skupštini zbora Požege obavijestili kolege iz Požege da će provesti postupak izdvajanja iz njihova zbora i osnivanja našega odvjetničkog zbora. Odvjetnički zbor Požege na svojoj je Skupštini donio Odluku da se podrži izdvajanje iz njihova Zbora odvjetnicima sa sjedištem ureda u Slavenskom Brodu i Novoj Gradiški.

Osnivačka skupština održana je 23. travnja 1997. u restoranu „Đuro Đaković“. Skupštini se odazvao velik broj tadašnjih članova HOK-a s područja Slavenskog Broda i Nove Gradiške. Bili

su nazočni i kolege Karlo Lončar i Darko Raić kao predstavnici HOK-a, a i kao predstavnici susjednog nam Zbora.

Glasovalo je 40 odvjetnika, uvjetno je donesena Odluka o izdvajanju iz Zbora Požege, Odluka o osnivanju našeg zbora, Pravila zbora, za prvog predsjednika izabran je odvjetnik Marijan Betlach, izabrani su članovi Upravnog i Nadzornog odbora, kao i predstavnici u Skupštini HOK-a te sve što je bilo potrebno. Na redovitoj Skupštini HOK-a koja je održana 14. lipnja 1997. godine potvrđene su naše odluke, što je i formalno i stvarno bila potvrda o osnivanju Odvjetničkog zbora Županije brodsko-posavske.

Do te, 1997. godine na području Slavenskog Broda i Nove Gradiške nije bilo oblika samostalnog udruženja odvjetnika, već su odvjetnici bili u sastavu nekog većeg udruženja, kotarskog ili okružnog i sl. Od tada je prošlo 25 godina, a u odnosu na ono vrijeme – broj odvjetnika u našem Zboru udvostručio se, izmijenilo se pet predsjednika Zbora i da ne spominjemo koliko se promijenio način rada u odvjetništvu.

Prvo odvjetničko društvo u našem zboru bilo je Odvjetničko društvo Željko Rački i kolege, a bilo je tada treće osnovano društvo u Republici Hrvatskoj. Prvi zajednički odvjetnički ured bio je Zajednički odvjetnički ured Nenad Matijašević i Jasna Mataić-Savić iz Nove Gradiške. Odvjetnički zbor Županije brodsko-posavske sada ima 74 odvjetnika, 6 odvjetničkih društava, 5 zajednič-

kih odvjetničkih ureda i 15 vježbenika. Članovi našeg zbora sudjeluju i u radu HOK-a. Tako su suci višeg disciplinskog suda HOK-a Ivana Đurinac Vuković i Tihomir Kovačić, suci disciplinskog suda HOK-a Ksenija Penić i Igor Golovrški, zamjenica disciplinskog tužitelja HOK-a Jasna Špiranović, a predsjednica Jelena Demetrović članica je Upravnog odbora HOK-a.

Od 1997. do 2022. godine Odvjetnički zbor Županije brodsko-posavske imao je pet predsjednika, Marijana Betlacha, pokojnoga Franju Mitrovića, Antuna Stuparevića, Krešimira Bogdan i mene, Jelenu Demetrović.

Zbog važnosti rada i djelovanja bivših i sadašnjih odvjetnika, odlučili smo obilježiti 25 godina postojanja Odvjetničkog zbora Županije brodsko-posavske održavanjem svečane sjednice s prigodnim glazbenim programom za sve odvjetnike, odvjetničke vježbenike i goste. Svečani program vodio je Tihomir Kovačić, odvjetnik. Skupu sam se obratila ja, Jelena Demetrović, kao predsjednica Odvjetničkog zbora Županije brodsko-posavske, Andreas Mlikota kao predstavnik HOK-a i član Izvršnog odbora HOK-a te Marijan Betlach kao prvi predsjednik Odvjetničkog zbora Županije brodsko-posavske.

Glazbene točke izveli su Muški komorni sastav Hrvatskoga pjevačkog društva „Davor“ i Josip Matanović, državni prvak u tamburici, učenik šestog razreda Glazbene škole Slavonski Brod,

uz klavirsku pratnju Hrvoja Aušića. Upriličen je i domjenak uz Tamburaški sastav Zora.

Predsjednicima Marijanu Betlachu, Antunu Stupareviću i Krešimiru Bogdanu uručeni su pokloni u znak zahvalnosti za trud i rad tijekom njihovih predsjedničkih mandata.

Na kraju svečanog dijela odvjetnica Jadranka Jurić proglasila je otvorenom izložbu koju je postavio Upravni odbor našega zbora pod nazivom „25 godina Odvjetničkog zbora Županije brodsko-posavske“. Ta izložba predstavlja prošlost i sadašnjost odvjetništva u Županiji pomoću memorabilija i fotografija od 1779. godine do danas. Bila je postavljena od 3. do 13. lipnja 2022. godine u Galeriji „Ružić“ u Slavonskom Brodu. Izložba je postavljena i u virtualnom obliku te je dostupna na sljedećoj poveznici: <https://my.matterport.com/show/?m=1AXruAMnywP&sr=-.96,-1.24&ss=13>. Poveznica je postavljena i na mrežnim stranicama HOK-a, na stranici Odvjetničkog zbora Županije brodsko-posavske.

Iz naše povijesti vidi se da nijedno vrijeme nije bilo lako, da je svako razdoblje nosilo svoje probleme. Naše vrijeme nije ni najteže ni najgore, samo je puno izazova koje moramo svladati, a moramo biti spremni i za daljnje promjene u načinu rada jer odvjetnička profesija služi zaštiti prava građana. I za kraj mogu se samo suglasiti i ponoviti: odvjetništvo nije posao, već poziv, mi ga ne radimo, već živimo.

Kako funkcioniraju pravosuđe i odvjetnici u ratnim uvjetima – primjeri iz ratnog Osijeka

.....
Pišu:

Dubravko Marjanović,
odvjetnik u
Osijeku, i
Ivica Leko,
odvjetnik u
Osijeku
.....

Ponukano ratom u Ukrajini i činjenicom da do nas ne dopiru informacije o funkcioniranju pravosudnog sustava u takvim uvjetima, kao i temom ovogodišnjeg Europskog dana odvjetnika koja se odnosila upravo na pravo i pravosuđe u doba rata, uredništvo časopisa „Odvjetnik“ zamolilo nas je da opišemo situaciju kakva je bila u Osijeku u razdoblju od 1991. do 1992. godine i da pokušamo objasniti kako je u ratnim uvjetima funkcioniralo pravosuđe.

O zadanoj temi mogao bi se napisati roman ili snimiti televizijski serijal, a nama dvojici prepušteno je sastaviti „recenziju“ na nekoliko novinarskih kartica. S obzirom na protok vremena od trideset godina, to nije bio nimalo lagan zadatak.

U podsjećanju na te dane moramo krenuti od povijesnih činjenica i temu staviti u vrijeme i prostor: ratni vjhor u gradu Osijeku od ljeta 1991. do ljeta 1992. godine.

Grad je bio poluopkoljen jedinica-ma JNA i njihovim paravojsnim formacijama. Nakon 13. rujna 1992., kada su združene snage ZNG-a i MUP-a počele borbe za osvajanje vojarni i preuzimanje oružja, Osijek je bio izložen svakodnevnom granatiranju.

Unatoč tome, svi vitalni gospodarski objekti radili su koliko je to najviše bilo moguće i koliko su to dopuštale ratne prilike. U gradu je bila osigurana redo-

vita opskrba električnom energijom i plinom, opskrba vodom i prehrambenim proizvodima, funkcionirao je javni prijevoz (osim u vrijeme uzbuna), radile su medicinske službe (hitna služba, prihvrat ranjenika u KBC-u), vatrogasci, radile su i socijalne službe (prihvrat prognanika u Centru za socijalnu skrb).

Rad sudova bio je znatno sužen i to iz više razloga. Postojala je svakodnevna opasnost od granatiranja pa su uvedena dežurstva, majke s djecom upućene su na boravak izvan grada, a bile su done-sene i druge slične mjere. Broj građana koji su tražili pravnu zaštitu drastično se smanjio jer se smanjio broj stanovnika i to posebice nakon pada Vukovara, na nekih približno 20.000 gradskih stanovnika. Posljedica je to velike migracije stanovništva – dio je građana odselio, a dio je građana doselio (oni s prebivališti-ma iz Baranje i Podunavlja). Ono malo stranaka (i sudskih i naših) nisu bile dostupne jer nije funkcionirala dostava poziva i pismena (ne treba zaboraviti da u to doba nije bilo ni mobitela ni inter-neta). Radi očuvanja isprava i zemljišnih knjiga, Općinski sud u Osijeku u ljeto 1991. godine izmjestio je grunтовnicu u Zagreb pa su se zk. izvadeći naručivali poštom. Nisu se vodile parnice, već izvan-parnični postupci, i to samo iznimno, poput, primjerice, utvrđivanja školske spre-ma (*sic*)! Upravni postupci bili su

svedeni na rješavanje pitanja državljanstva osoba koje nisu bile upisane u matricu državljana.

Veći angažman odvjetnika bio je u postupcima pred Vojnim sudom u Osijeku. Taj je sud započeo s radom 12. veljače 1992. godine, a na njemu su odvjetnici bili angažirani kao branitelji (*ex officio* i izabrani). Najčešća kaznena djela koja su se stavljala na teret okrivljenicima bila su sljedeća: oružana pobuna, neodazivanje pozivu i izbjegavanje vojne službe.

U sklopu takvog pravosudnog sustava funkcionirali smo i mi odvjetnici: koliko su nam to dopuštale ratne prilike.

U imenik Odvjetničke komore Hrvatske (OKH) iz Odvjetničkog zbora Osijek (Županja, Vinkovci, Vukovar, Đakovo, Osijek [45], Beli Manastir, Valpovo, Našice, Donji Miholjac, Orahovica, Slatina) na dan održavanja godišnje Skupštine 15. lipnja 1991. bilo je upisano 116 odvjetnika; na dan održavanja godišnje Skupštine 10. studenoga 1992. godine iz tog je odvjetničkog zbora u imeniku odvjetnika bilo upisano 90 odvjetnika.

Položaj odvjetnika u tim vremenima najbolje ilustrira zapisnik sa sjednice Upravnog odbora Odvjetničkog zbora Osijek koja je održana u Đakovu 15. veljače 1992. godine, kada se raspravljalo o problemima advokature u Hrvatskoj, a ti su problemi bili sljedeći, citiram: a) egzistencijalni, b) obveze: porezi, doprinosi i sl. i c) mirovinsko osiguranje.

U skladu s tim, na istoj sjednici donesena je odluka kojom se od Odvjetničke komore Hrvatske zatražila obustava plaćanja članarine za četvrti kvartal 1991. godine za odvjetnike s kriznih područja te je upućen prijedlog OKH-a prema državnim vlastima radi obustave doprinosna i poreznih obveza. U svemu tome Komora je i uspjela!

Ulogu odvjetnika pokušat ćemo opisati pomoću predmeta iz travnja 1992. godine (građanskih i kaznenih), koji kao primjeri zorno prikazuju uvjete u kojima su odvjetnici tada radili.

Jedan od najžešćih napada na grad Osijek dogodio se 3. travnja 1992. godine, kada je od granatiranja poginulo 20 građana, a 100 ih je ranjeno.

U isto vrijeme, pred Okružnim prirednim sudom u Osijeku (koji se tada tako zvao) vodila se parnica po tužbi osječke tvornice OLT u stečaju protiv tridesetorice bivših radnika, zbog otkaza ugovora o korištenju stanarskih prava, a u toj je parnici odvjetnik postavljen kao staratelj za poseban slučaj svim tuženicima. U parnici su se izvodili dokazi: materijalni (izvješća stambene komisije) i personalni (saslušanje svjedoka). Na presudu suda o otkazima odvjetnik tuženika uložio je žalbu, što znači da se o tužbi odlučivalo u oba stupnja sudovanja.

Što ovaj primjer govori?

S jedne strane, govori da je sud radio – da je zakazivao rasprave, provodio dokazni postupak i donosio odluke; da su odvjetnici profesionalno zastupali interese svoje stranke – sve to unatoč životnoj opasnosti koja je postojala za sve sudionike postupka, jer trebalo je iz ureda doći do zgrade suda i vratiti se iz zgrade suda do ureda. A na tom putu uvijek je vrebala opasnost od pokoje granate.

S druge strane, ovaj primjer govori da se u postupcima pred sudovima poštivala – zakonitost. Stanarsko pravo radnicima koji su napustili stanove (i radna mjesta) nije otkazano nekim dekretima, naredbama ili silom, već u zakonito predviđenom sudskom postupku, na čemu su odvjetnici inzistirali. Dakle, unatoč ratnim uvjetima poštivala se – vladavina prava.

Jednako tako, u svim kaznenim predmetima pred Vojnim sudom u Osijeku odvjetnici su inzistirali na zaštiti ustavnih prava svojih branjenika: pravo okrivljenika na branitelja već u početnoj fazi postupka, pravo na pripremu obrane, na uspostavljanje nesmetane veze s braniteljem, poštivanje uhićenikova dostojanstva i slično, sve u svrhu osiguranja pravičnog postupka svome klijentu.

S proljećem 1992. godine, unatoč nastavku granatiranja, uredi su se polako počeli „otvarati“ i poslovati, a najčešći odvjetnički poslovi tada su bili otvaranje trgovačkih društava, brakorazvodne parnice, stjecanje državljanstva, otkup stanarskih prava i sl.

Situacija se počela smirivati s krajem školske godine, kada su se vratila djeca, čime je grad ponovno oživio i kada su se život i posao počeli vraćati u „normalu“.

To bi bilo kratko podsjećanje na te dane, s jednom porukom svima: Ne ponovilo se!

Moralna pitanja s kojima se suočavaju odvjetnici u ratnim uvjetima

Sav sadržaj i smisao odredbi procesnog prava ne mogu nas u potpunosti pripremiti za tijek i ishod usmene, javne, kontradiktorne rasprave.

Rasprava se odvija između protivnika, ne neprijatelja. Odvijanje rasprave nadzire arbitar. Tijek rasprave omeđuje i procesni zakon i etički kodeks sudionika.

No poštujemo li doista kodeks, onda nismo pripremljeni za vremena kakva opisuje nobelovac Ivo Andrić: „Dođu, tako, vremena, kada pamet zašuti, budala progovori, a fukara se obogati!“

Sve pročitano i naučeno ne može nas pripremiti za gledanje neželjeno uprizorenog sukoba iz prvog reda do pozornice.

To mjesto, poput mjesta u kazalištu u interaktivnim predstavama, jamči nam sudjelovanje u predstavi bez prethodnog poziva organizatora, jer sama naša nazočnost presumpcija je našeg pristanaka na dioništvo u toj predstavi.

Tada, rasprava se odvija između neprijatelja.

Tada, odvijanje rasprave ne nadzire arbitar.

Tada, tijek rasprave ne omeđuje ni procesni zakon, ni etički kodeks sudionika.

Vrijeme stane i pretvori se u prostor.

Ima li u tom prostoru mjesta dvojbi o nužnosti poštivanja kodeksa odvjetničke etike?

Apsolutno nema.

Poštivanje kodeksa jedina je zapreka najgorem što nam se može dogoditi – da počnemo nalikovati na svog neprijatelja.

No ne bismo bili odvjetnici da ne možemo u svim, pa i u ratnim uvjetima, sagledati situaciju s vedrije strane.

Recimo, *dress code*.

Za razliku od vremena prije nego što je vrijeme stalo, jednostavan je u odabiru, učinkovit u prepoznavanju i nezamjenjiv do posljednjeg zvona.

Jednako tako, serotonin.

Serotonin je kemikalija koja u ljudskom organizmu ima niz funkcija, a najpoznatija je ona koja ovom spoju daje naziv „hormon sreće“.

Nema tog sintetskog pripravka koji bi mogao izazvati značajniji porast razine hormona sreće od činjenice da vas je neprijatelj označio, gađao i... promašio.

Učinkovit uzvrat ne pruža ni približno zadovoljstva kao njegov neuspjeli pokušaj.

Kada sagledamo loše i manje loše strane rata, jer dobrih nema, prvo od svih moralnih pitanja jest sljedeće: ako je rat, već nebrojeno puta ponovljeno, kolektivno iskustvo u kojemu identitet pojedinca postaje samo natpis na identifikacijskoj pločici, vrijedi li biti dio toga?

U obrambenom ratu, koji prema teorijama pravednog rata, počevši od sv. Augustina i Tome Akvinskog do kasnih skolastika, sudioniku nudi samo izbor manjeg zla, apsolutno vrijedi.

Jer, ništa ljude ne vezuje tako kao zajednički i sretno preživljena nesreća.

Ksenija Turković laureatkinja Zaklade dr. sc. Jadranko Crnić za 2021. godinu

Svečanost 12. dodjele priznanja Zaklade dr. sc. Jadranko Crnić održana je 25. listopada 2022. u Preporodnoj dvorani Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, a tom se prigodom dr. sc. Zoran Pičuljan, predsjednik Zakladne uprave, prisjetio Jadranka Crnića, iznimnog pravnik i humanista čiji je doprinos trajno zapisan u memoriji hrvatskih pravnik. Podsjetio je na svrhu Zaklade – prepoznavanje onih koji svojom kreativnošću i nesebičnim davanjem promiču pravo kao neraskidivu sastavnicu uljuđenog društva i potiču nas na djelovanje u plemenitom pravničkom pozivu. U ime Zaklade zahvalio je akademiku Jakši Barbiću na velikom doprinosu u radu Zakladne uprave, čiji je član bio dvanaest godina.

Najviše priznanje Zaklade, Nagrada dr. sc. Jadranko Crnić, za dugogodišnji doprinos i iznimna postignuća u pravnoj struci i promociji vladavine prava u 2021. godini dodijeljeno je prof. dr. sc. Kseniji Turković.

Ksenija Turković profesorica je Pravnog fakulteta u Zagrebu u području kaznenog prava, koja se bavi najosjetljivijim temama podrške žrtvama kaznenih djela, podrške osobama s duševnim smetnjama, djeci, diskriminacijom i nasiljem nad ženama, medicinskim pravom i biotetikom. Tijekom dugogodišnjega bavljenja pravom bila je odvjetnica u New Yorku, zastupnica pred međunarodnim

sudištima, prorektorica Sveučilišta u Zagrebu i europska sutkinja.

Znanstvenica je impresivne međunarodne karijere, kojoj se povjeravaju važni međunarodni projekti i prestižni međunarodni skupovi, primjerice 18. svjetski kongres iz medicine i prava, skup o ulozi humanitarnog prava u prevenciji terorizma i dr. Vrhunac dosadašnje karijere jest dužnost sutkinje Europskog suda za ljudska prava od 2013. do 2022. i potpredsjednice istog suda tijekom 2020. i 2021. godine. U radu Suda i njegovoj reformi ostavila je dubok trag.

U obraćanju prisutnima profesorica Turković izrazila je zahvalnost istaknutim hrvatskim pravnicima, uzorima brojnih generacija, na njihovu doprinosu struci, među kojima je istaknula Jadranka Crnića. I oni su dokaz, a danas je to preduvjet svakog ozbiljnog pristupa pravu, neraskidivosti i povezanosti pravne teorije i prakse, zajedničkog djelovanja pravnik. Najveći dio obraćanja usmjerila je prema, po njezinu mišljenju, potrebi strukturne preobrazbe poučavanja prava na pravnim fakultetima, pri čemu se, osim pravnim disciplinama, velika pozornost treba davati i drugim, izvanpravnim disciplinama kako bi pravnici što uspješnije mogli djelovali u izrazito složenom i zahtjevnom okruženju.

Hrvatskom savezu udruga pravnik u gospodarstvu dodijeljeno je priznanje

.....
Piše:
**dr. sc. Zoran
Pičuljan,**
predsjednik
Zakladne uprave
Zaklade dr. sc.
Jadranko Crnić
.....

za 60 godina uspješnog izlaženja časopisa „Pravo u gospodarstvu“. U obrazloženju razloga za dodjelu priznanja član Zakladne uprave mr. sc. Dražen Jakovina, a u zahvalnoj riječi i prof. dr. sc. Marko Baretić, član uredništva časopisa, posebno su istaknuli nezaobilaznu ulogu mr. sc. Miljenka Giunija, koji je tri desetljeća svojim „osobitim osjećajem za odabir zanimljivih i aktualnih tema, umijećem pisanja te prepoznatljivim iskričavim i polemičnim stilom“ znatno pridonio visokoj kvaliteti časopisa.

Priznanjem je nagrađena i tvrtka RRI F Plus za dugogodišnji kontinuitet i održanu kvalitetu časopisa „Pravo i pozrezi“. Ovaj specijalistički časopis „aktualan je, konkretan i pouzdan smjerkaz i pomoć ne samo pravnim profesionalcima, već i ekonomistima i svima kojima je financijsko poslovanje dio karijere“, obrazložio je Robert Travaš, član Za-

kladne uprave prilikom dodjele priznanja. Dr. sc. Vlado Brkanić, jedan od utemeljitelja časopisa, također je skrenuo pozornost na važnost urednika, istaknuvši u tome nemjerljiv dugogodišnji doprinos prof. dr. sc. Vilima Gorenca.

Pravnom fakultetu Sveučilišta u Splitu dodijeljeno je priznanje za skup „Hrvatsko-francuski upravnopravni dani“, kao događanju od osobite važnosti za pravnu znanost i struku u Republici Hrvatskoj. Savjetovanje već 15 godina povezuje hrvatsku upravnopravnu zajednicu te osigurava razmjenu iskustava i razvoj naših znanstvenika, sudaca i upravnih eksperata, istaknuo je u obrazloženju priznanja Damir Kontrec, član Zakladne uprave. Suorganizatori skupa ugledne su francuske pravne institucije – Sveučilište Pantheon Assas II iz Pariza i Državni savjet Republike Francuske.

ZAKLADA
dr. sc.
JADRANKO
CRNIĆ

Novela Zakona o parničnom postupku iz 2022. godine

UVOD

Od 1991. godine pa do danas naš osnovni postupovnopравни zakon¹ u građanskoj grani sudovanja noveliran je šesnaest puta.² Nisu sve novele bile opsežne, odnosno nije se uvijek radilo o stvarnoj noveli, već samo o ispravku,³ odluci Ustavnog suda Republike Hrvatske (dalje: USRH), koji je ukinuo određene odredbe Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) ili produljio rok odgode prestanka važenja ukinutih odredbi⁴, ili o pročišćenom tekstu ZPP-a, odnosno ispravku odredbi ZPP-a. Prave novele ZPP-a u stvari su šest izmjena i dopuna ZPP-a⁵, od kojih su najveće ona iz 2003. godine i novela ZPP-a iz 2019. godine te

ova posljednja iz 2022. godine, koja je predmet razmatranja u ovome radu.

U nepune tri godine od posljednje novele ZPP-a iz 2019. godine⁶, zakonodavac je ponovno pristupio opsežnoj izmjeni odredbi ZPP-a⁷. Osnovne izmjene u Zakonu o izmjenama i dopunama (dalje: ZID) ZPP-a/19 odnosile su se na određene izmjene vezane za nadležnosti općinskih i trgovačkih sudova, uvođenje elektroničke komunikacije, novine u svezi s troškovima postupka i načinima njihova obračuna, novine vezane za preinaku tužbe, rješavanje spora mirnim putem, prekid i obustavu postupka, pisanu očitovanja stranaka, razloge za žalbu, ispitivanje presude po službenoj dužnosti, dokaze i odlučivanje u žalbenom postupku, novo uređenje revizije, uvođenje oglednog postupka, posebne parnične postupke (posebno postupak u sporovima male vrijednosti i postupak pred trgovačkim sudom) i određene izmjene u svezi s europskim parničnim postupkom. Međutim, novela ZPP-a iz 2019. najveće je promjene unijela u pravni institut revizije uvođenjem revizije po dopuštenju te uvođenjem potpuno novog postupka radi rješenja pitanja važnog za jedinstvenu primjenu prava (ogledni postupak), te se kolokvijalno može nazvati „revizijska novela“.

Razlozi zbog kojih je zakonodavac pristupio donošenju nove novele ZPP-a slični su razlozima donošenja ranijih novela. To su prije svega težnja za kva-

.....
Pišu:
doc. dr. sc.
Jadranko Jug i
Željko Pajalić,
suci Vrhovnog
suda Republike
Hrvatske
.....

¹ Zakon o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07 – Odluka USRH-a, 84/08, 96/08 – Odluka USRH-a, 123/08 – ispr., 57/11, 148/11 – proč. tekst, 25/13, 89/14 – Odluka USRH-a, 70/19 i 80/22 – dalje: ZPP).

² *Ibid.*

³ V. Ispravak Zakona o izmjenama i dopunama ZPP-a („Narodne novine“, broj 123/08).

⁴ V. Odluku USRH-a broj: U-I-1569/2004, U-I-305/2005, U-I-1677/2004, U-I-320/2005, U-I-1702/2004, U-I-464/2006, U-I-1904/2004, U-I-3351/2006 („Narodne novine“, broj 2/07).

⁵ V. Zakon o izmjenama i dopunama ZPP-a („Narodne novine“, broj 117/03 – dalje: ZID ZPP/03), Zakon o izmjenama i dopunama ZPP-a („Narodne novine“, broj 84/08 – dalje: ZID ZPP/08), Zakon o izmjenama i dopunama ZPP-a („Narodne novine“, broj 57/11 – dalje: ZID ZPP/11), Zakon o izmjenama i dopunama ZPP-a („Narodne novine“, broj 25/13 – dalje: ZID ZPP/13), Zakon o izmjenama i dopunama ZPP-a („Narodne novine“, broj 70/19 – dalje: ZID ZPP/19) i Zakon o izmjenama i dopunama ZPP-a („Narodne novine“, broj 80/22 – dalje: ZID ZPP/22).

⁶ ZID ZPP/19 stupio je na snagu 1. rujna 2019. godine, a ZID ZPP/22 stupio je na snagu 19. rujna 2022.

⁷ ZID ZPP/22 sadržava 111 članaka.

litetnim uređenjem pravila parničnog postupka uz istovremeno jednako važnu kvalitetnu organizaciju pravosuđa, te da se u okviru provođenja parničnog postupka osigura brzo, kvalitetno i učinkovito ostvarivanje prava svih osoba i poslovnih subjekata na sudsku građanskopravnu zaštitu i time jamči pravna sigurnost.⁸ Zakonodavac je također naveo da nove promjene ZPP-a proizlaze iz potrebe da se u okviru kontinuiranog unaprjeđenja sustava ostvarivanja građanskopravne zaštite uređuju pravila parničnog postupka u okviru nacionalnog propisa.⁹ Osim navedenog, zakonodavac se pozvao i na ubrzane procese digitalizacije, pa tako i u segmentu pravosuđa, a na što je posebno utjecalo i nastupanje posebnih okolnosti zbog pandemije koronavirusa, zbog čega je donesen Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.–2026., koji obuhvaća reformu „Povećanje učinkovitosti pravosudnog sustava za veće povjerenje građana“, kojom je predviđena reforma parničnog postupka, uz ostalo i daljnjom digitalizacijom pravosuđa, kao i osnaživanjem postojećih te uvođenjem novih procesnih instituta u svrhu ubrzanja parničnog postupka. Stoga se prihvaćenim izmjenama nastoji uspostaviti normativni, tehnološki i organizacijski okvir koji će doprinijeti smanjenju broja neriješenih predmeta i skraćivanju trajanja parničnih postupaka te usmjerenju na transparentno i učinkovito upravljanje pravosudnim sustavom.

Novela ZPP/22 uvodi bitne izmjene koje se odnose na uvođenje obveze tonskog snimanja rasprave, na nezakonite dokaze, na uređenje postupka spora male vrijednosti kao primarno pisanog postupka, na detaljnije uređenje održavanja ročišta na daljinu, na propisivanje rokova okončanja postupka i donošenja odluka i na sprječavanje mogućnosti

donošenja tzv. odluke iznenađenja. Također, ovom se novelom završava redefiniranje i unificiranje revizije, a redefinira se i pravni institut ogleđnog postupka te se vrši usklađivanje s pravnim poretkom Europske unije (dalje: EU) u odnosu na europske parnične postupke.

OPĆE ODREDBE, PRVOSTUPANJSKI I DRUGOSTUPANJSKI POSTUPAK

1. Opće odredbe

Novela ZPP-a iz 2022. godine u dijelu ZPP-a koji se odnosi na Opće odredbe neznatnim ili većim dijelom mijenjala je, dodavala ili brisala neke odredbe koje se odnose na sljedeće glave ZPP-a: Osnovne odredbe, Nadležnost i sastav suda, Punomoćnici, Podnesci, Rokovi i ročišta, Zapisnici, Dostava pismena i razmatranje spisa i Troškovi postupka. Sve promjene u tom dijelu ZPP-a nisu jednako opsežne ni značajne te se može posebno istaknuti promjena koja se odnosi na omogućavanje strankama da se izjasne o pravnim pitanjima spora, odnosno da se odluka suda ne može temeljiti na pravnoj ocjeni spora koja je bitno različita od pravne ocjene o kojoj se u postupku raspravljalo i koju savjesna i brižljiva stranka nije mogla razumno predvidjeti (tzv. odluka iznenađenja).¹⁰ Jednako tako, velika je novina uvođenje obveznog tonskog snimanja ročišta, što će imati utjecaj na provođenje cjelokupnog parničnog postupka, odnosno prvostupanjskog i drugostupanjskog postupka te postupka povodom revizije.

1.1. Osnovne odredbe

Člankom 1. ZID-a ZPP-a/22 izmijenjena je odredba čl. 1.a podstavaka 1. i 2. ZPP-a, koji se odnose na provedbu akata EU-a, odnosno usklađene su odredbe ZPP-a kojima se osigurava provedba izmijenjenih i novih Uredbi koje se odnose na dostavu u državama članicama

⁸ V. Prijedlog ZID-a ZPP-a/22 Vlade Republike Hrvatske od 24. ožujka 2022, str. 1.

⁹ *Ibid.*

¹⁰ V. čl. 2. ZID-a ZPP-a/22.

sudskih i izvansudskih pismena u građanskim i trgovačkim stvarima te na suradnju između sudova država članica u izvođenju dokaza u građanskim ili trgovačkim stvarima.

Za razliku od tehničkog usklađenja u vezi s provedbom akta EU-a koji se osigurava u ZPP-u, sljedeća izmjena Osnovnih odredbi odnosi se na načelo saslušanja stranaka te je prošireno pravo stranke na izjašnjenje i o pravnim pitanjima spora.¹¹ Do sada je sud svakoj stranci trebao omogućiti izjašnjenje o zahtjevima i navodima protivne stranke, a ovom izmjenom mora se svakoj stranci omogućiti izjašnjenje o pravnim pitanjima spora. Radi se dijelom i o daljnjem oživotvorenju načela otvorenog pravosuđenja, pri kojem će se stranke moći izjasniti i o pravnim shvaćanjima suda te o mjerodavnom pravu za bit spora.

Mnogo je važnija novina kojom se dodaje st. 4. u čl. 5. ZPP-a, koji se odnosi na nemogućnost suda da temelji svoju odluku na pravnoj osnovi koja je bitno različita od one o kojoj se u postupku raspravljalo i koju savjesna i brižljiva stranka nije mogla razumno predvidjeti. Ta je odredba i u direktnoj vezi s odredbom čl. 65. ZID-a ZPP-a/22, kojom je dodan čl. 367.a ZPP-a, koji određuje postupanje drugostupanjskog suda kad posumnja da je prvostupanjski sud donio tzv. odluku iznenađenja. Prije svega može se zaključiti da se tzv. odluka iznenađenja¹² može donijeti na bilo kojoj razini odlučivanja tijekom trajanja parničnog postupka, odnosno to može biti prvostupanjska ili drugostupanjska odluka. Čini nam se da je to u hrvatskom pravnom sustavu teško očekivati u revizijskom stadiju postupka jer se prije toga revizija mora dopustiti zbog točno određenog pravnog pitanja. U vezi s tzv. od-

lukom iznenađenja postavlja se pitanje koji su kriteriji za prosudbu je li riječ o odluci iznenađenja ili se radi o dopuštenoj intervenciji suda.

Odluka ili presuda iznenađenja bila bi ona koja je zasnovana na činjenicama ili dokazima o kojima strankama nije bila pružena razumna mogućnost da se o njima izjasne ili pak presuda zasnovana na pravnoj osnovi koju savjesna i brižljiva stranka, s obzirom na dosadašnji tijek postupka, nije mogla razumno predvidjeti, a sud prethodno nije pružio razumnu mogućnost da se o toj pravnoj ocjeni izjasni.¹³ Dakle, dok god savjesna i brižljiva stranka razumno može predvidjeti pravnu osnovu spora¹⁴, sudska odluka neće biti odluka iznenađenja. Također, ako stranka zbog svojeg propusta ne uloži dužnu pažnju, odnosno nije savjesna i brižljiva u pripremi za spor, onda njoj ide na teret taj propust i opet se ne radi o tzv. odluci iznenađenja.

Ova velika novina u ZID-u ZPP-a/22 počiva zapravo na pravu stranke na kontradiktorno raspravljanje, odnosno na pravu da se izjasni o svim bitnim aspektima slučaja i na koji način joj se omogućuje učinkovito sudjelovanje u postupku u kojem se odlučuje o njezinim građanskim pravima. To pravo stoga je povezano s pravom na pravično suđenje.¹⁵ Buduća sudska praksa morat će se odrediti o ovoj novini, a za sada se treba osloniti na praksu Europskog suda za ljudska prava (dalje: ESLJP) i odluke u kojima se zauzimalo pravno shvaćanje o tom pitanju.¹⁶ Potrebno je istaknuti da

¹³ Bratković, *op. cit.*, str. 681.

¹⁴ To bi bilo u svim onim slučajevima u kojima, primjerice, pravna ocjena proizlazi iz jasnih zakonskih odredaba ili iz ustaljene sudske prakse.

¹⁵ V. čl. 6. st. 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Narodne novine“ – Međunarodni ugovori, broj 18/97, 6/9914/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10 – dalje: Konvencija).

¹⁶ V. npr. odluku ESLJP-a u predmetu Prikyan i Angelova protiv Bugarske, od 16. veljače 2006, predmet broj 44624/98, u kojem se

¹¹ *Ibid.*

¹² O tzv. odluci iznenađenja v. više u Bratković, M.: Preinačujuća presuda i presuda iznenađenja, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 72, (1-2), 2022., str. 673.-705.

se izmjena koja se odnosi na tzv. odluku iznenađenja primjenjuje i na postupke koji su započeti prije stupanja na snagu ZID-a ZPP-a/22, a na temelju čl. 107. st. 2. ZID-a ZPP-a/22.

1.2. Nadležnost i sastav suda

U čl. 3. ZID-a ZPP-a/22 izvršeno je brisanje čl. 27. ZPP-a s naslovom iznad nje, s obzirom na to da je materija međunarodne nadležnosti, u mjeri u kojoj nije uređena pravom EU-a ili međunarodnim ugovorima, cjelovito i sustavno uređena Zakonom o međunarodnom privatnom pravu.¹⁷ U čl. 4. ZID-a ZPP-a/22 izvršeno je nomotehničko usklađenje čl. 34.b st. 1. toč. 1. ZPP-a, s obzirom na to da Zakon o trgovačkim društvima¹⁸ više ne poznaje pojam trgovca pojedinca, a u čl. 34.b st. 1. toč. 5. otklonjen je problem određivanja nadležnog prvostupanjskog suda u postupcima u kojima je nad strankom otvoren predstečajni postupak tako da

---

radilo o tzv. odluci iznenađenja. U toj odluci ESLJP je naveo: „Preinačujuća presuda Vrhovnog suda presuda je iznenađenja i zato protivna pravu na pravičan postupak. Vrhovni je sud, naime, propustio omogućiti strankama da se izjasne o tome jesu li tuženici stekli vlasništvo stana dosjelošću, što se pokazalo ključnim za konačan ishod postupka, to više što je dvojbeno je li na temelju posebnog propisa došlo do prekida dosjelošti. Savjesnosti i brižljivosti tužitelja pritom nije moguće prigovoriti jer se o dosjelošti tijekom cijelog postupka uopće nije raspravljalo. Osim toga, prigovor dosjelošti nije ni bio jasno istaknut u postupku, a na njega sud ne pazi *ex officio*, pa je i opravdano da se tužitelji, s obzirom i na to da im potencijalno ne bi išao u prilog, na nj nisu osvrtni.“ Također v. odluku ESLJP-a u predmetu Galich protiv Rusije, od 13. svibnja 2008., predmet broj 33307/02, u kojoj je ESLJP naveo: „Za stranke je bilo teško predvidivo da će žalbeni sud *proprio motu* smanjiti iznos dosuđenih zateznih kamata. Čak i ako je na to sud bio ovlašten, strankama je bilo uskraćeno pravo da se izjasne o tome je li dosuđeni iznos doista nerazmjern naravi povrede obveze, o čemu se tijekom dotadašnjeg postupka uopće nije raspravljalo.“

¹⁷ „Narodne novine“, broj 101/17 – dalje: ZMPP.

¹⁸ „Narodne novine“, broj 111/93., 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15 i 40/19 – dalje: ZTD.

su trgovački sudovi nadležni i za spоровe u povodu predstečajnog postupka. U čl. 5. ZID-a ZPP-a/22 izmijenjena je odredba čl. 34.d st. 1. toč. 2. ZPP-a te je dodan st. 3., čime je precizirana nadležnost Vrhovnog suda Republike Hrvatske (dalje: VSRH) nakon novele ZPP-a iz 2019., tako da VSRH također odlučuje o prijedlogu za dopuštenje revizije te u ogleđnom postupku radi rješavanja pitanja važnog za jedinstvenu primjenu prava. U čl. 6. ZID-a ZPP-a/22 izmijenjena je odredba čl. 41. st. 3. ZPP-a te su navedeni slučajevi u kojima VSRH odlučuje u vijeću, a to je povodom prijedloga za dopuštenje revizije i revizije te u ogleđnom postupku radi rješavanja pitanja važnog za jedinstvenu primjenu prava.

U čl. 7. ZID-a ZPP-a/22 izmijenjen je čl. 44. ZPP-a, tako da o žalbi uvijek odlučuje tročlano vijeće, osim o žalbi protiv rješavanja i o žalbi u sporovima male vrijednosti. Naime, člankom 467. st. 3. ZPP-a predviđeno je da o žalbi protiv presude u sporovima male vrijednosti odlučuje sudac pojedinac drugostupanjskog suda, stoga je kao suvišan brisan st. 2. dosadašnjeg članka 44. ZPP-a, koji propisuje dodatni vrijednosni kriterij za odlučivanje suca pojedinca u žalbenom postupku protiv presude. Zakonodavac je očigledno zaključio da je radi kvalitete i ujednačavanja postupanja drugostupanjskog suda opravdano da o žalbi odlučuje vijeće, a ne sudac pojedinac. U dosadašnjem st. 4. čl. 44. ZPP-a, koji je postao st. 3., precizirano je da VSRH odlučuje u vijeću od pet sudaca u povodu prijedloga za dopuštenje revizije i protiv rješavanja. Navedeno rješenje smatra se opravdanim radi ujednačenja kriterija kod odabira važnih pravnih pitanja o kojima odlučuje VSRH. Brisanjem dosadašnjeg st. 5. čl. 44. ZPP-a osigurava se ujednačenja sudska praksa, neovisno o tome odlučuje li se o reviziji protiv drugostupanjskih rješavanja ili presuda. Brisanjem dosadašnjeg st. 6. ovoga članka određeno je da će i VSRH, kad odlučuje o žalbi, odlučivati u sastavu u kojem inače odlučuju žalbeni sudovi.

1.3. Punomoćnici

Člankom 9. ZID-a ZPP-a/22 jezično je usklađen čl. 91.a st. 2. ZPP-a te je u cijelosti izmijenjen čl. 91.a st. 3. ZPP-a koji se odnosi na dokazivanje činjenice položenog pravosudnog ispita kao pretpostavke za podnošenje prijedloga za dopuštenje revizije i revizije od strane stranke ili njezina opunomoćenika koji nije odvjetnik. Novo je rješenje da stranaka ili opunomoćenik stranke koji nije odvjetnik činjenicu položenog pravosudnog ispita dokazuje po općim pravilima o dokazivanju, uključujući i način koji je bio propisan do ove izmjene.¹⁹

1.4. Podnesci

Sljedeća izmjena koja se odnosi na Opće odredbe ZPP-a vezana je za podneske, točnije za podneske u elektroničkom obliku.²⁰ Novelom ZPP-a iz 2022. izmijenjen je u cijelosti čl. 106.a st. 5. ZPP-a te je proširen krug osoba koje su uvijek dužne podneske podnositi u elektroničkom obliku. Tom izmjenom dodani su novi obveznici podnošenja podnesaka u elektroničkom obliku i to punomoćnici iz čl. 434.a ZPP-a,²¹ povjerenici u postupku stečaja potrošača, likvidatori, posebni skrbnici zaposleni u Centru za posebno skrbništvo te fizičke osobe koje obavljaju registriranu djelatnost u sporovima koji se tiču te djelatnosti.

¹⁹ Sad je samo propisano da su stranka ili njezin opunomoćenik iz čl. 91.a st. 2. ZPP-a dužni uz prijedlog za dopuštenje revizije ili reviziju dokazati da imaju položen pravosudni ispit. Stoga je proširena mogućnost dokazivanja te činjenice te nije ograničena samo na prilaganje potvrde ili uvjerenja o položenom pravosudnom ispitu (što će i dalje zasigurno biti najčešći slučaj bez obzira na ovu izmjenu).

²⁰ V. čl. 10. ZID-a ZPP-a/22.

²¹ Radi se o punomoćnicima radnika u parnicama iz radnog odnosa koji su u radnom odnosu u sindikatu čiji je radnik član ili u udruzi sindikata u koju je udružen sindikat čiji je on član te o punomoćnicima poslodavca u istim parnicama koji je u radnom odnosu u udruzi poslodavaca čiji je poslodavac član ili u udruzi poslodavaca više razine u koju je udružena druga poslodavaca čiji je on član.

1.5. Rokovi i ročišta

Mogućnost održavanja ročišta na daljinu bila je predviđena u čl. 115. ZPP-a i prije donošenja ZID-a ZPP-a/22. Sada je u čl. 11. ZID-a ZPP-a/22 redefiniran st. 3. čl. 115. ZPP-a u odnosu na tehnička sredstva i uvjete potrebne za održavanje ročišta na daljinu te su dodani st. 5. i 6. nakon st. 4., koji se odnose na obvezno pribavljanje očitovanja stranaka i drugih sudionika koji trebaju sudjelovati na ročištu koje će se održati na daljinu, a prije donošenja odluke suda o održavanju ročišta na daljinu, odnosno da će ministar nadležan za poslove pravosuđa donijeti pravilnik kojim će se detaljnije urediti održavanje ročišta na daljinu. Takvo rješenje o pribavljanju prethodnog očitovanja stranaka i drugih sudionika o održavanju ročišta na daljinu od strane suda dobra je i logična dopuna jer bi bilo upitno provoditi održavanje ročišta na daljinu ako bi se stranke, primjerice, tome protivile. Ministar nadležan za poslove pravosuđa dužan je u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ZID-a ZPP-a/22 donijeti pravilnik kojim će se detaljnije urediti održavanje ročišta na daljinu.²²

1.6. Zapisnici

Uvođenje obveznog tonskog snimanja ročišta jedna je od bitnih novina ove novele, a što je imalo za posljedicu redefiniranje čitavog niza odredbi o sastavljanju i vođenju zapisnika. Tako se čl. 12. ZID-a ZPP-a/22 mijenja čl. 123. ZPP-a o sastavljanju zapisnika, a zbog uvođenja obveznog tonskog snimanja ročišta. Prema novom konceptu, zapisnik se vodi samo za taksativno pobrojane slučajeve,²³ dok tonska snimka sadržava ostale radnje s

²² V. čl. 110. ZID-a ZPP-a/22.

²³ O radnjama i izjavama za koje je to izričito propisano zakonom, o izjavama stranaka o priznanju tužbenog zahtjeva, odricanju od tužbenog zahtjeva, odricanju od prava na žalbu, preinaci ili povlačenju tužbe, priznanju ili osporavanju pojedinih činjenica, o predloženim dokazima i odlukama suda donesenim na ročištu.

ročišta (npr. izjave stranaka, ispitivanje svjedoka i vještaka itd.), osim kod sklapanja sudske nagodbe i radnjama poduzetim izvan ročišta ili izvan zgrade suda, kad se sastavlja poseban zapisnik, jer se takva ročišta u pravilu tonski ne snimaju. Predmetnom izmjenom nastoji se pojednostavniti rad suda i ubrzati tijek ročišta uvođenjem tehnologije za snimanje ročišta. Zapisnik se nakon sastavljanja ulaže u spis kao posebna isprava ili se pohranjuje elektronički u informacijskom sustavu.

Člankom 13. ZID-a ZPP-a/22 izmijenjen je u cijelosti čl. 124. ZPP-a, tako da je u st. 1. dodano da zapisnik, osim ranije navedenih dijelova, treba sadržavati i naznaku o tome da se ročište ili druga radnja tonski snimaju. Stavak 2. izmijenjen je zbog uvođenja obveznog tonskog snimanja ročišta, slijedom čega je brisan sadržaj zapisnika, osim dio da se u zapisnik o glavnoj raspravi unosi je li rasprava bila javna ili je javnost isključena. Naime, novom odredbom čl. 123. taksativno je pobrojeno što zapisnik može sadržavati. Stavkom 3. uređen je način postupanja suda prilikom uzimanja izjava stranaka i umješaća te iskaza stranaka, svjedoka i vještaka, tako da sud u zapisniku navodi ime i prezime osobe, njezino svojstvo te vremenski interval tonske snimke na kojoj je sadržana njezina izjava ili iskaz. S obzirom na to da tonska snimka ročišta vjerodostojno oslikava tijek cjelokupnog ročišta te s obzirom na to da se zapisnici u pravilu sastavljaju na računalu, nestala je potreba da se u zapisniku ne smije ništa brisati, dodati ili mijenjati, kao i da prekrizena mjesta moraju ostati čitljiva, slijedom čega je člankom 14. ZID-a ZPP-a/22 promijenjen čl. 125. ZPP-a tako da je samo navedeno da se zapisnik mora voditi uredno, a dodatno je normiran način osiguravanja dostupnosti zapisnika strankama i drugim sudionicima, tako da će se strankama omogućiti da bez odgode ostvare pristup zapisniku putem informacijskog sustava, dok će se strankama koje nisu

uključene u informacijski sustav i drugim sudionicima u postupku dostaviti prijepis zapisnika.

Člankom 15. ZID-a ZPP-a/22 u cijelosti je izmijenjen čl. 126. ZPP-a zbog uvođenja obveznog tonskog snimanja ročišta. Tonska snimka ročišta najvjerodostojnije prikazuje tijek ročišta, slijedom čega zapisnik prestaje biti jedini dokaz o tijeku ročišta, zbog čega je prilagođena odredba o izjavljivanju prigovora na sadržaj zapisnika za posebnu kategoriju zapisnika kod kojih se sudska radnja ne snima. Nadalje, člankom 16. ZID-a ZPP-a/22 izmijenjen je u cijelosti i čl. 126.a ZPP-a te se stavkom 1. uvodi obveza tonskog snimanja ročišta radi veće transparentnosti rada sudova i skraćivanja trajanja ročišta, stavkom 2. taksativno se navode slučajevi kada se ročišta tonski ne snimaju, a stavkom 3. uređuje se predaja tonske snimke strankama. Stranke će tonske snimke moći preuzimati pomoću informacijskog sustava, a ako nemaju pristup tom sustavu, sud će elektronički zapis tonske snimke učiniti dostupnim na odgovarajući način.²⁴ U čl. 17. ZID-a ZPP-a/22 mijenja se čl. 126.b ZPP-a tako da dosadašnji st. 1. ostaje identičan, dok se stavkom 2. propisuje da će se način pohrane i prijenosa tonske snimke, tehnički uvjeti i način snimanja urediti pravilnikom koji donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa. Stavkom 3. predviđeno je da će ministar nadležan za poslove pravosuđa odlukom utvrditi jesu li ispunjeni tehnički uvjeti za tonsko snimanje ročišta, a sve u svrhu određivanja pravne osnove za donošenje odluke i propisivanje te obveze ministra nadležnog za poslove pravosuđa u prijelaznim i završnim odredbama.²⁵

²⁴ Nejasno je koji je to „odgovarajući način“ kojim će se tonske snimke učiniti dostupnim strankama koje nemaju pristup informacijskom sustavu. Vjerojatno će ministar nadležan za poslove pravosuđa odrediti neki od načina dostave tonske snimke ročišta (CD, USB stick i sl.).

²⁵ V. čl. 110. ZID-a ZPP-a/22.

U čl. 18. ZID-a ZPP-a/22 izmijenjen je čl. 126.c ZPP-a te je propisan odnos zapisnika i tonske snimke, način pozivanja stranaka na sadržaj tonske snimke te primjena odredbi o tonskom snimanju na odgovarajući način i na korištenje audiovizualnih uređaja i tehnološke platforme za komunikaciju na daljinu. Budući da će se prema novom uređenju sva ročišta tonski snimati, člankom 19. ZID-a ZPP-a/22 izmijenjen je dosadašnji čl. 127. st. 1. ZPP-a tako da zapisnik potpisuje samo sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća, jer tonska snimka vjerodostojno odražava tijek ročišta. Osim toga, takvim normiranjem jednostavnjuje se potpisivanje i dostava zapisnika, posebice u pogledu ročišta na daljinu, dok su dosadašnji st. 2. do 4. brisani zbog istih razloga.

Uvođenje obveznog tonskog snimanja ročišta, a što se uglavnom odnosi na iskaze stranaka, svjedoka i vještaka, s jedne će strane ubrzati provođenje prvostupanjskog postupka, ali može s druge strane otežati pisanje presude ili odlučivanje povodom žalbe. To se može dogoditi zato što će biti potrebno preslušavati tonsku snimku ili njezine dijelove, a što je sasvim drukčije nego kada se vizualno čita spis, odnosno zapisnik s održanog ročišta. Isto se odnosi na odlučivanje o prijedlogu za dopuštenje revizije i reviziji.

1.7. Dostava pismena i razmatranje spisa

Člankom 20. ZID-a ZPP-a/22 mijenja se st. 5. čl. 133. ZPP-a te se dodaju novi st. 6. i 7. Izmijenjenim člankom 133. stavkom 5. ZPP-a proširuje se krug obveznih sudionika elektroničke komunikacije kojima se vrši dostava elektroničkom komunikacijom²⁶ te se uređuje pitanje daljnjih dostava obveznim sudionicima elektroničke komunikacije koji se nisu pravovremeno uključili u elektroničku komunikaciju, što su, u skladu s čl. 118.

st. 3. ZID-a ZPP-a/19, bili obvezni učiniti do 1. rujna 2020. Kako bi se spriječile neželjene posljedice koje bi pravnim osobama mogle nastati zbog neuključivanja u elektroničku komunikaciju, ovim se izmjenama propisuje da će se dostava prvog pismena obaviti poštom na adresu navedenu u tužbi (st. 6.), a ako ta dostava ne uspije, dostava će se obaviti na adresu sjedišta te osobe upisane u upisniku samo ako je ta adresa različita od adrese navedene u tužbi. Ako dostava na adresu navedenu u tužbi odnosno adresu sjedišta ne uspije, dostava će se obaviti stavljanjem pismena na e-oglasnu ploču sudova (st. 7.). Člankom 21. ZID-a ZPP-a/22 brisan je čl. 133.c st. 2. ZPP-a jer fizičke osobe koje obavljaju registriranu djelatnost postaju obvezni sudionici elektroničke komunikacije pa primjenom st. 1. više ne mogu izravno upućivati pismena preporučeno poštom s povratnicom ili na drugi način koji omogućava dokaz o obavljenoj predaji.

Člankom 22. ZID-a ZPP-a/22 briše se st. 1. i 2. čl. 134.a ZPP-a jer fizičke osobe koje obavljaju registriranu djelatnost postaju obvezni sudionici elektroničke komunikacije. Dosadašnji st. 3. postao je st. 1. te je izmijenjen jer se dostava pravnoj osobi nad kojom je otvoren stečajni postupak obavlja stečajnom upravitelju kao obveznom sudioniku elektroničke komunikacije. U čl. 23. ZID-a ZPP-a/22 brisan je st. 3. čl. 142. ZPP-a jer fizičke osobe koje obavljaju registriranu djelatnost postaju obvezni sudionici elektroničke komunikacije. Budući da su fizičke osobe koje obavljaju registriranu djelatnost postale obvezni sudionici elektroničke komunikacije, u čl. 24. ZID-a ZPP-a/22 sužena je primjena čl. 143.a st. 1. samo na fizičke osobe koje ne obavljaju registriranu djelatnost. Druga rečenica u st. 4. brisana je zbog toga što se dostava javnom bilježniku ili odvjetniku obavlja elektroničkom komunikacijom. U st. 5. izvršeno je samo nomotehničko usklađenje. U čl. 25. ZID-a ZPP-a/22 dopunjen je čl. 143.b st. 1. ZPP-a pozivanjem na čl.

²⁶ U skladu s čl. 10. ZID-a ZPP-a/22.

143.a ZPP-a jer policijska uprava, osim vođenja evidencije o adresama prebivališta i boravišta građana, može izvršiti i zabilježbu izjave stranke da se dostave za nju u sudskim postupcima obavljaju na određenoj adresi ili određenim osobama na određenoj adresi u RH. Prema čl. 26. ZID-a ZPP-a/22, zbog digitalnog napretka dostavnica se, osim u papirnatom obliku, može potpisati i pomoću tehničkog uređaja, slijedom čega je dopunjen st. 1. čl. 149. ZPP-a.

1.8. Troškovi parničnog postupka

Člankom 26. ZID-a ZPP-a/22 u čl. 151. ZPP-a dodan je novi st. 3., kojim je sada propisano da parnične troškove čine i zatezne kamate od dana donošenja odluke kojom je naloženo plaćanje troškova postupka te da o zateznim kamatama na iznos parničnih troškova sud odlučuje na zahtjev stranke. Ta odredba sada je *lex specialis* u odnosu na čl. 30. st. 2. Ovršnog zakona²⁷ (dalje: OZ), koji se do sada primjenjivao u ovršnom postupku i na temelju kojeg je ovrhovoditelj mogao i u ovršnom prijedlogu staviti zahtjev za zatezne kamate na dosuđeni trošak i to retroaktivno od dana donošenja odluke u kojoj mu je priznat trošak i bez obzira na to što zatezne kamate na trošak uopće nije tražio u parničnom postupku. Sada će se zatezna kamata na trošak priznavati stranci samo ako ju je ona zatražila u parničnom postupku.

2. Prvostupanjski postupak

Novela ZPP-a iz 2022. godine u dijelu ZPP-a koji se odnosi na prvostupanjski postupak također je neznatnim ili većim dijelom mijenjala, dodavala ili brisala neke odredbe koje se odnose na sljedeće glave ZPP-a: Tužba, Prekid postupka, Dokazi i izvođenje dokaza, Pripremanje glavne rasprave, Glavna rasprava i Presuda. Neke su promjene neznatne, neke značajnije, ali najveća je novina uvođe-

nje odredbe o nezakonitim dokazima i planu upravljanja postupkom. Također, novina je i uvođenje roka za završetak prvostupanjskog parničnog postupka.

2.1. Tužba

Prva promjena koja se odnosi na glavu ZPP-a Tužba odnosi se na uvođenje roka za završetak postupka pred prvostupanjskim sudom²⁸ te je ovom novelom određeno u novom st. 2. čl. 185. ZPP-a da se postupak pred prvostupanjskim sudom mora okončati u razumnom roku, a svakako kraćem od tri godine od dana podnošenja tužbe, ako u ZPP-u ili drugom zakonu nije drukčije određeno. Radi se o instruktivnom roku koji je uveden analognom ranije uvedenom roku za okončanje parnica iz radnih odnosa²⁹ te se smatra da će to utjecati na brže postupanje i u svim parnicama, kao što je to imalo pozitivan učinak na parnice iz radnih odnosa. Analogno toj odredbi uvedeni su instruktivni rokovi za okončanje postupka u sporovima male vrijednosti, pred drugostupanjskim sudom, povodom prijedloga za dopuštenje revizije i postupka povodom revizije.³⁰

Druga promjena u ovoj glavi ZPP-a odnosi se na zastoj postupka³¹ te je maksimalan rok na koji sud može odrediti zastoj postupka produžen na šest mjeseci. Daljnjim stavcima uređeno je da sud više ne mora pozivati stranke da predlože nastavak postupka nakon protoka roka na koji je zastoj određen, nego ih već u samom rješenju o određivanju zastoja upozorava da ako ne predlože nastavak postupka u roku od 15 dana od isteka roka na koji je zastoj određen, da će se smatrati da je tužba povučena. Takvim uređenjem olakšava se rad suda,

²⁸ V. čl. 28. ZID-a ZPP-a/22.

²⁹ V. čl. 434. ZPP-a, koji je izmijenjen člankom 251. ZID-a ZPP-a/03.

³⁰ V. čl. 80., 51., 67. i 68. ZID-a ZPP-a/22. O tome v. Bodul, D.: Treba li propisati rokove za završetak sudskog postupka?, Novi informator, broj 6156, Zagreb, 2020., str. 18.-21.

³¹ V. čl. 29. ZID-a ZPP-a/22.

²⁷ „Narodne novine“, broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20.

dok stranke dobivaju dovoljnu razinu zaštite upozorenjem sadržanim u rješenju o određivanju zastoja postupka.

2.2. Prekid postupka

U glavi Prekid postupka unesene su dvije izmjene u čl. 30. i 31. ZID-a ZPP-a/22. Prva se odnosi na uvođenje dostave sadržaja zahtjeva koji je podnesen Sudu EU-a uz obavijest koja se dostavlja ministarstvu nadležnom za vanjske poslove, jer je praksa pokazala da iako nadležni sudovi postupaju po toj odredbi, u određenom broju slučajeva ministarstvu nadležnom za vanjske poslove uz dostavu obavijesti nije dostavljen i sadržaj samog zahtjeva, što je predmetnoj odredbi u osnovi cilj i svrha. Sad je to propisano radi otklanjanja bilo kakve dvojbe što sadržava obavijest. Drugom izmjenom brisan je čl. 213.a ZPP-a jer je u dovoljnoj mjeri integriran u odredbe koje reguliraju ogledni postupak.

2.3. Dokazi i izvođenje dokaza

Novelom ZPP-a iz 2022. uveden je institut nezakonitog dokaza, odnosno dokaza pribavljenog na nezakoniti način.³² Dodan je potpuno novi čl. 220.a ZPP-a, koji u st. 1. određuje da se sudska odluka ne može temeljiti na dokazu pribavljenom na nezakoniti način (nezakonit dokaz), dok u st. 2. odmah određuje iznimku od osnovnog pravila. Iznimka se odnosi na to da sud rješenjem ipak može dopustiti izvođenje nezakonitog dokaza i uzeti u obzir njegov sadržaj ako ocijeni da je to potrebno kako bi se utvrdila odlučna činjenica. Također, u st. 2. čl. 220.a ZPP-a propisuje se da će sud prilikom odlučivanja o dopuštenosti dokaza provesti test razmjernosti između težine povrede prava zbog izvođenja nezakonitog dokaza te interesa da se u postupku pravilno i potpuno utvrdi činjenično stanje.

Odmah se može primijetiti da je zakonodavac pod pojmom nezakonitog dokaza smatrao dokaz koji je pribavljen

na nezakonit način. Naime, pod pojmom nezakonitog dokaza moglo bi se također podrazumijevati nedopušteno dokazno sredstvo³³ ili nezakonito izvođenje inače dopuštenih dokaza. Ustav RH u čl. 29. st. 4. određuje da se dokazi pribavljeni na nezakonit način ne mogu uporabiti u sudskom postupku. Stoga se odmah može postaviti pitanje suprotnosti s Ustavom RH odredbe čl. 220.a st. 2. ZPP-a koja relativizira jasnu i određenu odredbu Ustava RH.³⁴ Novela ZPP-a iz 2022. ne navodi, barem primjerice, kad bi se radilo o dokazu pribavljenom na nezakonit način, pa se to očigledno ostavlja sudskoj praksi. Dokazi pribavljeni na nezakonit način (nezakoniti dokazi) bili bi oni koji su pribavljeni kaznenim djelom, povredom zakonom utvrđene obveze čuvanja državne, vojne, službene, profesionalne ili poslovne tajne te povredom zakonom utvrđene dužnosti čuvanja tajnosti osob-

³³ Zabrana korištenja dokaznog sredstva može biti apsolutna i relativna. Apsolutno zabranjena dokazna sredstva bila bi ona koja nisu propisana u ZPP-u, niti bi njihova primjena proizlazila iz sudske prakse. Jednako tako, riječ bi bila o apsolutnoj zabrani kad bi neko dokazno sredstvo izrijekom bilo zabranjeno (npr. Zakon o parničnom postupku iz 1956. zabranjivao je saslušanje stranaka u parnicama radi smetanja posjeda). Relativne zabrane možemo podijeliti na izravne i posredne zabrane. Relativne izravne bile bi npr. zabrana korištenja određenih dokaznih sredstava radi utvrđenja izvjesnih činjenica (činjenice iz postupka mirenja), zabrane koje se izvođe iz pravila po kojima se izvjesne činjenice mogu dokazivati samo određenim dokaznim sredstvima (postojanje braka i sl.), dokazne uskrate (zabrana svjedočenja određenih osoba, zabrana odgovora na pojedino pitanje i dr.). Relativne posredne zabrane bile bi npr. zabrana dokazivanja nevažnih činjenica, zabrana dokazivanja sadržaja domaćeg ili stranog prava, zabrana dokazivanja priznatih činjenica, zabrana dokazivanja protivnog kod neoborivih predmnijeva i sl.).

³⁴ Tako i Bodul, D.: Još jedna izmjena Zakona o parničnom postupku: što donosi Novela iz 2022., portal IUS – INFO, objavljeno 18. srpnja 2022., str. 15. Ustav RH ne predviđa mogućnost da se zakonom odredi drukčije, odnosno da se dokazi pribavljeni na nezakoniti način ipak mogu uzeti u obzir primjenom testa razmjernosti.

³² V. čl. 32. ZID-a ZPP-a/22.

nih podataka. Također bi dokazi pribavljeni na nezakonit način bili oni koji su pribavljeni protuustavnim i protuzakonitim prikupljanjem, obrađivanjem i korištenjem takvih podataka, povredom Ustava RH i zakonom zajamčene tajnosti dopisivanja i drugih oblika komunikacije te dokazi koji su pribavljeni u kaznenom postupku ili u vezi s njim, a koji su prema Zakonu o kaznenom postupku (dalje: ZKP)³⁵ kvalificirani kao pribavljeni na nezakonit način³⁶. U svakom slučaju, sud će morati prvotno procijeniti radi li se uopće o dokazu pribavljenom na nezakoniti način, da bi nakon toga mogao eventualno pristupiti testu razmjernosti između dvaju suprotstavljenih interesa, ako ocijeni da je to potrebno kako bi se utvrdila odlučna činjenica.

Dakle, prema noveli ZPP-a iz 2022., osnovno je pravilo da se sudska odluka ne može temeljiti na dokazu pribavljenom na nezakonit način. Prva pretpostavka da sud ipak uzme u obzir dokaz pribavljen na nezakonit način i rješenjem³⁷ dopusti izvođenje takvog dokaza, jest to da je to potrebno za utvrđenje odlučne činjenice. Ako se izvođenjem takvog dokaza ne bi utvrdila odlučna činjenica ili bi se ona mogla utvrditi provođenjem drugih dokaza, ne bi se moglo dopustiti izvođenje dokaza koji je pribavljen na nezakonit način. Ako bi bila zadovoljena navedena prva pretpostavka, sud je dužan provesti test razmjernosti između težine povrede prava izvođenja nezakonitog dokaza u odnosu na interes da se u postupku pravilno i potpuno utvrdi činjenično stanje. Smatramo da bi pretežniji interes pravilnog i potpunog utvrđenja činjeničnog stanja zaista trebao biti iznimka i da bi ga trebalo restriktivno tumačiti.³⁸

³⁵ „Narodne novine“, broj 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 162/19, 126/19 i 80/22.

³⁶ V. čl. 10. ZKP-a.

³⁷ Protiv tog rješenja nije dopuštena posebna žalba (čl. 220.a st. 3. ZPP-a).

³⁸ To bi moglo biti npr. u određenim statusnim sporovima, sporovima velike imovinske vrijed-

U svakom slučaju, smatramo da je dobro što je u ZPP ugrađena odredba o nezakonitim dokazima jer je to odavno propisano Ustavom RH i ZKP-om. Do donošenja novele ZPP-a iz 2022. u potpunosti se zanemarivala odredba čl. 29. st. 4. Ustava RH te se čak zastupalo stajalište da sudac u parničnom postupku nije ograničen u tome koje će od predloženih dokaza izvesti radi utvrđenja odlučnih činjenica (uključujući i dokaze pribavljene na nezakonit način). Takav se pristup temeljio na odredbi čl. 220. st. 2. ZPP-a te na činjenici da ZPP nije imao odredbe o nezakonitim dokazima, slijedom čega parnični sudac ima ovlast cijeliti sve dokaze temeljem čl. 8. ZPP-a. Stoga je ova izmjena dobra i potrebna bez obzira na podnormiranost.³⁹

U čl. 33. ZID-a ZPP-a/22 brisan je čl. 223.a ZPP-a, koji uređuje mogućnost utvrđivanja činjenica u sporovima male vrijednosti po slobodnoj ocjeni jer je ta odredba premještena u Glavu 30., koja se odnosi na postupak u sporovima male vrijednosti.⁴⁰ S obzirom na uvođenje obveznog tonskog snimanja ročišta, u čl. 34. ZID-a ZPP-a/22 dopunjen je čl. 224. st. 1. ZPP-a tako da se dokazi izvedeni pred predsjednikom vijeća ili sucem zamoljenog suda, osim što se čitaju, i pre slušavaju na glavnoj raspravi, a člankom 35. ZID-a ZPP-a/22 izbrisane su u čl. 244. st. 3. ZPP-a riječi da će se iskazi suočenih svjedoka unijeti u zapisnik jer se njihovi iskazi tonski snimaju. Iz istih su razloga člankom 36. ZID-a ZPP-a/22 u čl. 276. st. 1. i 2. ZPP-a uz riječ „zapisnik“ dodane riječi „tonska snimka“.

nosti i sl. Kao pomoć mogla bi poslužiti i sudska praksa u vezi s primjenom čl. 10. st. 3. ZKP-a. Također bi trebalo uzeti u obzir ako je sama stranka pribavila nezakonit dokaz.

³⁹ O nezakonitim i nedopuštenim dokazima u parničnom postupku v. Dika, M.: O nedopuštenim dokazima u parničnom postupku, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, broj 37. 2016., str. 3.-32.

⁴⁰ V. čl. 85. ZID-a ZPP-a/22, kojim je dodan novi čl. 464.a ZPP-a. Takvo rješenje preglednije je i logičnije od dosadašnjeg.

2.4. Pripremanje glavne rasprave

Prva promjena u ovoj glavi ZPP-a koja je izvršena novelom iz 2022. odnosi se na brisanje čl. 277. st. 4. ZPP-a.⁴¹ Brisanom odredbom bilo je predviđeno da u tijeku pripremanja glavne rasprave stranke mogu upućivati podneske u kojima će navesti činjenice koje treba utvrditi te dokaze čije izvođenje predlažu. Prema obrazloženju zakonodavca, ta je odredba brisana jer je u cijelosti promijenjen čl. 299.a ZPP-a kojim stranka u pravilu više ne može dostavljati pisana očitovanja na navode suprotne strane bez odobrenja suda, a nakon što sud zaprimi tužbu i odgovor na tužbu.⁴² Međutim, smatramo da je potrebno razlikovati podnesak stranke u kojem ona navodi činjenice te dokaze koje predlaže izvesti od podneska kojim se stranka očituje na navode druge strane. Uostalom, u skladu s čl. 299. st. 1. ZPP-a, svaka stranka može iznositi činjenice na kojima temelji svoje zahtjeve i predlagati dokaze za utvrđivanje iznesenih činjenica sve do završetka pripremnog ročišta.

Člankom 38. ZID-a ZPP-a/22 dodaje se u čl. 284. ZPP-a st. 4., kojim se propisuje rok za održavanje pripremnog ročišta, a koji iznosi tri mjeseca od primitka odgovora na tužbu, odnosno isteka roka za odgovor na tužbu. Radi se o instruktivnom roku kojim se želi potaknuti simultano rješavanje novih predmeta sa starijim predmetima, a na taj bi se način kod stranaka razvijalo i veće povjerenje u brzo i učinkovito postupanje sudova u razumnom roku. Osim toga, cijela novela ZPP-a iz 2022. uvodi instruktivne rokove za dovršetak pojedinih dijelova postupka.

Člankom 39. ZID-a ZPP-a/22 izvršena je u čl. 291. st. 2. ZPP-a nomotehnička intervencija tako da je sadržaj st. 5. dodavanjem jedne riječi integriran u st. 2., slijedom čega je st. 5. brisan. Prema

tome, sud i nadalje može samo jedanput odgoditi pripreмно ročište. Stavak 4. preciziran je radi otklanjanja dvojbi vezanih za presumirano povlačenje tužbe, bilo kao kumulacije pretpostavki, bilo kao više zasebnih alternativnih pretpostavki. Do ove izmjene čl. 291. st. 4. ZPP-a, gledajući strogo formalno, presumirano povlačenje nije se odnosilo na situaciju kada je s pripremnog ročišta neopravdano izostao samo tužitelj, a tuženik se ne upusti u raspravljanje.⁴³

Člankom 40. ZID-a ZPP-a/22 u čl. 292. ZPP-a dodan je novi st. 7., a brisani su dosadašnji st. 7. i 8. *Ratio* te izmjene jest usklađenje čl. 292. st. 3. ZPP-a, kojim je uređeno donošenje rješenja o izvođenju dokaza s donošenjem plana upravljanja postupkom⁴⁴ unutar kojeg bi u slučaju njegova donošenja bilo uključeno i rješenje o izvođenju dokaza. Slijedom toga izvršeno je brisanje dosadašnjih st. 7. i 8. čl. 292. ZPP-a jer su te odredbe premještene u novi čl. 292.a ZPP-a, kojim je uveden plan upravljanja postupkom.⁴⁵

Člankom 41. ZID-a ZPP-a/22 dodaju se novi čl. 292.a i 292.b ZPP-a, koji uvode novi procesni institut plana upravljanja postupkom. Zbog bolje preglednosti i sustavnosti, dosadašnji st. 7. čl. 292. ZPP-a (zaključenje prethodnog postupka) i st. 8. čl. 292. ZPP-a (zaključenje prethodnog postupka i održavanje glavne rasprave) postali su st. 1. i 2. čl. 292.a ZPP-a. Plan upravljanja postupkom donosi se na prvom pripremnom ročištu, osim ako je na tom ročištu moguće zaključiti prethodni postupak te održati i zaključiti glavnu raspravu (st. 3.). Propisan je sadržaj plana upravljanja postupkom,⁴⁶ čija je očigledno svrha bolja

⁴³ Međutim, sudska praksa tu je odredbu tumačila u skladu sa sadašnjim rješenjem. V. *infra* bilj. 48.

⁴⁴ V. čl. 41. ZID-a ZPP-a/22 kojim se dodaju čl. 292.a i 292.b ZPP-a.

⁴⁵ *Ibid.*

⁴⁶ Sadržaj plana upravljanja postupkom treba osobito sadržavati: sažetak spornih činjeničnih i pravnih pitanja, dokazna sredstva za

⁴¹ V. čl. 37. ZID-a ZPP-a/22.

⁴² V. čl. 44. ZID-a ZPP-a/22.

koncentracija i predvidljivost postupka (st. 4.). U slučaju potrebe održavanja više ročišta, u daljnjem tijeku postupka sud u dogovoru sa strankama planom upravljanja postupkom mora utvrditi termine svih sljedećih ročišta (st. 5.). Novi čl. 292.b ZPP-a nadovezuje se na čl. 292.a ZPP-a te propisuje trenutak donošenja plana upravljanja postupkom (prvo ročište u postupku), obvezu suda da se prilikom donošenja plana upravljanja postupkom konzultira s prisutnim strankama, dok u slučaju izostanka stranke s ročišta nema obveze konzultiranja suda s tom strankom u vezi s planom upravljanja postupkom. Nadalje, plan upravljanja postupkom smatra se procesnim rješenjem protiv kojeg nije dopuštena žalba (čl. 278. ZPP-a) te sud uvijek mora strankama omogućiti da se izjasne o njegovim promjenama. Iznimno, sud može mijenjati plan upravljanja postupkom bez izjašnjavanja stranaka ako takve promjene ne utječu na neki od rokova u postupku.

Novouvedeni procesni institut plana upravljanja postupkom trebao bi doprinijeti većoj koncentraciji postupka, a time i bržem i učinkovitijem provođenju prvostupanjskog postupka. Dijelom je i do sada to bilo moguće u rješenju suda o izvođenju dokaza, ali planom upravljanja postupkom detaljnije je razrađen cijeli hodogram postupanja tijekom glavne rasprave. Osim toga, kao sadržaj plana upravljanja postupkom propisano je da on treba osobito sadržavati i sažetak spornih pravnih pitanja, a što je važno s obzirom na zabranu donošenja tzv. odluke iznenađenja.⁴⁷ Posebno će biti važno da sud nakon donošenja plana upravljanja postupkom ne mijenja

nekritički taj plan, odnosno da ga eventualno mijenja i produžuje rokove kada je to opravdano. U praksi će vjerojatno dolaziti do mijenjanja rokova ročišta za glavnu raspravu u slučaju nedolaska svjedoka, kašnjenja s izradom nalaza i mišljenja i sl. Stoga će učinkovitost ovog novog rješenja ovisiti o sucima, koji prije svega moraju sami poštivati rokove iz plana upravljanja postupkom, a slijedom toga i osigurati da ga poštuju i same stranke i njihovi punomoćnici.

U čl. 42. ZID-a ZPP-a/22 nomotehnički je uređen čl. 293. st. 1. ZPP-a jer se uvođenjem plana upravljanja postupkom daljnja ročišta zakazuju u tom planu, a ne u rješenju o zaključenju prethodnog postupka koje se više ni ne donosi. Također je dodan novi st. 2. u čl. 293. ZPP-a, kojim je predviđen rok od šest mjeseci u kojem se mora održati ročište za glavnu raspravu.⁴⁸

2.5. Glavna rasprava

U čl. 43. ZID-a ZPP-a izmijenjen je čl. 295. st. 2. ZPP-a, kojim je regulirano presumirano povlačenje tužbe na jednak način kao i kod izostanka s pripremnog ročišta. Na taj je način otklonjena pravna praznina koju je do sada sudska praksa tumačila upravo na način kako je promijenjena odredba čl. 295. st. 2. i čl. 291. st. 3. ZPP-a.⁴⁹ Međutim, u čl. 295. ZPP-a dodan je i novi st. 3., koji omogućuje sudu da iznimno ne postupi po st. 2., već da donese meritornu odluku ili da zbog važnih razloga odgodi ročište, no najviše jedanput. Takvo novo rješenje dodavanjem st. 3. opravdava se ublažavanjem odredbe o presumiranom povlačenju tužbe u slučajevima kad se postupak već nalazi u fazi glavne rasprave. Također, zakonodavac smatra kako je zakonska presumpcija povlačenja tužbe u slučaju pasivnosti i svojevrsna pro-

---

utvrđivanje spornih činjenica, rok za pribavljanje dokaznih sredstava koja je tek potrebno pribaviti, rok za podnošenje pisanih očitovanja stranaka na navode protivne stranke te nalaz i mišljenje, kao i datum i vrijeme održavanja ročišta za glavnu raspravu.

⁴⁷ V. čl. 2. ZID-a ZPP-a/22, kojim je, između ostalog, izmijenjen čl. 5. ZPP-a.

⁴⁸ Radi se o istim razlozima za uvođenje tog instruktivnog roka kao i u odnosu na ostale stadije parničnog postupka. V. *supra* bilj. 30.

⁴⁹ V. npr. odluku VSRH-a broj 1112/19-3 od 26. rujna 2019.

cesna sankcija za neaktivnost, u stadiju glavne rasprave, kad je postupak već pripremljen, a možda i prikupljen dostatni procesni materijal da bi se moglo pristupiti meritornom odlučivanju te da treba omogućiti sudu da iznimno, umjesto presumiranog povlačenja, donese meritornu odluku, ili da, zbog važnih razloga (npr. zbog pribavljanja određenog podatka potrebnog za odlučivanje, a u svjetlu dotadašnje aktivnosti stranaka), odgodi ročište, no najviše jedanput.

Čini nam se da se radi o vrlo problematičnom rješenju koje predstavlja iznimku, ali u slučaju izostanka tužitelja može biti na štetu tuženika. Potpuno je neprihvatljivo da sud ne donese rješenje o povlačenju tužbe u situaciji neopravdanog izostanka tužitelja i kod neupuštanja tuženika u raspravljanje te da donese meritornu odluku na štetu tuženika. Također su potpuno nejasni kriteriji važnih razloga za odgodu ročišta za glavnu raspravu.

Člankom 44. ZID-a ZPP-a/22 u cijelosti je promijenjen čl. 299.a ZPP-a. Novim uređenjem sud može pozvati stranke, nakon što primi tužbu i odgovor na tužbu, a prije održavanja pripremnog ročišta, da se očituju na navode protivne stranke, pritom im određujući rok ne dulji od 30 dana (st. 1.), a ako sud ne pozove stranke, one mogu od suda zatražiti odobrenje da podnesu očitovanja (st. 2.). Predviđeno je da će sud odobriti dodatno pisano očitovanje ako smatra da je ono potrebno i da ne dovodi do odugovlačenja postupka, s time da odobrenje suda nije potrebno za očitovanje na nalaz i mišljenje (st. 2.). Zadržano je ranije rješenje da podnesci moraju biti predani sudu i protivnoj stranci najkasnije osam dana prije ročišta na kojem se trebaju raspraviti (st. 3.). Svi podnesci zaprimljeni protivno gore navedenom ili protivno planu upravljanja postupkom neće biti uzeti u obzir, osim ako sud ne ocijeni da je to svrsishodno (st. 4. i 5.).

Potpuno je jasna namjera zakonodavca da izmjenom čl. 299.a ZPP-a želi eliminirati nepotrebne i nenajavljene

podneske stranaka kojima se one očituju na navode protivne strane. Međutim, takva odredba može izazvati probleme u dijelu prvostupanjskog postupka do održavanja pripremnog ročišta i donošenja plana upravljanja postupkom. Naime, planom upravljanja postupkom, uz očitovanje stranaka o tom planu, može se predvidjeti pravo stranaka na očitovanje druge strane u odnosu na izvedene dokaze u dijelu glavne rasprave. Međutim, za razdoblje prvostupanjskog postupka, do održavanja pripremnog ročišta nema plana upravljanja postupkom pa će se tužitelj npr. moći pisano očitovati na navode odgovora na tužbu samo ako ga sud na to pozove ili ako mu to dopusti sud na njegov zahtjev. Stoga bi se u slučaju uskrate tog prava moglo raditi o povredi čl. 5. st. 1. ZPP-a jer je sud dužan svakoj stranci dati mogućnost da se izjasni o zahtjevima i navodima protivne strane. S druge strane, moguće je i da će sudovi linijom manjeg otpora prihvaćati pisana očitovanja o navodima druge strane na temelju izmijenjenog čl. 299.a st. 5. ZPP-a. Naime, iako pisano očitovanje koje je dostavljeno sudu bez poziva ili odobrenja suda ne bi trebalo uzeti u obzir (čl. 299.a st. 4. ZPP-a), iznimno sud to može uzeti u obzir ako to smatra svrsishodnim.

U čl. 45., 47. i 48. ZID-a ZPP-a/22 izvršene su izmjene odredbi ZPP-a s obzirom na uvođenje obveznog tonskog snimanja. Tako je brisan čl. 302. st. 5. ZPP-a kao suvišan jer će odbijena pitanja svjedocima, kao i pitanja na koja je zabranjen odgovor biti sadržana na tonskoj snimci ročišta, a u čl. 312. st. 2. ZPP-a uz riječ „zapisnik“ dodane su riječi „tonska snimka“ te su u čl. 315. st. 3. ZPP-a uz riječ „zapisnik“ dodane riječi „tonska snimka“.

U čl. 46. ZID-a ZPP-a/22 dopunjena je odredba čl. 307. st. 1. ZPP-a, koja predviđa situacije u kojima sud može isključiti javnost za cijelu glavnu raspravu ili njezin dio te je sada dodano da to može biti i radi zaštite života i zdravlja

ljudi. Potrebu za takvom dopunom potaknule su okolnosti nastale proglašenjem epidemije bolesti COVID-19 prouzročene virusom SARS-CoV-2 te će biti primjenjiva na sve slične situacije u kojima zbog određenih okolnosti isključenje javnosti s rasprave može biti opravdano zbog zaštite života i zdravlja ljudi.

2.6. Presuda

Člankom 49. ZID-a ZPP-a/22 izmijenjen je čl. 332.a ZPP-a tako da je u st. 1. ublažena obveza suda da mora donijeti presudu bez održavanja rasprave uvijek kada je udovoljeno uvjetima iz čl. 332. st. 1. toč. 1. i 4. ZPP-a, a nije udovoljeno uvjetima iz čl. 331.b st. 1. toč. 2. i 3. ZPP-a,⁵⁰ tako da sud sada može odlučiti hoće li donijeti presudu bez održavanja rasprave ili će zakazati ročište i nastaviti postupak i provesti daljnje radnje u postupku. Smatramo da ta izmjena ide znatno u korist tužitelja koji u daljnjem tijeku postupka može dopuniti svoje činjenične navode i predložiti dokaze koji će potvrditi te činjenice, a na koji način u konačnici može uspjeti u postupku. U obrazloženju Prijedloga ZID-a ZPP-a/22 kao razlog takve izmjene navodi se da nerijetko iz navoda tužbe proizlazi osnovanost tužbenog zahtjeva, ali nema pretpostavki za donošenje presude zbog ogluhe jer se, primjerice, visina tužbenog zahtjeva ne može utvrditi bez vještačenja pa je potrebno zakazati ročište i izvesti dokaze. Međutim, taj se primjer odnosi na donošenje presude zbog ogluhe i nije usporediv s donošenjem presude bez održavanja rasprave kojom se tužbeni zahtjev odbija kao neosnovan. Stoga ostaje nejasno koji bi to razlozi bili da sud ne donese presudu bez održavanja rasprave i ne odbije

⁵⁰ Prema prijašnjoj odredbi čl. 332.a st. 1. ZPP-a, sud je bio dužan donijeti presudu bez održavanja rasprave kojom se tužbeni zahtjev odbija u situaciji ako tuženik nije podnio odgovor na tužbu u određenom roku, a bili su ispunjeni uvjeti iz čl. 331.b st. 1. toč. 1., 3. i 4. ZPP-a i ako iz činjenica navedenih u tužbi nije proizlazila osnovanost tužbenog zahtjeva.

tužbeni zahtjev te nastavi postupak iako su ispunjene sve pretpostavke za donošenje takve presude.

Također je izmijenjen čl. 332.a st. 2. ZPP-a, tako da je proširena mogućnost donošenja presude bez održavanja rasprave i na situaciju kad tuženik podnese odgovor na tužbu iz kojeg je jasno da ne osporava tužbeni zahtjev, ali ga izričito nije priznao. Stoga se sada presuda bez održavanja rasprave kojom se prihvaća tužbeni zahtjev može donijeti kada tuženik u odgovoru na tužbu prizna odlučne činjenice, a ne ospori tužbeni zahtjev ili kad tuženik podnese odgovor na tužbu iz kojeg je jasno da ne osporava tužbeni zahtjev, ali ga izričito nije priznao.

Člankom 50. ZID-a ZPP-a/22 dodan je čl. 333.a ZPP-a, kojim se uvodi odredba o ukidanju potvrde pravomoćnosti analogno odredbi o ukidanju potvrde ovršnosti iz čl. 36. st. 3. OZ-a.⁵¹ Ovršni zakon predviđa samo ukidanje potvrde ovršnosti, no ne i pravomoćnosti pa je ovom dopunom otklonjena navedena pravna praznina koja je bila prepuštena analognom tumačenju čl. 36. st. 3. OZ-a.

3. Drugostupanjski postupak

Novela ZPP-a iz 2022. dijelom je izvršila i određene promjene u odnosu na drugostupanjski dio parničnog postupka, odnosno u Glavi 35., koja se odnosi na redovne pravne lijekove. Kao najvažnije promjene mogle bi se izdvojiti promjene koje se tiču uvođenja instruktivnog roka za donošenje odluke povodom žalbe,⁵² preciziranja u kojim granicama postupka drugostupanjski sud pri odlučivanju o žalbi,⁵³ postupanja kada smatra da bi trebao donijeti tzv. odluku iznenađenja⁵⁴ te preciziranja da se na prvostupanjska rješenja ne primjenjuju odredbe ZPP-a o zabrani dvostrukog ukidanja (osim sme-

⁵¹ „Narodne novine“, broj 112/12, 25/13,93/14, 55/16, 73/17 i 131/20.

⁵² V. čl. 51. ZID-a ZPP-a/22.

⁵³ V. čl. 54. ZID-a ZPP-a/22.

⁵⁴ V. čl. 55. ZID-a ZPP-a/22.

tanja posjeda)⁵⁵. Ostale manje promjene odnose se na usklađivanje određenih odredbi zbog obveznog tonskog snimanja ročišta.⁵⁶

Tako je člankom 51. ZID-a ZPP-a/22 u čl. 348. ZPP-a dodan novi st. 4., kojim se propisuje da je drugostupanjski sud dužan odlučiti o žalbi u razumnom roku, ali svakako u roku kraćem od godine dana od primitka žalbe, ako ZPP-om ili drugim zakonom nije drukčije određeno. Radi se o kontinuitetu uvođenja instruktivnih rokova za dovršetak pojedinih faza parničnog postupka, kao i poduzimanja određenih radnji u postupku.⁵⁷ Zakonodavac je očigledno mišljenja da će uvođenje rokova, makar instruktivnih, za dovršetak određenih postupanja suda ili donošenja odluka imati utjecaj na postupanje sudaca te da će cjelokupni parnični postupak biti brži i učinkovitiji. Možemo se samo nadati da neće utjecati na kvalitetu sudskih odluka i postupanja jer bi se time u potpunosti poništili eventualni pozitivni učinci takvog rješenja.

U čl. 52., 53. i 56. ZID-a ZPP-a izvršena su usklađenja zbog uvođenja obveznog tonskog snimanja te su dodane riječi „tonska snimka“ u čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP-a, tako da može postojati proturječnost između presude i iskaza koji su dio tonske snimke, a u čl. 363. st. 3. ZPP-a također su dodane riječi „tonska snimka“ jer se na sjednici vijeća na koju su pozvane stranke sada po potrebi može preslušati i tonska snimka. Jednako tako, u čl. 373.c st. 4. ZPP-a dodane su riječi „odnosno preslušati tonske snimke“ jer se sada na glavnoj raspravi pred drugostupanjskim sudom po potrebi može preslušati i tonska snimka.

Člankom 54. ZID-a ZPP-a/22 u čl. 365. st. 2. ZPP-a iza riječi „razloga“ dodana je riječ „određeno“ te sada drugostupanjski sud ispituje prvostupanjsku presudu u granicama razloga određenih

u žalbi, a ne više samo u granicama razloga navedenih u žalbi. Čini nam se da je to dobra izmjena jer drugostupanjski sudovi nakon novele ZPP-a iz 2003. više nemaju ovlast neograničenog ispitivanja žalbe, kako je to bilo u sustavu u kojem se primjenjivalo načelo materijalne istine. Razlozi u žalbi stoga moraju biti određeno naznačeni jer se samo tako, poštujući odredbe o stranačkoj dispoziciji i raspravnom načelu, bez povrede prava druge stranke, može pravilno ispitati pobijana odluka i djelotvorno primijeniti pravilo iz čl. 365. st. 2. ZPP-a. Naime, neki drugostupanjski sudovi zapravo ne primjenjuju ovu odredbu čl. 365. st. 2. ZPP-a u dijelu koji se odnosi na „granice žalbenih razloga“ i prelaze okvire koji su im zadani razlozima žalbe, osobito kad ispituju pravilnost primjene materijalnog prava i sami nalaze nepravilnosti na koje nije upozoravao žalitelj niti je na njih prigovarao. Ako krajnji ishod parnice u najvećoj mjeri zavisi od umješnosti, znanja i sposobnosti stranke koja vodi parnicu, tada se to pravilo mora jasnije odraziti i u drugostupanjskom postupku. Postupak i razlozi odluke drugostupanjskog suda, u kojem on sam pronalazi ono što žalba ne osporava, može biti i na štetu protivne stranke, s obzirom na to da viši sud ponekad usmjerava protivnika u pravcu koji mu (u eventualnom nastavku) postupka omogućava veće izgleda za uspjeh.

Člankom 55. ZID-a ZPP-a/22 dodan je novi čl. 367.a ZPP-a, kojim se razrađuje postupanje drugostupanjskog suda u slučaju da drugostupanjski sud namjerava donijeti odluku (preinačiti prvostupanjsku presudu) koja se temelji na pravnoj osnovi spora koja se bitno razlikuje od one o kojoj se u postupku raspravljalo i koju savjesna i brižljiva stranka nije mogla razumno predvidjeti. U takvom slučaju drugostupanjski sud poziva stranke da se izjasne o toj pravnoj osnovi na sjednici vijeća, raspravi ili pisanim putem, a stranke se u očitovanju mogu eventualno pozivati na nove

⁵⁵ V. čl. 57. ZID-a ZPP-a/22.

⁵⁶ V. čl. 52., 53. i 56. ZID-a ZPP-a/22.

⁵⁷ V. *supra* bilj. 28. i 30.

činjenice ili predlagati izvođenje novih dokaza ako je pravna osnova spora u bitnoj mjeri promijenjena u odnosu na raniju. U biti se radi o odredbi koja želi izbjeći donošenje „odluke iznenađenja“ iz čl. 5. st. 3. noveliranoga ZPP-a i stranaka omogućiti izjašnjenje u smislu čl. 5. st. 2. ZPP-a. S obzirom na to da je predviđena mogućnost iznošenja novih činjenica i predlaganja izvođenja novih dokaza ako je pravna ocjena spora u bitnoj mjeri promijenjena, u takvim bi slučajevima drugostupanjski sud morao provesti raspravu ili bi ukinuo prvostupanjsku odluku.⁵⁸ Nejasno je jedino kada će se raditi o tome da je pravna osnova spora u bitnoj mjeri promijenjena, jer za takav zaključak drugostupanjskog suda nema kriterija koji bi barem primjerice bili navedeni.⁵⁹

U čl. 57. ZID-a ZPP-a/22 dodan je novi st. 2. čl. 381. ZPP-a, koji unutar odredbi o postupku povodom žalbe jasno isključuje primjenu čl. 366.a st. 1. do 3. ZPP-a, koji uređuju postupanje u slučaju ukidanja rješenja po žalbi i mogućnost najviše jednog vraćanja na ponovno suđenje za rješenja kojima se postupak okončava, osim rješenja o smetanju posjeda. Ta je izmjena i formalno potvrdila postupanje sudske prakse jer bi bila potpuno neprihvatljiva primjena zabrane dvostrukog ukidanja procesnih rješenja kojima se okončava parnični postupak.

⁵⁸ V. čl. 395. st. 2. ZPP-a.

⁵⁹ Primjerice, radi li se o bitnoj promjeni pravne osnove spora ako je prvostupanjski sud zaključio da se radi o naknadi štete, a drugostupanjski sud smatra da se radi o stjecanju bez osnove ili o stjecanju prava vlasništva na temelju pravnog posla i stjecanja prava vlasništva temeljem dosjelogosti. U svakom slučaju, sudska praksa, a posebno VSRH, morat će o tom pitanju zauzeti pravna shvaćanja. Mišljenje smo da bi bitna promjena pravne osnove spora bila u svim onim slučajevima u kojima je zbog toga potrebno utvrditi drukčije odlučne činjenice.

REVIZIJA, OGLEDNI POSTUPAK I SPOROVI MALE VRIJEDNOSTI

1. Uvod

Nove odredbe kojima se uređuje revizija, ogledni postupak i sporovi male vrijednosti nastojat ćemo, ukratko, povezati s razlozima donošenja ove novele⁶⁰ (u daljnjem tekstu: *Novela/22*). *Novela/22* prilično je opsežna, sadržava 111 članaka te donosi velike promjene u tekst zakona, pogotovo kad se uzme u obzir da je prethodna novela⁶¹ (u daljnjem tekstu: *Novela/19*), donesena prije samo tri godine, sadržavala čak 121 članak. Predlagatelj zakona, Vlada Republike Hrvatske, u Konačnom prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku⁶² (u daljnjem tekstu: *Prijedlog*) ističe:

„U svrhu ublažavanja ekonomskih i društvenih posljedica pandemije, na razini EU-a uspostavljen je poseban instrument s pratećim financijskim sredstvima, koji državama članicama treba osigurati ubrzan gospodarski oporavak te digitalnu transformaciju radi održivijeg razvoja te veće otpornosti društva i gospodarstva na buduće krize. U okviru navedenog nastao je Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.–2026. koji obuhvaća reformu ‘Povećanje učinkovitosti pravosudnog sustava za veće povjerenje građana’ u kojoj je predviđena reforma parničnog postupka uz ostalo i kroz daljnju digitalizaciju pravosuđa, kao i kroz osnaživanje postojećih te uvođenje novih procesnih instituta u svrhu ubrzanja parničnog postupka.“

Predloženim izmjenama i dopunama ZPP-a nastoji se uspostaviti normativni,

⁶⁰ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, 80/2022).

⁶¹ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, 70/2019).

⁶² Vlada Republike Hrvatske, klasa: 022-03/22-01/17; urbroj: 50301-21/32-22-6 od 9. lipnja 2022.

tehnološki i organizacijski okvir koji će doprinijeti smanjenju broja neriješenih predmeta i skraćivanju trajanja parničnih postupaka te transparentnom i učinkovitom upravljanju pravosudnim sustavom. Izmjenama i dopunama ZPP-a provode se reformske mjere koje proizlaze iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.–2026., a oslanjaju se na sljedeće:

- održavanje ročišta na daljinu
- uvođenje obveznog tonskog snimanja rasprave
- uređenje postupka u sporovima male vrijednosti kao u pravilu pisanog postupka i
- propisivanje rokova za okončanje postupka na pojedinoj instanci suđenja.

Dakle, samo su uređenje postupka u sporovima male vrijednosti kao u pravilu pisanog postupka te propisivanje rokova za okončanje postupka – reformske mjere, dok su ostale odredbe Novele/22 rezultat nastojanja da se isprave ili unaprijede instituti uvedeni Novelom/19.

2. Novo uređenje revizije

Izmjene i dopune ZPP-a 2019. godine otvorile su vrata suštinskoj promjeni poimanja revizije. Revizija se tako transformirala od svojevrstne „sužene žalbe“ u izvanredni pravni lijek kojemu je svrha oživotvorenje ustavne uloge VSRH-a – osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni. Ovaj pravni lijek podnosi se prije svega u javnom interesu, a ne prije svega u privatnom interesu, kao što je bilo ranije.

Novela iz 2022. korak je dalje u tom pravcu, što se ponajprije manifestira u jednovrsnosti revizije. Naime, od sada postoji samo jedna vrsta revizije, ona po dopuštenju, dok su brisane odredbe koje su u određenim slučajevima dopuštale izravnu reviziju. Također, nomotehnička rješenja nalažu predlagatelju veću preciznost u pisanju prijedloga, ali i dužnost Vrhovnog suda da u razumnom roku odluči o prijedlogu za dopuštenje revizije, kao i o reviziji.

Ipak, uvodno treba naznačiti najvažnije novine u uređenju revizije. Dakle, to je prije svega gore spomenuta jednovrsnost revizije – postoji samo jedna revizija, naime, brisane su odredbe čl. 382.a koje su dopuštale u pojedinim slučajevima reviziju bez dopuštenja VSRH-a. Nadalje, tu je obveza Vrhovnog suda dopustiti reviziju kada su pobijanom odlukom ili u postupku koji joj je prethodio povrijeđena temeljna ljudska prava zajamčena Ustavom i Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Konačno, tu je uvođenje proširenog vijeća VSRH-a od 13 članova, koje će odlučivati o reviziji ako vijeće koje odlučuje u predmetu povodom revizije zaključi da bi svojom odlukom odstupilo od prakse VSRH-a ili ako zaključi da praksa VSRH-a o postavljenom pravnom pitanju nije jedinstvena.

2.1. Samo jedna vrsta revizije

Iako je uvela sustav revizije po dopuštenju, novela iz 2019. dopuštala je, iznimno, da stranke mogu podnijeti reviziju protiv presude donesene u drugom stupnju, bez dopuštenja VSRH-a, i to u sporu:

- o postojanju ugovora o radu, odnosno prestanku radnog odnosa ili radi utvrđenja postojanja radnog odnosa
- o utvrđivanju majčinstva ili očinstva
- u povodu tužbi za zaštitu od diskriminacije
- u povodu tužbi radi objave ispravka informacije.

Ta iznimka u potpunosti je ukinuta. Naime, predlagatelj je zaključio da „supostojanje (više vrsta revizija) izaziva konfuziju u vezi s tim kako ih treba sastaviti i kako o njima odlučivati“. Vjerojatno je trebalo svladati i neke interesne skupine koje su željele u određenim vrstama sporova imati ekskluzivnost izravnog pristupa najvišem sudu u zemlji. Izmjena je dobrodošla i treba je pozdraviti, osobito zato što upućuje na odlučnost zakonodavca da ostaje pri formi revizije.

2.2. Razlozi za dopuštenje

U noveli su redefinirani razlozi za dopuštenje revizije. Tako će VSRH dopustiti reviziju ako se u povodu nje može očekivati odluka o pravnom pitanju koje su nižestupanjski sudovi u tom sporu razmatrali, a koje je važno za odluku u sporu i za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni ili za razvoj prava u sudskoj praksi, osobito:

- ako je riječ o pravnom pitanju o kojem odluka drugostupanjskog suda odstupa od prakse VSRH-a
- ako je riječ o pravnom pitanju o kojem nema prakse VSRH-a, pogotovo ako praksa viših sudova nije jedinstvena
- ako je riječ o pravnom pitanju o kojem praksa VSRH-a nije jedinstvena
- ako je o tom pitanju VSRH već zauzeo shvaćanje i presuda se drugostupanjskoga suda temelji na tom shvaćanju, ali bi osobito uvažavajući razloge iznesene tijekom prethodnog prvostupanjskog i žalbenog postupka, zbog promjene u pravnom sustavu uvjetovane novim zakonodavstvom ili međunarodnim sporazumima te odlukom USRH-a, ESLJP-a ili Suda EU-a trebalo preispitati sudsku praksu.

Dakle, u noveli je izričito naznačeno da se mora raditi o pravnom pitanju koje su nižestupanjski sudovi razmatrali. Naime, iz dosadašnje je prakse uočeno da su predlagatelji, u želji da im bude prihvaćen prijedlog za dopuštenje revizije, postavljali pitanja koje nižestupanjski sudovi nisu razmatrali. Najčešće se takva pitanja nisu odnosila na činjeničnu osnovu spora, već su predstavljala derivaciju spornih pitanja ili slična pitanja za koje su predlagatelji nalazili razloge važnosti. To je izazivalo potrebu revizijskog suda da u pripremi za vijeće uloži količinu vremena koje bi inače uložio u pripremu redovne revizije.

Važno je naglasiti i to da ako se u nekom predmetu pojavi pitanje tumačenja

prava EU-a u vezi s kojim niži sudovi nisu uputili zahtjev za prethodnu odluku Sudu EU-a, reviziju bi u načelu trebalo dopustiti jer je VSRH, kao sud protiv čijih odluka nema pravnog lijeka, taj zahtjev u pravilu obvezan uputiti.

Posebna novina, koju će sigurno dobro prihvatiti Ustavni sud, jer bi trebala znatno smanjiti broj ustavnih tužbi, jest odredba 385.a st. 2.⁶³, koja propisuje da će Vrhovni sud dopustiti reviziju i ako stranka učini vjerojatnim da joj je u prvostupanjskom i drugostupanjskom postupku zbog osobito teških povreda odredaba parničnog postupka ili pogrešne primjene materijalnog prava povrijeđeno kakvo temeljno ljudsko pravo zajamčeno Ustavom Republike Hrvatske i Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (pravo na pravično suđenje, pristup sudu, pravo na žalbu, pravo na obrazloženu odluku, pravo na dom, pravo na mirno uživanje vlasništva itd.) i da se stranka na te povrede, ako je to bilo moguće, već pozivala u nižestupanjskom postupku.

Pri tome treba ponovno istaknuti javnu ulogu revizije te da svaka nezakonitost i nepravilnost u radu sudova nije povreda temeljnih ljudskih prava jer nije potrebno širiti privatnu funkciju revizije. Važno je naglasiti i to kako su se stranke trebale već u žalbi pozvati na povrede temeljnih ljudskih prava u prvostupanjskom postupku jer to zahtijeva načelo iscrpljenosti dopuštenog pravnog puta koje primjenjuju i Ustavni sud i ESLJP. Za kraj ovog odlomka, treba spomenuti i da je donošenje iznenađujuće odluke povreda temeljnog ljudskog prava iz Ustava RH, kao i konvencijskog prava na pravičan postupak, što uključuje i kontradiktornost postupka.

2.3. Postupak

Vrhovni sud Republike Hrvatske odlučuje o dopuštenosti revizije na temelju

⁶³ U tekstu članci i stavci odnose se na Zakon o parničnom postupku nakon Novele/22.

prijedloga za dopuštenje revizije iz čl. 387. st. 1. u vijeću sastavljenom od pet sudaca, umjesto tri suca kako je do sada bilo propisano. Prema Prijedlogu, navedeno rješenje „ocijenjeno je opravdanim radi ujednačenja kriterija kod odabira važnih pravnih pitanja o kojima odlučuje VSRH“. Međutim, smatramo da se to neće postići. Prema dosadašnjem načinu rada, vijeća VSRH-a nisu posebno vijećala o predmetima povodom prijedloga i povodom revizije. Kao posljedica toga, prilikom vijećanja po prijedlozima za reviziju, *de facto* sudjelovali su svi suci prisutni na sjednici, što je usporavalo rad.

O prijedlogu za dopuštenje revizije VSRH odlučuje na sjednici vijeća na kojoj je javnost isključena. Međutim, velika je novost ovlaštenje vijeća – kad ocijeni da je to u interesu javnosti, ono može sjednicu održati javno te na nju pozvati stranke i njihove zastupnike. Nakon javne sjednice VSRH odlučuje bez prisutnosti javnosti (čl. 389. st. 1. i 2.). Dakle, tendencija je zakonodavca postupno približavanje javnim sjednicama, kao što je to propisano, primjerice, u ZKP-u. Jednako rješenje propisano je i prilikom odlučivanja povodom revizije. Prijedlog za dopuštenje revizije, osim podataka koje mora sadržavati svaki podnesak, treba sadržavati:

- 1) oznaku presude protiv koje se podnosi
- 2) određeno naznačeno pravno pitanje iz članka 385.a stavka 1. ili određeno naznačeno temeljno ljudsko pravo iz članka 385.a stavka 2., za koje stranka smatra da joj je u postupku povrijeđeno, uz dokaz da je u vezi s tim stranka iscrpila dopušteni pravni put
- 3) jasno naznačene razloge zbog kojih stranka smatra da joj VSRH treba dopustiti reviziju u smislu članka 385.a stavaka 1. ili 2., uz određeno pozivanje na relevantne propise i dijelove sudskih odluka.

Prijedlogu za dopuštenje revizije, osim dokaza iz članka 91.a (postulacij-

ska sposobnost za podnošenje revizije), treba priložiti:

- prvostupanjsku i drugostupanjsku odluku protiv kojih se prijedlog za dopuštenje revizije podnosi
- žalbu i, prema potrebi, druge dijelove spisa s jasnim naznakama spornih dijelova na koje se u prijedlogu za dopuštenje revizije stranka poziva.

Ako se prijedlog za dopuštenje revizije podnosi zbog različite prakse viših sudova, stranka je uz prijedlog za dopuštenje revizije dužna dostaviti sudske odluke na koje se poziva ili ih određeno naznačiti. U prijedlogu za dopuštenje revizije ne mogu se iznositi nove činjenice ni predlagati novi dokazi, osim onih koji se odnose na razloge važnosti pitanja iz članka 385.a zbog kojih se prijedlog za dopuštenje revizije podnosi (čl. 387.).

Dakle, članak je normativno doraden, s posebnom obvezom predlagatelja da dostavi dokaze da je iscrpio pravni put. Ako se to poveže s pravilom o nemogućnosti iznošenja novih činjenica i predlaganja novih dokaza, tada je jasno da Vrhovni sud ne može prvi put odlučivati o pravnim pitanjima o kojim nižestupanjski sudovi nisu izrekli svoj pravni sud, odnosno kojim se nisu bavili.

Za razliku od Novele/19, koja je propisivala dužnost suda prvog stupnja da nakon što se ispune zakonom propisani uvjeti, dostavi VSRH-u prijedlog za dopuštenje revizije i eventualno odgovor na prijedlog zajedno sa spisom predmeta, Novela/22. ne propisuje dostavu spisa predmeta. Takvo uređenje zahtijevat će od predlagatelja jasno navođenje dijelova nižestupanjskih presuda, kao i dijelova spisa kojim dokazuje opterećenost bitnom povredom, odnosno zauzeto shvaćanje nižestupanjskih sudova.

Nasuprot tome, u odgovoru na prijedlog, druga stranka moći će upozoriti VSRH da navodi u prijedlogu nisu točni. U takvom slučaju Vrhovni sud neće moći zaključiti da trošak odgovora na reviziju nije bio potreban za suđenje.

I za kraj, treba napomenuti da velik broj prijedloga predlagatelji pišu kao da je riječ o reviziji. U prijedlogu se valja određeno i što kraće usredotočiti na postavljeno pitanje i na razloge važnosti, odnosno na dokazivanje vjerojatnosti da je u postupku koji je prethodio reviziji povrijeđeno neko temeljno ljudsko pravo, zbog čega bi eventualna ustavna tužba bila prihvaćena. Za širu eksplikaciju bit će vremena u reviziji, ako ona bude dopuštena. Naime, uvijek i iznova treba naglašavati kako resursi, pa tako i resursi kojima raspolaže Vrhovni sud nisu neograničeni. To neće izmijeniti ni odredba čl. 389. st. 2.c, koja propisuje da je VSRH dužan donijeti odluku o prijedlogu za dopuštenje revizije u razumnom roku, a svakako u roku kraćem od šest mjeseci od primitka prijedloga za dopuštenje revizije na Vrhovnom sudu.

2.4. Postupanje suda po prijedlogu

Prijedlog za dopuštenje revizije podnosi se sudu koji je izrekao prvostupanjsku presudu u roku od 30 dana od dostave drugostupanjske presude, i u tom dijelu nema promjene u odnosu na stanje kakvo je bilo prije Novele/19. Novost su poboljšana nomotehnička rješenja time što je definirano kad je prijedlog za dopuštenje nepravodoban i nepotpun. Prijedlog za dopuštenje revizije nepravodoban je ako nije podnesen u navedenom roku od 30 dana, koji je određen za njegovo podnošenje, dok je prijedlog za dopuštenje revizije nepotpun ako se iz njega ne može utvrditi koja se presuda pobija ili ako nije potpisan. Sudac pojedinac ili predsjednik vijeća prvostupanjskog suda odbacit će nepravodoban prijedlog, kako je to bilo propisano i Novelom/19, te nepotpun prijedlog za dopuštenje revizije, što je novina, bez održavanja ročišta i ne pozivajući stranku da ga izmijeni ili dopuni.

Ako je prijedlog za dopuštenje revizije pravodoban i potpun, njegov će primjerak sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog

suda dostaviti protivnoj stranci i umješaću, koji mogu u roku od 30 dana od dostave prijedloga za dopuštenje revizije podnijeti tom sudu odgovor na prijedlog. Nakon primitka odgovora na prijedlog za dopuštenje revizije, odnosno nakon isteka roka za odgovor na prijedlog za dopuštenje revizije, sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda dostavit će VSRH-u prijedlog za dopuštenje revizije i odgovor na prijedlog za dopuštenje revizije, ako je podnesen. Nepravodobno podnesen odgovor na prijedlog za dopuštenje revizije neće se odbaciti, već će se dostaviti VSRH-u. Brisana je odredba koja je propisivala da će prvostupanjski sud uz prijedlog za dopuštenje revizije i odgovor na prijedlog Vrhovnom sudu dostaviti spis predmeta. Brisana je dio odredbe o dostavljanju prijedloga za dopuštenje u dovoljnom broju primjeraka za sudove, protivnu stranku i umješaća, s obzirom na to da je već sadržan u općoj odredbi člana 107.

2.5. Postupanje Vrhovnog suda po prijedlogu

Za početak, važno je naglasiti da se Novelom/22 uvodi razlika u načinu odlučivanja o prijedlogu za dopuštenje, odnosno prijedlog se zbog formalnih razloga (nedostataka) odbacuje, dok se odbija kada vijeće ocijeni da postavljeno pitanje nije važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni ili za razvoj prava kroz sudsku praksu. U neformalnom komuniciranju na Vrhovnom sudu po starom sustavu govorilo se o formalnom odnosno materijalnom odbačaju. Kao što je prethodno navedeno, o prijedlogu za dopuštenje revizije VSRH odlučuje na sjednici vijeća na kojoj je javnost isključena. Međutim, kad ocijeni da je to u interesu javnosti, vijeće može sjednicu održati javno te na nju pozvati stranke i njihove zastupnike. Nakon javne sjednice VSRH odlučuje u dijelu sjednice iz kojeg je javnost isključena. U ovoj odred-

bi pojavljuju se rudimentarne odredbe o javnoj sjednici. Je li to naznaka budućeg trenda?

Ako vijeće odluči održati javnu sjednicu, na odgovarajući način postupit će po odredbi članka 363., koja propisuje postupanje na sjednici vijeća u povodu žalbe pozivom na odredbu čl. 399. st. 1.

2.6. Odbacivanje prijedloga za dopuštenje revizije

Vrhovni sud Republike Hrvatske odbacit će nedopušten prijedlog za dopuštenje revizije, kao i nepravodoban i nepotpun prijedlog ako je to propustio učiniti prvostupanjski sud, bez održavanja ročišta i ne pozivajući stranku da ga izmijeni ili dopuni. Prijedlog za dopuštenje revizije nedopušten je ako ga je podnijela osoba koja nije ovlaštena za njegovo podnošenje ili ako osoba koja ga je podnijela nema pravni interes za podnošenje revizije. Vrhovni sud Republike Hrvatske odbacit će i prijedlog za dopuštenje revizije koji uopće ne sadržava pravno pitanje ili određeno naznačenu povredu temeljnog ljudskog prava ili jasno naznačene razloge važnosti pravnog pitanja u smislu članka 385.a.

S obzirom na novu odredbu koja propisuje da će Vrhovni sud dopustiti podnošenje revizije zbog povrede temeljnog ljudskog prava, propisano je da će VSRH odbaciti prijedlog za dopuštenje revizije ako ocijeni da stranka nije učinila vjerojatnim da joj je povrijeđeno temeljno ljudsko pravo u smislu članka 385.a st. 2. ili da stranka u vezi s povredom temeljnog ljudskog prava na koju se u prijedlogu poziva nije prethodno iscrpila dopušteni pravni put.

U rješenju kojim se prijedlog za dopuštenje revizije odbacuje sud će određeno navesti razlog odbacivanja. Naravno, to će biti vrlo sumarno (389.a).

2.7. Odbijanje prijedloga za dopuštenje revizije

Vrhovni sud Republike Hrvatske odbit će prijedlog za dopuštenje revizije ako

na temelju onoga što mu je dostavljeno ocijeni da u prijedlogu nije riječ o važnom pravnom pitanju u smislu članka 385.a st. 1. Drugim riječima, ako pravno pitanje nije važno za konkretan spor odnosno ako se nisu ispunili uvjeti za dopuštenje revizije jer je suđeno u skladu s praksom Vrhovnog suda koju nije potrebno mijenjati, ili ako praksa niže-stupanjskih sudova nije nejedinstvena. U rješenju kojim se prijedlog za dopuštenje revizije odbija sud će određeno navesti razlog odbijanja upućujući, ako je to moguće, na svoju prijašnju praksu. Iznimno, ako ocijeni da je to u interesu javnosti, sud rješenje može i iscrpnije obrazložiti.

2.8. Dopuštanje prijedloga

U rješenju kojim se revizija dopušta VSRH navest će u odnosu na koje pravno pitanje ili u odnosu na koju povredu temeljnog ljudskog prava te u odnosu na koji dio odluke dopušta podnošenje revizije. S obzirom na to da Vrhovni sud, najčešće, kada je dopustio podnošenje jednog od više pravnih pitanja, odnosno za jednu povredu temeljnih ljudskih prava, o ostalima nije dao razloge zbog čega ih nije dopustio, zakonodavac je u tekst zakona unio pravnu predmnijevu prema kojoj će se za ostala pravna pitanja i povrede temeljnih ljudskih prava iz prijedloga za dopuštenje revizije uzeti da je prijedlog u odnosu na njih povučen (čl. 389. st. 3.). Pravni lijek protiv rješenja u povodu prijedloga za dopuštenje revizije nije dopušten (389.b st. 1. i 2. i 389.c). Vrhovni sud Republike Hrvatske dužan je donijeti odluku o prijedlogu za dopuštenje revizije u razumnom roku, a svakako u roku kraćem od šest mjeseci od primitka prijedloga za dopuštenje revizije na VSRH-u.

2.9. Prošireno vijeće Vrhovnog suda – najveća novost u uređenju revizije

Za početak treba istaknuti veliku novost, ne samo u pravnom lijeku revizije već i

u našem pravnom sustavu. Naime, ako vijeće koje odlučuje o reviziji ocijeni da bi svojom odlukom odstupilo od ustaljene prakse ili odluke proširenog vijeća VSRH-a ili da praksa VSRH-a u vezi s pravnim pitanjem o kojem odlučuje nije jedinstvena, odluku će prepustiti proširenom vijeću od trinaest sudaca Vrhovnog suda (čl. 390. st. 2.).

Naime, do sada, kada bi neko vijeće Vrhovnog suda u konkretnom predmetu iskazalo pravno shvaćanje koje je bilo suprotno pravnom shvaćanju izraženom u nekom drugom predmetu, predsjednik odjela zaustavio bi otpremu spisa, zakažao sjednicu odjela koja bi raspravila o tom pravnom pitanju te bi na sjednici prihvaćeno pravno shvaćanje, pozivom na odredbu čl. 40. st. 2. Zakona o sudovima, bilo obvezno za sva drugostupanj-ska vijeća suda. Na taj se način izjednačavala sudska praksa odjela. Vijeće čiji je spis bio zaustavljen, u novom vijećanju bilo je vezano prihvaćenim pravnim shvaćanjem odjela, pa tako i u konkretnom predmetu koji je isprovocirao sjednicu odjela. Takvo rješenje trpjelo je kritike, pogotovo akademske zajednice, prigovaralo se da suci na sjednici odjela samo glasuju, dok nema prave rasprave, da se u konkretnom predmetu uvodi kolektivno suđenje, te konačno, da se u odluci ne mogu vidjeti razlozi zbog kojih je zauzeto pravno shvaćanje, što onemogućuje kontrolu i uskraćuje strankama pravo na obrazloženu odluku.

Kritičari će reći da se može dogoditi da samo sedam sudaca građanskog odjela, što je jednostavna većina u proširenom vijeću, nametne svim ostalim sucima svoje pravno shvaćanje. Tu će se postaviti i pitanje sastava proširenog vijeća, o čemu odlučuje predsjednik Vrhovnog suda godišnjim rasporedom. Ono što je sigurno, svaka reforma, pa tako i ova, ima svoju cijenu, pitanje je shvaća li to zakonodavac te Ministarstvo, koje je odgovorno za osiguranje materijalnih pretpostavki za rad sudova, pa tako i Vrhovnog suda.

2.10. Revizija, sadržaj

Osim podataka koje mora sadržavati svaki podnesak, revizija treba sadržavati:

- 1) oznaku presude protiv koje se podnosi
- 2) određeno naznačeno važno pravno pitanje ili temeljno ljudsko pravo zbog kojeg je dopuštena, uz oznaku rješenja VSRH-a kojim je revizija dopuštena
- 3) jasno određene razloge zbog kojih stranka smatra da je revizija osnovana, uz određeno pozivanje na relevantne propise i dijelove sudskih odluka.

U reviziji se ne mogu iznositi nove činjenice ni predlagati novi dokazi, osim onih koji se odnose na pravna pitanja iz članka 385.a ZPP-a, zbog kojih se revizija podnosi.

Revizija je nepravodobna ako nije podnesena u roku iz članka 382. stavka 2. ZPP-a, dok je nepotpuna ako se iz nje ne može utvrditi koja se presuda pobija ili ako nije potpisana.

2.11. Postupanje sudova

Kao i dosad, revizija se podnosi sudu koji je donio prvostupanjsku presudu. Sudac pojedinac ili predsjednik vijeća prvostupanjskog suda odbacit će nepravodobnu i nepotpunu reviziju bez održavanja ročišta i ne pozivajući stranku da je izmijeni ili dopuni. Ako je revizija pravodobna i potpuna, njezin će primjerak sudac pojedinac ili predsjednik vijeća prvostupanjskog suda dostaviti protivnoj stranci i umješaču, koji mogu u roku od 30 dana od dostave revizije podnijeti tom sudu odgovor na reviziju. Primjerak odgovora na reviziju prvostupanjski će sud dostaviti podnositelju revizije. Nakon primitka odgovora na reviziju, odnosno nakon isteka roka za odgovor na reviziju, prvostupanjski će sud dostaviti reviziju i odgovor na reviziju, ako je podnesen, VSRH-u zajedno sa spisom. Nepravodobno podnesen odgovor na reviziju neće se odbaciti, već će se dostaviti

VSRH-u, koji će ga uzeti u obzir ako je to još moguće.

Kao što je bio slučaj s odlučivanjem o prijedlogu za dopuštenje revizije, o reviziji Vrhovni sud odlučuje na sjednici vijeća na kojoj je javnost isključena, ali kad ocijeni da je to u interesu javnosti, vijeće može sjednicu održati javno te na nju pozvati stranke i njihove zastupnike. Nakon javne sjednice VSRH odlučuje u dijelu sjednice iz kojeg je javnost isključena.

Vrhovni sud Republike Hrvatske odbacit će nedopuštenu reviziju, a i nepravidobnu i nepotpunu ako je to propustio učiniti prvostupanjski sud, bez održavanja ročišta i ne pozivajući stranku da je izmijeni ili dopuni.

Revizija je nedopuštena:

- ako ju je podnijela osoba koja nije ovlaštena za njezino podnošenje
- ako osoba koja ju je podnijela nema pravni interes za njezino podnošenje ili ako se odrekla prava na njezino podnošenje nakon što je dopuštena
- ako prethodno nije doneseno rješenje kojim je dopuštena ili
- ako revizija nije podnesena zbog pitanja iz članka 385.a ZPP-a zbog kojeg je dopuštena.

U povodu revizije VSRH ispituje pobijanu presudu samo u dijelu u kojem je revizija dopuštena i samo zbog pitanja iz članka 385.a zbog kojeg je dopuštena. Ako VSRH utvrdi da stranka nije prethodno iscrpila dopušteni pravni put (članak 385.a stavak 2.), odbacit će podnesenu reviziju. Vrhovni sud Republike Hrvatske odbacit će i reviziju koja uopće ne sadrži razloge podnošenja (članak 389.d stavak 1. točka 3.). Vrhovni sud Republike Hrvatske odbit će reviziju ako je smatra neosnovanom. Ako reviziju smatra osnovanom, VSRH učinit će sljedeće:

- preinačiti pobijanu presudu ili, ovisno o razlogu osnovanosti revizije, ukinuti drugostupanjsku, odnosno drugostupanjsku i prvostupanjsku presudu te predmet vratiti na ponovno suđenje ili

- ukinuti drugostupanjsku, odnosno drugostupanjsku i prvostupanjsku presudu te odbaciti tužbu.

Ako odredbama članka 382. do 398. ZPP-a nije što drugo određeno, u postupku u povodu prijedloga za dopuštenje revizije i revizije na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe o žalbi protiv presude iz članka 349. stavka 2., članka 352., članka 361. stavaka 1. i 2., članka 363., članka 368. do 371., članka 373. i 373.a, članka 374. do 377.a ZPP-a. Ukinuta je odredba čl. 394.a ZPP-a, prema kojoj je sud kojemu je predmet vraćen na ponovno suđenje vezan u tom predmetu pravnim shvaćanjem na kojemu se temelji rješenje revizijskoga suda kojim je ukinuta pobijana drugostupanjska presuda, odnosno kojim su ukinute drugostupanjska i prvostupanjska presuda. Predlagatelj smatra da bi „autoritet odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske trebao proizlaziti iz uvjerenosti argumentacije“.

Ako stranka odustane od prijedloga za dopuštenje revizije, odnosno revizije, to će rješenjem utvrditi sudac pojedinac VSRH-a, odnosno sudac pojedinac ili predsjednik vijeća prvostupanjskog suda. Vrhovni sud Republike Hrvatske dužan je donijeti odluku o reviziji podnesenoj protiv odluke drugostupanjskog suda u razumnom roku, a svakako u roku kraćem od dvije godine od dana primitka revizije.

2.12. Revizija protiv rješenja

Stranke mogu podnijeti reviziju i protiv rješenja drugostupanjskog suda kojim je postupak pravomoćno završen ako je VSRH dopustio podnošenje revizije. U postupku u povodu prijedloga za dopuštenje revizije i revizije protiv rješenja na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe ovoga zakona o prijedlogu za dopuštenje revizije i reviziji protiv presude.

3. Ogladni postupak

Da se podsjetimo, ogledni postupak provest će se zbog postupaka u kojima odlu-

ka ovisi o rješavanju istog pravnog pitanja, dakle zbog sličnih sporova koji su u većem broju već pokrenuti ili se njihovo pokretanje očekuje u kraćem razdoblju, a rješenje kojih ovisi o istom pravnom pitanju koje je važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njenoj primjeni ili za razvoj prava kroz sudsku praksu. Za razliku od dosadašnjeg zakonodavnog rješenja, proširen je krug ovlaštenih predlagača za iniciranje pokretanja oglednog postupka. Ako sud sazna za postojanje sporova iz gornjeg odlomka, sud će, po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranaka ili umješaača, zatražiti od predsjednika suda da zakaže sjednice sudskog odjela kako bi se raspravilo o pretpostavkama za podnošenje prijedloga za pokretanje oglednog postupka za rješenje pitanja važnog za jedinstvenu primjenu prava.

Prije podnošenja zahtjeva za održavanje sjednice odjela sud će sa strankama na ročištu raspraviti o potrebi pokretanja oglednog postupka te će obavijest o podnošenju zahtjeva za održavanje sjednice odjela objaviti na e-oglasnoj ploči sudova, uz poziv da se stranke i umješaači iz sličnih postupaka u roku od 30 dana pisano očituju o potrebi pokretanja oglednog postupka. Također, o mogućnosti podnošenja prijedloga za pokretanje oglednog postupka obavijestit će se i VSRH, koji će podnijeti očitovanje o postupcima o ovoj vrsti postupaka. Na sjednici sudskog odjela raspraviti će se o primljenim očitovanjima i drugim činjenicama važnima za odlučivanje o podnošenju prijedloga te će sjednica dati savjetodavno mišljenje o potrebi podnošenja prijedloga, za razliku od ranijeg uređenja kada je sjednica takav prijedlog podnosila.

Ako odluči podnijeti prijedlog za pokretanje oglednog postupka, sud će taj prijedlog sa spisom predmeta dostaviti VSRH-u te će prijedlog odmah objaviti na mrežnoj stranici e-oglasna ploča sudova. Izmjenom članka 502.l povećana je mogućnost komuniciranja Vrhovnog

suda i nižih sudova jer je ranijim rješenjem predsjednik VSRH-a mogao zatražiti samo broj pokrenutih spisa, dok sada od predsjednika sudova može zatražiti i dopunske obavijesti o okolnostima relevantnima za odlučivanje o prijedlogu. Ostale zainteresirane osobe mogu u roku od 45 dana od objave obavijesti o prijedlogu uputiti VSRH-u svoja očitovanja o potrebi pokretanja oglednog postupka. Odluku o dopuštenosti donijet će vijeće Vrhovnog suda u sastavu od pet sudaca vodeći računa o sljedećem:

- broju pokrenutih postupaka te predviđivom roku u kojem bi oni redovitim putem mogli biti pravomoćno okončani
- vjerojatnosti da dođe do nejedinstvene primjene prava te mogućim štetnim posljedicama koje bi mogle uslijediti zbog dugotrajnosti redovitog postupka ujednačavanja pravnih shvaćanja sudova
- potrebi da se radi što kvalitetnijeg rješavanja pitanje važno za jedinstvenu primjenu prava raspravi pred većim brojem prvostupanjskih i drugostupanjskih sudova.

Sud neće pokrenuti ogledni postupak ako je o pitanju važnom za jedinstvenu primjenu prava već doneseno rješenje kojim se revizija dopušta.

O pitanju važnom za jedinstvenu primjenu prava odlučuje prošireno vijeće od trinaest sudaca VSRH-a, umjesto dosadašnjih pet sudaca, presudom, a ne kao do sada rješenjem, u roku od 90 dana od dana objave rješenja kojim je dopušten prijedlog. Presuda će se odmah objaviti na mrežnoj stranici e-oglasna ploča sudova. U presudi u oglednom postupku sud će zauzeti pravno shvaćanje o pitanju važnom za jedinstvenu primjenu prava uz obrazloženje u kojem će se uzeti u obzir primljena očitovanja stranaka i druge okolnosti važne za odlučivanje.

4. Sporovi male vrijednosti

Zakonodavčev normativni optimizam nalazimo i u sporovima male vrijednosti

jer je novelom propisano da se u postupku u sporovima male vrijednosti postupak pred prvostupanjskim sudom mora okončati u razumnom roku, a svakako u roku kraćem od godine dana od podnošenja tužbe, dok je drugostupanjski sud dužan donijeti odluku o žalbi podnesenoj protiv odluke prvostupanjskog suda najkasnije u roku od šest mjeseci od dana primitka žalbe.

Po uzoru na europski spor male vrijednosti, kao i po uzoru na neke europske zemlje u kojima se malični postupak obavlja na standardiziranim interaktivnim obrascima, ovaj posebni postupak propisuje se kao pisani postupak. Sud će u postupcima u sporovima male vrijednosti održati ročište ako to smatra potrebnim radi provođenja dokaznog postupka ili ako barem jedna od stranaka podnese takav obrazloženi prijedlog. Međutim, sud će rješenjem protiv kojeg nije dopuštena posebna žalba odbiti prijedlog stranke za održavanje ročišta ako smatra, s obzirom na okolnosti slučaja, da se pravično vođenje postupka može osigurati i bez održavanja ročišta. Pisanim postupkom predlagatelj nastoji postići ubrzano i koncentrirano provođenje postupka te veću ekonomičnost postupka. Odluka suda o provođenju pisanog postupka jest diskrecijska odluka po uzoru na upravni postupak, što ne znači da kao takva ne mora biti obrazložena.

Na presude donesene u pisanom postupku ne primjenjuju se odredbe o ročištu za objavu presude iz članka 335. stavaka 6. do 12. Sud će presudu u pisanim postupcima dostaviti strankama i umješacima prema odredbama ZPP-a o dostavi pismena. Na presude donesene u pisanom postupku ne primjenjuju se odredbe o ročištu za objavu presude, a sud će presudu dostaviti strankama i umješacima prema odredbama o dostavi pismena. Utvrđivanje činjenica po slobodnoj ocjeni u sporovima male vrijednosti premješteno je, uz manju nomotehničku doradu, dok je brisano na prethodnom mjestu. Postavlja se pitanje

je li vrijeme da zakonodavac izričito propiše da se u postupcima male vrijednosti činjenice utvrđuju po kriteriju pretežite vjerojatnosti. Takva odredba olakšavala bi postupanje sudova prvog stupnja, kao i oživotvorenje pisanog postupka. Naime, bilo bi lakše odbiti prijedlog stranaka za održavanje ročišta ako bi sud obrazložio da iz priloženih isprava može steći uvjerenje o pretežitoj vjerojatnosti da su se pravnorelevantne činjenice dogodile ili da se nisu dogodile. Također, u ovu glavu zakona premještena je nomotehnički doradena odredba članka 223.a koja sada nosi oznaku članka 464.a.

Utvrđivanje činjenica po kriteriju izvjesnosti potiče sud da prihvati i provede dokaze čak i u situaciji kad se čini da neće utjecati na njegov stav o činjenicama, kako bi se u žargonu reklo – „opreza radi“.

Ti su postupci od osobite važnosti za male poduzetnike zbog njihove male ekonomske snage, što im nameće potrebu brze naplate tražbina ili stečaj. Ostaje pitanje kako će viši sudovi prihvaćati odluke prvostupanjskih sudova da provode pisani postupak kada se tome protive stranke i hoće li biti elastičniji prilikom ocjene prvostupanjskih sudova kada su ovi utvrdili činjenice po slobodnoj ocjeni.

5. Europske uredbe

Uredba (EZ) br. 1393/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o dostavi sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima (dostava pismena) u državama članicama i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1348/2000 (SL L 324, 10. 12. 2007.) te Uredba Vijeća (EZ) br. 1206/2001 od 28. svibnja 2001. o suradnji između sudova država članica u izvođenju dokaza u građanskim ili trgovačkim stvarima (SL L 174, 27. 6. 2001.) preinačene su Uredbom (EU) br. 2020/1784 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2020. o dostavi sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima u drža-

vama članicama (dostava pismena) (preinaka) (Sl. L 405, 2.12.2020.) i Uredbom (EU) br. 2020/1783 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2020. o suradnji između sudova država članica u izvođenju dokaza u građanskim ili trgovačkim stvarima (izvođenje dokaza) (preinaka) (Sl. L 405, 2.12.2020.), koje se primjenjuju od 1. srpnja 2022. Stoga je izmijenjen članak 1.a ZPP-a.

6. Ponavljanje postupka u povodu konačne presude Europskog suda za ljudska prava o povredi temeljnog ljudskog prava ili sloboda

Odredbe o ponavljanju na odgovarajući se način primjenjuju i ako je postupak pred ESLJP-om okončan prijateljskim rješenjem spora u skladu s člankom 39. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, odnosno jednostranim priznanjem povrede u skladu s člankom 62.A Poslovnika ESLJP-a. Rok za ponavljanje postupka u ovom slučaju počinje teći od objave odluke o brisanju predmeta s liste ESLJP-a.

7. Prijelazne i završne odredbe

ZID ZPP/22 objavljen je u „Narodnim novinama“ br. 80 od 11. srpnja 2022. te je stupio na snagu osmog dana od objave, 19. srpnja 2022., osim odredaba koje se odnose na tonsko snimanje, koje će stupiti na snagu nakon što ministar nadležan za poslove pravosuđa odlukom utvrdi da su ispunjeni tehnički uvjeti za tonsko snimanje ročišta na pojedinim sudovima. Također, odredbe unesene Novelom/22 u dijelu Glave 32. ZPP-a koje ovlašćuju predlagatelja da zatraži da se dosude mjere za naknadu štete u skladu s posebnim propisom o predstavničkim tužbama

za zaštitu kolektivnih interesa potrošača stupit će na snagu objavom posebnog propisa o predstavničkim tužbama za zaštitu kolektivnih interesa potrošača.

Postupci pokrenuti prije stupanja na snagu ovoga zakona dovršit će se primjenom odredbi ZPP-a (»Narodne novine«, br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08. – Odluka USRH-a, 123/08., 57/11., 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13., 89/14. – Odluka USRH-a, 70/19.).

Iznimno, odredbe o reviziji primjenjivat će se i na sve postupke u tijeku u kojima do stupanja na snagu Zakona nije donesena drugostupanjaska odluka.

Od stupanja na snagu ovoga zakona na reviziju propisanu posebnim zakonima primjenjivat će se odredbe ovoga zakona o prijedlogu za dopuštenje revizije i reviziji.

Iznimno, odredbe o oglednom postupku radi rješenja pitanja važnog za jedinstvenu primjenu prava primjenjivat će se i na sve postupke u tijeku u kojima do stupanja na snagu ovoga zakona nije donesena odluka kojom se dopušta prijedlog za rješenje pitanja važnog za jedinstvenu primjenu prava.

U svim parničnim postupcima koji su započeti prije 1. travnja 2013., u kojima do stupanja na snagu ovoga zakona nije donesena prvostupanjaska odluka te nije zaključen prethodni postupak, sud će u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga zakona održati pripremno ročište na kojem će zaključiti prethodni postupak i na istom ročištu održati glavnu raspravu. U slučaju ukidanja prvostupanjanske odluke i vraćanja predmeta na ponovno suđenje gore navedeni rok počinje teći od dana dostave drugostupanjanske odluke prvostupanjaskom sudu.

Izmjene i dopune ZPP-a i prijedlozi Hrvatske odvjetničke komore

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku izglasan je 1. srpnja 2022. u Hrvatskom saboru te je 11. srpnja 2022. godine objavljen u Narodnim novinama 80/22 i na snazi je od 19. srpnja 2022. Donošenju ovog zakona prethodio je rad radne skupine za izradu tog zakona, u kojoj su sudjelovali predstavnici Hrvatske odvjetničke komore (dalje: HOK), te je proveden i postupak e-savjetovanja u kojem je HOK dao svoje prijedloge i komentare na odredbe koje su selektirane kao važne za rad odvjetnika, a o tim prijedlozima bili su javno obaviješteni svi članovi HOK-a na službenoj internetskoj stranici Komore.¹

U ovom članku prikazat ćemo samo najvažnije odredbe Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), redom prema člancima zakona u vezi s kojima je HOK imao svoje prijedloge prilikom njegova donošenja, te će se razmotriti koji su od tih prijedloga uvaženi i u kojoj mjeri.

1. Mogućnost korištenja uslugama tumača za strane odvjetnike

Prvi prijedlog HOK-a bio je da se u čl. 102. ZPP-a doda novi stavak (5.) sljedećeg sadržaja: „Uporaba jezika stranke ne odnosi se na punomoćnika stranke.“ Tim prijedlogom HOK je htio razjasniti dosadašnju odredbu čl. 102. ZPP-a, prema kojoj nije jasno može li ili ne može pravni zastupnik stranke na ročištu na sudu go-

voriti drugim jezikom (ne hrvatskim) uz istovremeno korištenje sudskog tumača. Naime, moguće je tumačenje da bi se na takav način, uz korištenje sudskog tumača od strane punomoćnika stranke, ispunio uvjet iz odredbe čl. 6. ZPP-a da se „parnični postupak vodi na hrvatskom jeziku“.²

Stoga se ovim prijedlogom htjela otkloniti nejasnoća koja se može pojaviti u budućnosti, a sve s obzirom na to da je posljednjom izmjenom Zakona o odvjetništvu³ uređeno kako se odvjetništvom u RH mogu, pod uvjetima tog zakona, baviti i strani odvjetnici⁴, pri čemu tim zakonom nije uređeno da oni moraju poznavati hrvatski jezik i koristiti se njime. Za pitanje korištenja hrvatskog jezika na ročištima na sudu mjerodavan je ZPP kao zakon kojim se uređuje parnični postupak, te u tom dijelu Zakon o odvjetništvu nije *lex specialis*. Dakle, hoće li sudac dopustiti ili neće zastupanje od strane punomoćnika na sudskom ročištu bez poznavanja hrvatskog jezika, a da se pritom punomoćnik obraća sucu u sudnici pomoću prevoditelja, trebalo bi se riješiti odredbama ZPP-a, pa je stoga i dan ovaj prijedlog HOK-a.

Tijekom rada radne skupine, suci kao članovi radne skupine imali su o oprečne stavove o tom prijedlogu Komore, odnosno hoće li ili neće dopustiti rad prevoditelja u svrhu komunikacije između

.....
 Pišu:
Miće Ljubenko,
 dopredsjednik
 HOK-a i odvjetnik
 u Zagrebu, i
Tena Nagy,
 odvjetnica u
 Zagrebu
 .....

¹ Dostupno na: <https://www.hok-cba.hr/hok/savjetovanje-o-naertu-prijedloga-zakona-o-izmjenama-i-dopunama-zakona-o-parnicnom-postupku/>

² Čl. 6. ZPP-a.

³ NN 09/94, 117/08, 50/09, 75/09, 18/11, 126/21

⁴ Čl. 36.a – 36.h ZPP-a.

punomoćnika (npr. odvjetnika koji je stranac) i suca na budućim sudskim raspravama. Na koncu, taj prijedlog HOK-a nije usvojen, a Ministarstvo pravosuđa i uprave (dalje: Ministarstvo) nejasno se očitovalo da je pitanje korištenja jezika odvjetnika uređeno odredbama Zakona o odvjetništvu koji je *lex specialis* i da se stoga ne smije mijenjati ZPP u tom dijelu.

2. Suglasnost stranaka za provedbu ročišta na daljinu

Daljnji prijedlog HOK-a bio je da se u odredbu čl. 115. ZPP-a dodaju odredbe stavaka 7. i 8. sljedećeg sadržaja:

- 7.) „Ako u ime obiju odnosno svih stranaka, odvjetnici kao punomoćnici predlože sudu provedbu rasprave na daljinu, sud će u pravilu provesti raspravu na daljinu. Sud može rješenjem u roku od 8 dana od primitka obostranog prijedloga iznimno odbiti takav prijedlog odvjetnika, a kojim će rješenjem obrazložiti razloge odbijanja, te na koje rješenje ne postoji pravo žalbe.
- 8.) Smatra se da je odvjetnik kao punomoćnik stranke uredno pristupio zakazanoj raspravi na daljinu, neovisno o tome je li pristupio neposredno u sudnicu ili je pristupio na daljinu, na tehnički način koji je sud u pozivu odredio.“

HOK je tim prijedlogom htio jasnije definirati pravo stranaka koje imaju odvjetnike da ako se obje stranke usuglase oko vođenja rasprave na daljinu, sud tada odredi ročište na takav način. Razlog je to što je prethodne dvije godine tj. tijekom pandemije bolesti COVID-19, praksa sudova bila takva da se u situacijama u kojima stranke zastupaju odvjetnici ročišta održavaju na daljinu. Pri tome, ovim prijedlogom nije isključeno pravo stranaka koje nemaju odvjetnike da zatraže ročište na daljinu i da ga sud odredi.

Taj prijedlog HOK-a Ministarstvo je usvojilo, ali uz manje korekcije. Ministarstvo je dalo objašnjenje da je na sudu pravo dispozitivno odlučiti hoće li i u kojim slučajevima provoditi ročište na daljinu.

Dakle, vidjet će se u kolikoj će se mjeri ubuduće sudovi koristiti mogućnošću održavanja ročišta na daljinu, jer prema važećem uređenju ZPP-a ne postoji nikakva obveza suda na održavanje ročišta na daljinu.

Dosad je praksa sudova bila vrlo različita, npr. trgovački sudovi u Varaždinu, Pazinu i Dubrovniku u većoj su mjeri održavali tzv. *online* ročišta, kao i neki trgovački suci u Zagrebu, dok su, s druge strane, općinski sudovi to gotovo u cijelosti izbjegavali. S objektivne strane gledano, svi suci imali su, naravno, jednake okolnosti (COVID-19), ali kako je VSRH dao uputu da se svaki sud samostalno organizira, tako je na kraju došlo i do velikih razlika u postupanju. Načelno, interes odvjetnika jest da se omogući takav oblik provedbe rasprave. To osobito vrijedi uzme li se u obzir to da je s aspekta troškova taj tip ročišta za nas odvjetnike jednako vrijedan, a nemamo gubitak vremena u odlascima na sud i dolascima sa suda, u čekanju sudskih rasprava i dr.

Neobično je da je zakonodavac tzv. *online* ročište prvi put predvidio zakonom 2019. godine, kada nitko nije očekivao pandemiju. Zbog toga ostaje nejasno što je zapravo cilj te norme ako se primjenjivala samo tijekom pandemije.

3. Tonsko snimanje ročišta

Jedna od dviju vjerojatno najvažnijih novina novele ZPP-a 2022. jest tzv. tonsko snimanje ročišta. Druga važna novina jest plan upravljanja postupkom, koji se obrađuje dalje u tekstu, pod točkom 8. ovog članka.

Što se tiče novine tonskog snimanja, HOK je dao inicijalni prijedlog da se u ZPP-u suštinski dopusti jednak pristup punomoćnicima u odnosu na snimanje ročišta kao što to imaju branitelji sukladno Zakon o kaznenom postupku⁵ u kaznenim postupcima. U tom smislu smatrali smo da bi značajan napredak za parnični postupak bio da se samo omogući odvjetnicima

⁵ NN NN 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19, 126/19, 130/20, 80/22.

snimanje ročišta, a što se konstatira na zapisnik. Time bi se postigao u dovoljnoj mjeri korektiv zaštite interesa stranaka tada kad punomoćnici smatraju da je potrebno imati i snimku uz pisani zapisnik od strane suda.

Međutim, Ministarstvo je tom pitanju pristupilo na vrlo različit način u odnosu na regulaciju iz ZKP-a, te je sada zapravo odredbama čl. 126.a do 126.c ZPP-a regulirano da će se ročišta tonski snimati (osim ročišta na kojim se sklapaju nagodbe i radnje izvan suda) te da se o tome neće sastavljati nikakav pisani zapisnik. Dakle, sada je došlo do promjene za koju nemamo iskustva čak ni u kaznenim postupcima jer će nerijetko najvažniji dio zapisnika biti dostupan samo u formi tonskog zapisa, a neće biti vidljiv „na papiru“.

Umjesto pisanog zapisnika o održanom ročištu, stranke će elektroničkim putem dobivati tonski zapis te više neće imati pravo prigovora na zapisnik s ročišta. U odnosu na to daljnji je prijedlog HOK-a bio da se propiše odredba po kojoj će stranke ipak imati pravo zatražiti i dobiti pisani zapisnik, tako da dobiju stenografski zapis iskaza stranaka, svjedoka i vještaka. Svrha je tog prijedloga HOK-a bila da se izbjegnu buduće neizvjesne situacije u kojima bi moglo doći do različitih tumačenja suprotnih strana u sporu i/ili suda, što je tko razaznao u samom tonskom zapisu, koji ne mora biti tehnički jasan i uredan, za utvrđenje sadržaja što je sve izgovoreno na sudskom ročištu.

Ministarstvo nije prihvatilo ovaj prijedlog HOK-a, uz obrazloženje da bi prijepis snimke zahtijevao mnogo više posla i resursa nakon provedene rasprave. Međutim, za to tonsko snimanje preduvjet je da ministar pravosuđa i uprave donese odluku o tome jesu li ispunjeni tehnički uvjeti za tonsko snimanje ročišta na pojedinim sudovima⁶. Također, očekuje se i donošenje pravilnika kojim će se propisati tehnički uvjeti i način snimanja, način pohrane i pristupa tonskoj snimci, kao i sva

druga pitanja vezana za tonsko snimanje ročišta. ZPP-om nije određen rok u kojem je ministar dužan donijeti tu odluku i pravilnik. Prema tome, moramo biti svjesni da će tada sve izjave odvjetnika, stranaka i svjedoka biti isključivo tonski snimljene i nećemo ih moći nigdje pročitati. Moguće je da će to prouzročiti dodatne nejasnoće u daljnjim tumačenjima u podnescima, ali i pogrešne ili nepotpune interpretacije sudaca u presudama.

U svakom slučaju, i nama odvjetnicima, ali i sucima, ubuduće predstoji „slušanje“ spisa, a ne čitanje spisa, da bismo znali pratiti postupak, što je velika i neizvjesna promjena.

4. Pravo na zateznu kamatu na trošak „samo na zahtjev“

HOK je prigovorio i predloženoj dopuni odredbe čl. 151., s obzirom na to da je taj članak dopunjen sa st. 3. ZPP-a, pri čemu je tom odredbom propisano sljedeće: „Parnični troškovi obuhvaćaju i zatezne kamate od dana donošenja odluke kojom je naloženo plaćanje troškova postupka. O zateznim kamata na iznos parničnih troškova sud odlučuje na zahtjev stranke.“ Konkretno, HOK je toj odredbi prigovorio zbog toga što prije ZID-a ZPP-a u praksi nije bilo nikakvih nejasnoća što se tiče te teme, te je Fina temeljem odredbe čl. 30. st. 2. Ovršnog zakona provodila ovrhu i na kamatu na trošak i onda kada ta kamata nije bila izrijekom presuđena. Dodatno, za HOK je bio sporan dio kojim je propisan uvjet za tu tražbinu, a to je „zahtjev stranke“. Naime, parnični trošak je moguća tražbina, koja nije nastala, nego je moguće da će pod odgovornim uvjetom nastati, te stoga nije osnovano od stranke kao vjerovnika te tražbine uvjetovati da unaprijed određuje tražbinu glavnice na koju će imati pravo na zateznu kamatu. To rješenje u suprotnosti je s propisanim rješenjem u ZOO-u, prema kojem vjerovnik temeljem zakona ima pravo na zateznu kamatu bez prethodnog uvjeta da je to zahtijevao od dužnika.

Ovaj prigovor HOK-a Ministarstvo nije prihvatilo, uz obrazloženje da se to pitanje

⁶ Čl. 126.b ZPP-a.

treba regulirati i ZPP-om, neovisno o tome što je već riješeno primjenom navedene odredbe OZ-a. Ova dopuna zakona sama po sebi nije pogrešna, ali je ostalo dvojbeno je li bila nužna s obzirom na dosadašnju praksu te s obzirom na koliziju s Ovršnim zakonom.

5. Rok za završetak prvostupanskog postupka

Odredbom čl. 28. ZID-a ZPP-a dodan je stavak 2. čl. 185. ZPP-a koji glasi: „Parnični postupak pred prvostupanskim sudom mora se okončati u razumnom roku, a svakako u roku kraćem od tri godine od dana podnošenja tužbe, ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.“ Tu odredbu HOK je podržao uz uvjet da se dodatno razrade i posljedice ako se ne bi postupilo po navedenoj odredbi. Konkretno, HOK je predlagao da se doda odredba da je sudac dužan nakon proteka roka dati kratko izvješće u kojem će pojasniti razloge prekoračenja tog roka, s tim da će se to izvješće i javno objaviti na e-oglasnoj ploči. Naime, prema stavu HOK-a, taj instruktivni rok može biti učinkovit i donijeti rezultate samo ako se na odgovarajući način razradi u smjeru praćenja tog roka i posljedica propuštanja tog roka. Stoga, HOK smatra da bi praćenje trebalo biti javno dostupno putem e-oglasne ploče, u skladu s načelom javnosti, kako bi se instruktivni rok lakše pratio i stranke mogle na vrijeme reagirati prema sudu s pozivom na poštivanje tog roka.

Ministarstvo nije prihvatilo prijedlog HOK-a što se tiče uvjeta za taj instruktivni rok, uz obrazloženje da bi taj uvjet HOK-a doveo do dodatnog administriranja sudova te da je Zakonom o sudovima⁷ već propisana materija sudačkih obveza i urednog obnašanja sudačke dužnosti i razumnog roka, te da su posljedice neurednog ispunjavanja sudačkih dužnosti propisane Zakonom o

državnom sudbenom vijeću⁸. Takvo rješenje Ministarstva dobrim je dijelom inicirano prijedlogom HOK-a da se brzina prvostupanskog postupka postigne time što će sudac biti dužan uvijek zakazati iduće ročište u zakonom određenom roku, npr. u roku od tri mjeseca. Time bi se izbjegla neizvjesnost dugih razdoblja između dvaju ročišta i svima poznate odluke sudova na kraju ročišta: „Daljnja odluka pismeno.“

Taj je prijedlog HOK bio obrazlagao osobito stoga što postoji pogrešna percepcija, čak i stručne javnosti, da je u interesu odvjetnika, ali i stranaka što duže vođenje parnica. Tim se prijedlogom upozoravalo na to da odvjetnik po logici stvari nema interes da parnica traje što više godina, nego ima interes jednak kao i stranke, da se parnica što intenzivnije vodi. Taj cilj neće se postići propisivanjem instruktivnog roka od tri godine, jer unutar tri godine sud može održati tri ročišta ili devet ročišta i oboje će biti jednako zakonito.

Ni druga važna novina (plan upravljanja postupkom) strankama i odvjetnicima ne jamči da će tijekom tri godine imati dovoljno intenzivnu provedbu postupka, a za prekoračenje roka od tri godine nije realno očekivati nikakvu značajnu posljedicu.

6. Nezakoniti dokazi

HOK je, također, dao prijedlog da se prvi put u ZPP-u regulira institut nezakonitog dokaza. Naime, jasno je kako i zbog napretka tehnologije (*e-mailovi*, poruke, snimke načinjene mobitelom) dolazi do procesno nejasnih situacija što se, kada i kako treba smatrati zakonitim dokazom, a što ne treba. Ministarstvo je tu inicijativu HOK-a usvojilo te je odredbom čl. 32. ZID-a ZPP-a unesena nova odredba u ZPP o nezakonitim dokazima (čl. 220.a), s tim da ta odredba do sada nije bila u ZPP-u. Predmetnom odredbom sada se prvi put u ZPP uvodi institut nezakonitih dokaza i to tako da je predviđeno da se sudska odluka ne može temeljiti na nezakonito pribavljenom dokazu, s tim da

⁷ NN 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19, 130/20, 21/22, 60/22.

⁸ NN 116/10, 57/11, 130/11, 13/13, 28/13, 82/15, 67/18, 126/19, 80/22.

sud može iznimno dopustiti korištenje takvog dokaza ako je to potrebno za utvrđenje bitne činjenice. Što se tiče te odredbe, HOK je imao prijedlog da se ta odredba dopuni tako da se, barem primjerice, ako ne i taksativno, definira pojam dokaza pribavljenog na nezakonit način (nezakoniti dokaz), a sve radi prevencija nejasnoća u tumačenju što se smatra nezakonitim dokazom. Konkretno, predlagalo se definirati taj pojam različito od uređenja iz Zakona o kaznenom postupku, imajući na umu specifične razlike između parničnog i kaznenog postupka. Prijedlog je bio da se ova novina uredi imajući na umu primjenu testa razmjernosti, kako bi i suci i stranke imali okvir na što se ta odredba odnosi.

O ovom prijedlogu HOK-a Ministarstvo se očitovalo da ga prima na znanje, te da predložena stipulacija nezakonitog dokaza, kako je na koncu i usvojena, sadržava suvremeni europski pristup uporabe nezakonitih dokaza u parničnom postupku, jer se sudu ostavlja diskrecijska ocjena da prema okolnostima konkretnog slučaja ocijeni radi li se o nezakonitom dokazu, pa čak i kada sud nađe da se radi o nezakonitom dokazu, primjenom testa razmjernosti odlučit će hoće li se dopustiti njegovo izvođenje. Nadalje, Ministarstvo je obrazložilo da je upravo navedenim pristupom napravljena distinkcija u odnosu na nezakonit dokaz u kaznenom postupku te je sama (općenita) formulacija odredbe prilagođena specifičnostima građanskih postupaka naspram kaznenih postupka.

7. Presumirano povlačenje tužbe

Jedan od značajnijih prijedloga HOK-a za same odvjetnike i rizike odvjetničke službe ticao se odredbi ZPP-a kojima je propisano predmnijevano povlačenje tužbe u slučaju izostanka s ročišta, i to kako s pripremnog ročišta tako i s ročišta na glavnoj raspravi.

Konkretno, prijedlog HOK-a bio je da se u čl. 291. ZPP-a, kojim se uređuje ročište za pripremno ročište, dodaju novi stavci 5., 6. i 7., koji glase:

„Ako s pripremnog ročišta neopravdano izostane tužitelj ili neopravdano

izostanu obje strane, sud će odgoditi raspravu ako ranije u postupku još nije bilo odgode ročište iz tog razloga.

Ako s pripremnog ročišta neopravdano izostane tužitelj ili neopravdano izostanu obje strane, a ranije je u postupku već jednom došlo do odgode iz tog razloga, sud može, ovisno o tome što smatra svrsishodnim, odgoditi ročište bez raspravljanja ili održati ročište s raspravljanjem ako je pristupio tuženik.

Ako bilo koja strana predloži da se ročište održi u njezinoj odsutnosti, sud će provesti raspravu u odsutnosti te strane.”

Taj prijedlog HOK-a bio je jednak i u odnosu na odredbu čl. 295. ZPP-a, kojom se uređuje ročište za glavnu raspravu, a koju se predložilo na jednak način dopuniti tj. dodati odredbe istog sadržaja, uz izmjenu da je to ročište za glavnu raspravu.

HOK je u svom obrazloženju naveo da je danim prijedlogom omogućeno strankama da im sud donese meritornu odluku u njihovu predmetu, jer odluka o povlačenju tužbe nije meritorna odluka, ali da se svakako izbjegne rizik presumiranog povlačenja tužbe zato što tužitelj nije pristupio jednom ročištu. To smatramo pravičnim osobito u situacijama kada je sud prethodno tom ročištu već proveo cijeli dokazni postupak i u dovoljnoj mjeri raspravio predmet.

Stoga smatramo da odredba čl. 291. st. 4. ZPP-a, kako sada glasi, neravnopravno uređuje odnos stranaka: „Ako s pripremnog ročišta neopravdano izostanu obje stranke ili ako s ročišta neopravdano izostane tužitelj, a tuženik se ne upusti u raspravljanje, smatrat će se da je tužitelj povukao tužbu.“ Naime, tužitelj je u poziciji da zbog mogućeg nedolaska na sudsko ročište izgubi sva prava, a za tuženikov nedolazak ne postoji takva sankcija gubitka prava.

Kako je HOK isticao u e-savjetovanju pri prethodnom donošenju ZID-a ZPP-a, smatramo da uređenje ovog pitanja nužnim presumiranim povlačenjem tužbe dovodi do povrede ustavnog načela razmjernosti i do pravne nesigurnosti. Tumačenje opravdanosti presumiranog povlačenja zbog postizanja cilja „rasterećenja sudova“,

uz opravdanje da bi tada povlačenje tužbe bila posljedica za „nesavjesnog tužitelja“, smatramo nepravilnim. U parničnom postupku sud ne bi trebao ocjenjivati savjesnost tužitelja pomoću kriterija fizičkog dolaska na sudsko ročište, već bi sud trebao ocjenjivati osnovanost zahtjeva tužitelja neovisno o činjenici koliko uredno tužitelj fizički pristupa sudu na ročište. Moguće su situacije da je tužitelj imao osnovanu tužbu i uredno predložene sve dokaze, a sud bi ovim rješenjem silom zakona povukao tužbu i zbog nastupa zastare prouzročio tužitelju gubitak svih prava samo zbog toga što taj dan nije fizički pristupio u sudnicu s ciljem izjave sudu kako „ostaje pri svemu“. Drugi razlog za ovo rješenje, gdje bi sud na tom ročištu zatražio moguća pojašnjenja od tužitelja, a što je tužitelj nedolaskom onemogućio, također smatramo neosnovanim, jer je tada rizik samog tužitelja, a ne krivnja suda što sud nije mogao zatražiti pojašnjenja.

Dodatno, novom odredbom čl. 295. st. 3. ZPP-a predviđena je autonomija sucima da odlučuju kada će: a) odgoditi ročište, b) zaključiti glavnu raspravu ili c) utvrditi da je došlo do povlačenja tužbe. Ta tri rješenja iznimno su različita u svojim pravnim posljedicama za stranke, te smatramo da nije primjereno da se omogući da suci takve odluke donose isključivo na temelju svoje autonomije, tj. bez da su dužni dati ikakvo obrazloženje svoje odluke. Naime, a) odgoda ročišta nije odluka kojom se okončava postupak, pa stoga takvu odluku nije potrebno posebno objašnjavati, međutim odluke b) o zaključenju glavne rasprave i c) o povlačenju tužbe jesu odluke kojima se okončava postupak pa je stoga svakako potrebno da sud detaljno obrazloženje takvih svojih odluka, a osobito u smjeru obrazloženja zbog čega je donio upravo tu odluku, a ne neku od drugih dviju mogućih. Valja napomenuti i to da je ustavna kategorija da konkretna odluka suda i nadležnih tijela mora biti osobito obrazložena.

Ovaj prijedlog HOK-a, koji se odnosi na pripremno ročište, ali i na ročište za glavnu raspravu, Ministarstvo nije u cijelosti

prihvatilo, uz obrazloženje da je tužitelj taj koji pokreće parnični postupak angažiranjem pravosudnog sustava i uključivanjem tuženika u parnicu radi ostvarivanja nekog zahtjeva. Prema stavu Ministarstva, tužitelj time preuzima aktivnu ulogu tijekom trajanja cjelokupnog postupka, a ne samo prilikom njegova pokretanja, zbog čega bi tijekom cijelog postupka trebao voditi brigu o mogućim posljedicama s obzirom na procesnu poziciju u kojoj se nalazi pa tako i o mogućem nastupanju presumiranog povlačenja tužbe.

8. Plan upravljanja postupkom

Odredbom čl. 42. ZID-a ZPP-a u odredbe parničnog postupka uveden je „plan upravljanja postupkom“, kao formalnost sada prvi put. Konkretno, dodane su odredbe čl. 292.a i 292.b ZPP-a, kojima je reguliran sadržaj plana upravljanja postupkom, kao i uvjeti pod kojima se donosi.

Što se tiče te izmjene, HOK je predlagao da se uz tu dopunu doda i nova odredba sljedećeg sadržaja: „Sud će u okviru plana upravljanja postupkom zakazati ročište za glavnu raspravu u roku od najviše 3 mjeseca od prethodnog ročišta.“

U obrazloženju svog prijedloga HOK je naznačio da smatra važnim u okviru tog novog rješenja u formi „plana upravljanja postupkom“ urediti i rokove unutar kojih se trebaju održati rasprave. Naime, upitno je koliko će plan upravljanja postupkom doprinijeti ubrzanju postupka ako se u planu upravljanja postupkom odredi da će, primjerice, tijekom dvije godine biti tri ročišta. Upravo je takva situacija bila i prije nego li se donijela ova nova odredba o planu upravljanja postupkom. Stoga, ni plan upravljanja postupkom, ni propisivanje samo instruktivnog ukupnog roka od tri godine za završetak postupka neće postići rezultat koji je trebao biti koncentriraniji i učinkovitiji parnični postupak.

Prijedlog HOK-a da se uredi izvjesna dinamika provedbe ročišta Ministarstvo je načelno prihvatilo, ali uz ogradu kako smatra da bi rokove između pojedinih ročišta za glavnu raspravu bilo nemoguće

ispoštovati u pojedinim slučajevima, kao što je, primjerice, zbog provođenja vještačenja ili nemogućnosti pravodobne dostave poziva za ročište strankama, svjedocima i vještacima. Stoga je Ministarstvo, na temelju prijedloga HOK-a, na koncu uredilo novinu u obliku plana upravljanja postupkom. Jasno je da nije veća sigurnost za pristup svjedoka ako ročište stranke čekaju šest mjeseci, a ne tri mjeseca, i jednako tako, poznato je da su vrlo rijetka vještačenja gdje se određuje rok vještačenja dulji od dva ili tri mjeseca.

9. Zastoj za vrijeme godišnjih odmora

Što se tiče odredbe čl. 348. ZPP-a, kojom je reguliran zastoj rokova za ulaganje žalbe tijekom ljeta, HOK je imao prijedlog da se ta odredba dopuni tako da se doda nova odredba u st. 6. sljedećeg sadržaja:

„U razdoblju od 1. kolovoza do 15. kolovoza te od 20. prosinca do 5. siječnja, zbog korištenja godišnjih odmora nastupa zastoj svih rokova u odnosu na stranke, uključujući i rokove za izjavljivanje pravnih lijekova te rokove za preuzimanje pismena putem e-komunikacije. Nakon 15. kolovoza odnosno 5. siječnja rokovi ne teku iznova, već nastavljaju od dana kad je nastupio zastoj roka. Gornji zastoj rokova ne odnosi se na postupke zbog smetanja posjeda te radi privremenih i prethodnih mjera.“

Imajući na umu da se u navedenim razdobljima tijekom godine uobičajeno koriste godišnji odmori, time bi se, osim zaštite interesa stranaka, postiglo i ubrzanje postupaka jer će se izbjeći u većoj mjeri postupci povrata u prijašnje stanje i poteškoće koje se tiču dostave, a koje usporavaju i otežavaju provedbu postupaka. Ako bi se smatralo da su dva zastoja (ljetni i zimski) iz nekog razloga previše, tada bi svakako bilo potrebno regulirati ljetni zastoj, koji je sada već propisan samo za žalbene rokove, što uzrokuje pogrešne odluke sudova kod odbačaja žalbi ili propusta rokova koji se ne odnose na žalbe. Navedena svrha svakako nije postignuta dosadašnjim rješenjem čl. 348. ZPP-a, koje se odnosi samo na

žalbe na presude, jer je nedvojbeno da postoji vrlo velik broj mogućih prekluzivnih rokova koje u tom razdoblju mogu isteći na štetu stranaka.

Ovaj prijedlog HOK-a na koncu nije prihvaćen, zbog toga što se očekuje donošenje potpuno novog zakona o sudskoj dostavi, u kojem bi bilo moguće adekvatnije urediti ovo pitanje.

10. Ukidanje instituta redovne revizije

Što se tiče izvanrednog pravnog lijeka – revizije, HOK je predlagao da se čl. 382. a ZPP-a dopuni odredbom sljedećeg sadržaja: „U slučaju preinake presude u drugostupanjskom postupku uvijek postoji pravo revizije na takvu odluku, bez prethodnog prijedloga za dopuštenje revizije.“

Taj prijedlog bio je u suprotnosti s prijedlogom iz ZID-a ZPP-a da se u cijelosti briše odredba čl. 382.a ZPP-a, a koja je na koncu i usvojena. Naime, time je u cijelosti ukinut institut redovne revizije te je ona ostala jedino još kao mogućnost revizije po dopuštenju. Ne samo da nije usvojen ovaj prijedlog HOK-a i proširena mogućnost izjavljivanja redovne revizije, već se ta mogućnost dodatno ograničava, tj. revizija je ukinuta i za one slučajeve posebnih postupaka gdje je bila dopuštena.

Prijedlog HOK-a za dopunu odredbe o reviziji dan je na temelju stava da je neustavno rješenje da kada sud drugog stupnja presudom preinači presudu donesenu u prvom stupnju, tada stranka koja je izgubila spor protiv presude donesene u drugom stupnju može podnijeti tek prijedlog za dopuštenje revizije. Naime, Ustav RH omogućuje da stranka u sudskom postupku ima „zajamčeno“ pravo na pravni lijek na odluku suda. Prijedlog za dopuštenje, kako mu sam naziv glasi, ali što mu i jest cilj i svrha u postupku, nije zajamčeno pravo na pravni lijek, već je prijedlog sudu da sud ocijeni kada će stranci dopustiti pravo na pravni lijek – prvi put povodom negativne presude suda, a kada ipak stranka neće imati pravo na pravni lijek, iako je prvi put dobila negativnu presudu suda, na što se

logično nije mogla „žaliti“ u okviru prava na „odgovor na žalbu“.

Kako je prethodno naznačeno, ovaj prijedlog HOK-a nije prihvaćen, uz obrazloženje Ministarstva da je odredbama ZID-a ZPP-a iz 2019., kojim je uvedena revizija po dopuštenju, poboljšano, ubrzano i modernizirano odlučivanje revizijskog suda, kojem je na taj način omogućeno da se bavi važnim pravnim pitanjima, osiguravajući jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, razvijajući na taj način pravo kroz sudsku praksu. Ministarstvo dodatno smatra i da je prijedlog HOK-a protivan ulozi VSRH-a, s obzirom na to da bi prihvaćanjem prijedloga došlo do opterećivanja najvišeg suda brojnim predmetima koji sadržajno nisu svi takve naravi da je njihovo preispitivanje potrebno kako bi se ujednačavala ili preispitivala sudska praksa.

Međutim, mišljenja smo da rješenjem koje je predlagao HOK ipak ne bi došlo do dodatnog opterećivanja VSRH-a jer nije osnovan zaključak da postoji velik broj presuda kojima viši sud preinačuje odluku nižeg suda.

U vezi s navedenim usvojenim odredbama glede prava na izjavljivanje revizije, naznačili bismo da je HOK u postupku e-savjetovanja predlagao da se doda nova odredba sljedećeg sadržaja: „Odredbe čl. 382. neće se primjenjivati dok ministar nadležan za poslove pravosuđa ne donese odluku o ispunjenju uvjeta za omogućavanje uvida odvjetnicima u cjelokupnu zbirku pravomoćnih sudskih odluka sa sadržajem tih odluka.

Do donošenja odluke iz prethodnog stavka, revizija se može izjaviti u predmetima u kojima vrijednost predmeta spora prelazi iznos od 200.000,00 kn.“

Taj prijedlog HOK-a dan je s obzirom na ulogu VSRH-a u ujednačavanju sudske prakse. Naime, bez dostupnosti cjelokupnoj sudskoj praksi, odvjetnicima je realno onemogućeno raspravljanje pred tim sudom, a što je protivno Ustavom zajamčenom pravu na pravično suđenje, s obzirom na to da su onemogućeni u isticanju suštinskih argumenata (sudske prakse) za pristup tome sudu.

U odnosu na ovaj prijedlog HOK-a, Ministarstvo se očitovalo tako da ga prima na znanje, uz napomenu da je Nacionalnim planom otpornosti i opravka 2021. – 2026. predviđena investicija C2.5. R1-I3 Razvoj alata za javnu objavu i pretraživanje sudskih odluka, čiji je cilj uspostava sustava objave svih sudskih odluka uz prethodnu automatsku anonimizaciju upotrebom posebnog softvera te objavu na jedinstvenom javno dostupnom portalu, uz razrađene mogućnosti pretraživanja te uz poštivanje pravila o zaštiti osobnih podataka.

Za sada se ne zna u kojoj je fazi provedba te investicije i kada se točno može očekivati da će se javno objaviti sve sudske odluke. Ovdje se može naznačiti kako je u međuvremenu VSRH iskazao jasan stav da je on u potpunosti suglasan da se odvjetnicima omogućiti jednak uvid u cjelokupnu sudsku praksu kao i sucima, što se svakako može prepoznati kao iznimno konstruktivan stav sudske vlasti. U okviru takvog pristupa moguće je čak regulirati i primjenu anonimizacije od strane samih odvjetnika za svrhu revizijskog postupka, i to tako da se uredi pozivanje na sudsku praksu pomoću citata sentenci i naznaka broja presude, bez imena stranaka, što pravno nije ni odlučno. Daljnju odluku o ovom pitanju donijet će Ministarstvo, a za sada je korisno znati kako u ovom dijelu postoji suglasan stav sudstva i odvjetništva.

Zaključno

Ostaje vidjeti u praksi u kojoj će mjeri provedene izmjene pomoću ZID-a ZPP-a 2022. godine ispuniti svoje ciljeve, tj. hoće li se sada nakon stupanja na snagu ZID-a ZPP-a 2022. smanjiti broj neriješenih predmeta, skratiti trajanje parničnih postupaka te unificirati i pojednostavniti revizijski postupak.

U radu HOK-a na ovoj Noveli ZPP-a velik doprinos dali su članovi radne skupine, ali i kolege koji su se neovisno o tome javljali temeljem obavijesti HOK-a na mrežnim stranicama HOK-a, čime je svim članovima bilo omogućeno da daju svoje prijedloge u vrijeme rada na ovoj noveli ZPP-a.

Izbor iz aktualne sudske prakse

1.) USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE odlukom broj U-III-A-3775/2019 od 14. srpnja 2022. godine naložio je Općinskom kaznenom sudu u Zagrebu da u najkraćem mogućem roku, ne duljem od jednog mjeseca, računajući od prvoga idućeg dana nakon objave te odluke u „Narodnim novinama“, donese odluku o žalbi na rješenje Općinskog kaznenog suda u Zagrebu broj 38 K-107/18-46 od 8. srpnja 2019. o dodjeli naknade troškova postupka podnositelja za obranu optuženika po službenoj dužnosti, te je podnositelju određena primjerena naknada zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku u iznosu od 11.400,00 kuna.

Podnositelj se obratio Ustavnom sudu dana 17. rujna 2019. radi zaštite prava na suđenje u razumnom roku za jamčenog člankom 29. stavkom 1. Ustava, povrijeđenog nerazumno dugim trajanjem postupka, povodom zahtjeva za naknadu troškova kaznenog postupka na temelju obrane po službenoj dužnosti.

Kazneni postupak vodio se kod Općinskog kaznenog suda u Zagrebu protiv više okrivljenika koji su presudom od 10. ožujka 2016. oslobođeni od optužbe. Podnositelj je rješenjem od 7. ožujka 2016. godine razriješen dužnosti branitelja po službenoj dužnosti pa je 23. ožujka 2016. godine podnio zahtjev za naknadu troškova postupka na temelju obrane okrivljenika u iznosu od 18.562,50 kuna. Općinski kazneni sud

u Zagrebu dana 8. srpnja 2019. donio je rješenje kojim je podnositelju dodijeljena naknada za obranu po službenoj dužnosti u iznosu od 12.375,00 kuna. Podnositelj se žalio dana 16. srpnja 2019. godine, a o žalbi nije odlučeno sve do donošenje odluke Ustavnog suda (do dana 14. srpnja 2022.)

U okviru dopuštenosti ustavne tužbe Ustavni sud najprije je trebao odgovoriti na pitanje je li u konkretnom slučaju podložan ustavnosudskoj kontroli kazneni postupak u dijelu u kojem se odlučuje o troškovima tog postupka. Ustavni sud napominje da je u skladu s načelima iznesenim u predmetima Europskog suda za ljudska prava (npr. Klauz protiv Hrvatske, br. 28963/2010, §§108.-110., presuda od 18. srpnja 2013., i Cindrić i Bešlić protiv Hrvatske, br. 72152/13, §§91.-111., presuda od 6. rujna 2016.) te s odlukom Ustavnog suda broj U-III-4029/2013 od 19. prosinca 2017., točke 14.-29. „zauzeo pravno stajalište prema kojem, s obzirom na okolnosti pojedinog slučaja, postupak odlučivanja o troškovima (parničnog) postupka može biti podložan ustavnosudskoj kontroli u postupcima pokrenutim ustavnom tužbom na temelju čl. 62. Ustavnog zakona. Ustavni sud ocjenjuje da su navedena načelna stajališta *mutatis mutandis* primjenjiva i na postupke odlučivanja o troškovima kaznenog postupka“ pa imajući na umu sve okolnosti konkretnog slučaja, zaključuje da je isti podložan ustavnosudskoj kontroli. Odgovarajući na pitanje o dopuštenosti ustavne tužbe, Ustavni sud

.....
 Pripremila:
Višnja Drenški
Lasan,
 odvjetnica u
 Zagrebu
 .....

navodi kako je prema njegovu stajalištu iz odluke U-III A-322/2014 od 23. prosinca 2014. („Narodne novine“ br. 8/15.) jedna od pretpostavki za dopuštenost ustavne tužbe podnesene na temelju čl. 63. Ustavnog zakona zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku ta da su se podnositelji prethodno koristili dopuštenim pravnim sredstvom protiv nerazumne duljine postupka. Budući da se podnositelj u konkretnom slučaju koristio pravnim sredstvom koje mu je bilo na raspolaganju na temelju Zakona o sudovima („Narodne novine“ br. 28/13., 33/15., 82/15., 82/16. – Uredba 67/18. i 126719. – rješenje USRH broj U-I-4658/2019 i dr.; u daljnjem tekstu ZoSUD:28/13-126/19), a njegov je zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku predsjednik Općinskog kaznenog suda u Zagrebu odbacio, Ustavni sud utvrdio je da je ustavna tužba podnositelja u konkretnom slučaju dopuštena. U okviru mjerodavnog prava upozorio je na odluku broj U-III A-103172014 od 27. travnja 2016. godine, u kojoj je Ustavni sud opisao razvoj pravne zaštite ustavnog prava na suđenje u razumnom roku od trenutka njegova uvođenja u hrvatski pravni sustav, stupanjem na snagu promjene Ustava Republike Hrvatske 9. studenog 2000. („Narodne novine“, br. 113/00.) sve do 14. ožujka 2013., kad je stupio na snagu ZoSud: 28/13-126/19.

Ispitujući korištenje sredstava za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku, Ustavni sud utvrdio je da je podnositelj pisao tri požurnice radi odlučivanja o njegovu zahtjevu, da bi potom 8. svibnja 2019. podnio zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku, koji je odbačen s argumentacijom da podnositelj, kao branitelj po službenoj dužnosti, nema svojstvo stranke u kaznenom postupku u kojem je postavljen okrivljeniku te da nema ni svojstvo ovlaštenika za podnošenje zahtjeva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku. Podnositelj se žalio te je rješenjem predsjednika Županijskog suda u Zagrebu broj Su-Kžzp

I-7/2019-2 od 12. kolovoza 2019. odbijena žalba podnositelja kao neosnovana.

Razumnost duljine postupka Ustavni sud promatrao je prema ustaljenim kriterijima: duljine sudskog postupka, složenosti sudskog predmeta, ponašanja podnositelja ustavne tužbe te važnosti predmeta spora za podnositelja. Utvrđeno je da je kazneni postupak u dijelu u kojem se odnosio na naknadu troškova kaznenog postupka trajao ukupno šest (6) godina, tri (3) mjeseca i dvadeseti jedan (21) dan. U konkretnom slučaju nije se radilo o složenom predmetu u dijelu sudskog postupka u kojem se odlučuje o naknadi troškova kaznenog postupka. Općinski kazneni sud u Zagrebu uopće nije donio odluku o žalbi na rješenje broj 38 K-107718-46 od 8. srpnja 2019. kojim je podnositelju dosuđena naknada troškova kaznenog postupka. Podnositelj ustavne tužbe nije pridonio duljini navedenog postupka i koristio se dopuštenim pravnim sredstvima za ubrzanje postupka, a dovršetak kaznenog postupka u dijelu u kojem se odnosi na naknadu nužnih izdataka i nagrade podnositeljeva branitelja od važnosti je za podnositelja. Zaključno, Ustavni sud ocijenio je da je podnositelju povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku pa je na temelju čl. 63. stavka 1. i 2. Ustavnog zakona utvrdio da je ustavna tužba osnovana.

2.) VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE rješenjem broj Kž-eun 35/2018-4 od 29. studenog 2018. po žalbi državnog odvjetnika ukinuo je rješenje Županijskog suda u Vukovaru broj Kv-eun-28/2018 (kir-eun-20/2018) od 26. listopada 2018. zbog povrede Kaznenog zakona jer sud nije ispitao traženu osobu koja je državljanin Republike Hrvatske postoji li njezin pristanak da izdržava sankciju u Republici Hrvatskoj.

Prvostupanjski sud je pobijanim rješenjem, pod toč. I., na temelju čl. 28. i

38. st. 1. Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije, odobrio predaju tražene osobe – D. S., državljanina Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, koja se odrekla načela specijalnosti i pristala na predaju sudbenim vlastima Savezne Republike Njemačke na temelju europskog uhiđenog naloga, izdanog od strane Okružnog suda u Mannheimu, radi vođenja kaznenog postupka zbog kaznenih djela prijevare i krivotvorenja isprave. Pod toč. II. određeno je da će predaju tražene osobe izvršiti ured S.I.Re.N.E. MUP RH.

Protiv rješenja žalbu je podnio državni odvjetnik zbog povrede kaznenog zakona, s prijedlogom da se pobijano rješenje ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovni postupak.

VSRH ocijenio je žalbu osnovanom jer je prvostupanjski sud zanemario odredbu kojom su propisani posebni uvjeti za izvršenje europskog istražnog naloga – točnije čl. 22. st. 3. ZPSKS-EU, koja propisuje da ako je europski istražni nalog izdan u svrhu vođenja kaznenog postupka, a tražena je osoba državljanin Republike Hrvatske ili osoba koja ima prebivalište ili boravak na njezinu području, sud će predaju te osobe uvjetovati njezinim vraćanjem u Republiku Hrvatsku ako joj bude izrečena sankcija u državi izdavanja, a ta osoba pristane izdržavati izrečenu sankciju u Republici Hrvatskoj. Stoga je zbog propusta suda da ispitivanjem tražene osobe utvrdi postoji li pristanak tražene osobe da izdržava sankciju u Republici Hrvatskoj pobijano rješenje trebalo ukinuti.

3.) VISOKI KAZNENI SUD REPUBLIKE HRVATSKE rješenjem broj I Kž-Us-59/2021-5 od 3. svibnja 2022. godine, prihvaćanjem žalbe D. A., preinačio je prvostupanjsko rješenje Županijskog suda u Splitu broj Kov-Us-5/2021 od 7. lipnja 2021. te je iz spisa kao nezakonite dokaze izdvojio: službene za-

bilješke o postupanju policijskog službenika Interventne jedinice policije od 9. travnja 2021, službenu zabilješku o postupanju policijskog službenika II. PP Split od 9. travnja 2021., zapisnik o ispitivanju svjedoka I. L. i dio iskaza svjedoka A. K., dok se pobijano rješenje u ostalom dijelu točke II. izreke ukida i predmet upućuje prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

U citiranom predmetu USKOK tereći okrivljenika da je 2021. godine počinio kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti, a optužnica je između ostalog utemeljena na zapisnicima o ispitivanju nekoliko policijskih službenika te službenim zabilješkama o postupanju policijskih službenika. Jedan od zapisnika o iskazivanju policijskog službenika odnosi se na sadržaj onog što je taj službenik čuo slušajući povjerljivi razgovor jednog uhićenika (u drugom kaznenom predmetu) s njegovim odvjetnikom.

Prema podacima u spisu, taj je uhićenik u pratnji dvojice policijskih službenika odveden u državno odvjetništvo radi prvog ispitivanja. Dok su u hodniku čekali ulazak u prostoriju za ispitivanje, jedan od policijskih službenika slušao je razgovor uhićenika s njegovim braniteljem.

Iako je obrana upirala na nezakonitost tako pribavljenih dokaza, prvostupanjski sud zauzeo je stav da iskaz svjedoka I. L. (kao i službena bilješka koju je taj svjedok kao policijski službenik sačinio) nije nezakonit dokaz u smislu čl. 10. st. 2. toč. 3. ZKP/08. U žalbi je obrana isticala prigovor da se takvim stavom „praktički legalizira prislušivanje razgovora okrivljenika s braniteljem“.

VKSRH u ukidnom rješenju navodi kako temeljem čl. 64. st. 1. točke 5. ZKP/08 okrivljenik ima pravo slobodno, nesmetano i povjerljivo komunicirati sa svojim braniteljem te da Ustav RH čl. 29. st. 2. alineja 3. izričito jamči pravo osumnjičenika, okrivljenika ili optuženika na

nesmetano uspostavljanje veze s braniteljem. To je pravo konstitutivni dio prava na pošteno suđenje, a proteže se i na prethodni postupak ako i u mjeri u kojoj je vjerojatno da će poštenost suđenja biti ozbiljno narušena početnim propuštanjem da se ta ustavna odredba poštuje.

Pravo na branitelja implicira povjerenje u odnosima između branjenika i odvjetnika. Nema djelotvorne obrane ako branjenik ne vjeruje svom odvjetniku. Jedan od osnovnih čimbenika tog odnosa povjerenja jest povjerljivost (tajnost) razmijenjenih informacija. Branjenik mora biti u mogućnosti povjeriti bilo koju informaciju branitelju i pritom biti siguran da ništa što je rekao branitelju neće postati poznato vlastima.

Ustav ne dopušta mogućnost ukidanja prava na nesmetano uspostavljanje veze s braniteljem osim u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti države te velikih prirodnih nepogoda (članak 17. Ustava). Budući da je pravo branjenika da održa-

va povjerljivu (tajnu) komunikaciju sa svojim odvjetnikom inherentan dio tog ustavnog prava, nije ga dopušteno ukinuti, osim pod pretpostavkama propisanim člankom 17. Ustava. Istovjetno stajalište izrazio je i Europski sud za ljudska prava u predmetu Rybacki protiv Poljske (presuda od 13. siječnja 2009., zahtjev br. 52479/99).

Iz tih razloga VKSRH zapisnik o ispitivanju svjedoka I. L., kao i službenu bilješku koju je isti policijski službenik sastavio, ocjenjuje nezakonitim dokazom te dodaje kako u konkretnoj situaciji nije udovoljeno svim zakonom propisanim uvjetima iz čl. 10. stavka 3. ZKP/08 na temelju kojih bi bilo moguće ove nezakonite dokaze konvalidirati. Premda je riječ o optužbama za kazneno djelo iz članka 291. st. 1. KZ/11. koje je u nadležnosti županijskog suda, u konkretnom slučaju nije riječ o tako teškom obliku tog kaznenog djela kod kojeg interes kaznenog progona i kažnjavanja počinitelja preteže nad povredom prava.

.....

.....
 Pripremila:
Sanja Mišević,
 odvjetnica u
 Osijeku
 .....

1) Odluka Ustavnog suda broj U-III-515/2018 od 4. svibnja 2021.

Dopunski rad je bez iznimke zakonski dopušten i moguć svim pravnim subjektima koji su zaposleni u punom radnom vremenu, stoga zabrana dopunskog, kumulativnog rada odvjetniku nije utemeljena.

Medicinski fakultet u Osijeku odlukom Fakultetskog vijeća od 21. ožujka 2016. sklopio je s podnositeljem ugovor o radu na određeno vrijeme s nepunim radnim vremenom. Podnositelj ustavne tužbe u vrijeme sklapanja ugovor obavljao je odvjetničku djelatnost kao samozaposlena osoba, u statusu samostalnog

obveznika uplate doprinosa. Nakon što je Medicinski fakultet u Osijeku prvostupanjskom upravnom tijelu izvršio obveznu prijavu radnika, zahtjev za prijavom odbijen je uz obrazloženje da podnositelj ustavne tužbe nema pravo na dodatni, kumulativni radni odnos zato što ima status samostalnog obveznika uplate doprinosa, odnosno status poslodavca.

Presudama Upravnog suda u Osijeku i Visokog upravnog suda RH upravna rješenja ocijenjena su zakonitim. U sudskoj kontroli zakonitosti pojedinačnog upravnog akta Upravni sud u Osijeku naveo je kako pravilno tuženik u osporenom rješenju upozorava da ZOMO

pravi razliku između osoba koje samostalno obavljaju neku djelatnost od onih koji obavljaju nesamostalan rad. Visoki upravni sud RH, potvrdivši odluku Upravnog suda u Osijeku, još je naveo kako ZOMO ne zadire u pravo odvjetnika na rad kod drugog poslodavca, ali je onemogućeno stjecanje svojstva osiguranika iz mirovinskog osiguranja po dvije osnove.

Ustavni sud, između ostalog, navodi kako odredba članka 61. st. 3. Zakona o radu ne zabranjuje osobi poslodavca mogućnost dodatnog, odnosno kumulativnog rada. Također, ni ZOMO ne sadržava odredbe kojima je zabranjeno stjecati svojstvo osiguranika po dvije osnove obveznog mirovinskog osiguranja. Stoga to što podnositelj ustavne tužbe odvjetničku djelatnost nastavlja obavljati u punom opsegu i u punom radnom vremenu, a kumulativni, dopunski rad u obliku nastave na Medicinskom fakultetu u Osijeku nije od utjecaja na podnositeljev status samostalnog obveznika doprinosa. Stoga je Ustavni sud utvrdio da je osporenom odlukom podnositelju povrijeđeno pravo na dostupnost radnog mjesta pod jednakim uvjetima.

Ova odluka donesena je uz izdvojeno mišljenje suca Marija Jelušića.

Odluka je dostupna ovdje: <http://sljeme.usud.hr/usud/praksaw.nsf/fOdluka.xsp?action=openDocument&documentId=C12570D30061CE54C12586D10025AD5B>.

2) Odluka Ustavnog suda RH broj U-III/4581/2016 od 29. ožujka 2018.

Presudom Upravnog suda u Osijeku odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja kojim je on tražio poništenje rješenja Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta RH i rješenja Agencije za znanost i visoko obrazovanje, stoga što mu je inozemna visokoškolska kvalifikacija stečena na visokom učilištu u Berlinu priznata kao kvalifikacija koja se u RH stječe završetkom stručnog studija, sa 180 ECTS bodova i više. Podnositelj je, naime, smatrao kako mu treba biti priznat akademski naziv „diplomirani ekonomist“, slijedom čega tvrdi da je diskriminiran na osnovi obrazovanja.

Tijekom postupka sud je pribavio mišljenje Nacionalnog ENIC/NARIC ureda, koji je u komunikaciji s njemačkim uredom ENIC/NARIC ustanovio da visoko učilište iz Berlina koje je pohađao podnositelj pripada institucijama koje nude stručne studijske programe.

(U navedenom je važno primijetiti razliku između stručnog i sveučilišnog obrazovanja – opaska autorice.)

Po žalbi podnositelja, Visoki upravni sud potvrdio je stajalište prvostupanskog suda, obrazloživši da se tužitelju ne može priznati više od onog što je stekao kvalifikacijom u SR Njemačkoj.

Ustavni sud konstatirao je kako ne može biti govora o arbitrarnosti sudskih odluka, s obzirom na to da su sudovi za svoje odluke dali dostatna i razborita obrazloženja.

Dobra vijest: vaš je engleski sasvim O. K.

.....
 Piše:
Ivana Bendow,
 prof.¹
 .....

Čitajući neke prijevode pravnih tekstova s hrvatskoga na engleski objavljene na službenim stranicama nekih institucija EU-a, dolazim do zaključka da objavljivanje ovih priloga u „Odvjetniku“ možemo slobodno prekinuti jer vama nastavak učenja engleskoga nije potreban. Za potrebe EU-a već znate dovoljno. Ako je solidno financiranim institucijama EU-a svejedno koliko su točni prijevodi koje objavljuju, zašto biste vi – skromni hrvatski odvjetnik koji se bori za preživljavanje na tržištu manjem od četiri milijuna stanovnika – ulagali novac i vrijeme u usavršavanje svojih jezičnih vještina na stranom jeziku, ili nedajbože ispravak prijevoda na svojim mrežnim stranicama. Dobar, točan i autentičan engleski trebat će vam jedino ako surađujete ili planirate surađivati sa svojim kolegama koji su izvorni govornici engleskoga jezika, dakle s Britancima, Amerikancima, Kanađanima, Australcima i Novozelancima i još ponekima.

U potkrjepu navedenog zaključka danas ćemo se osvrnuti na tekst objavljen 26. rujna ove godine na stranicama EPPO-a, Ureda europskoga javnog tužitelja (jedan tekst EU-a s obiljem neprikladnih terminoloških rješenja, objavljen na stranicama luksemburškog Suda, analizirali smo u „Odvjetniku“ 1/22). U analizu navedenog teksta krenut ćemo sa sljedećom premisom, koju osobno s dubokim uvjerenjem potpisujem: u go-

voru je važno razumjeti se, uspjeti izraziti se na način da vas sugovornik razumije (*what matters is getting your message across*), a u tome će vam dobronamjerni sugovornik uvijek pomoći, izići vam u susret, nenametljivo vas ispraviti, ponoviti sažeto ono što ste vi, ne znajući pravu riječ, izrazili opisno. Međutim, u pismu nismo u izravnom dodiru sa sugovornikom pa nemamo mogućnost provjere razumijevanja ili ispravka pogrešne poruke. To je najvažniji razlog – a druge, također važne, ovom prigodom nećemo nabrajati – zbog kojega sastavljanju i prevođenju pisanog teksta valja prići mnogo odgovornije, pažljivije i strože.

Kao prvo, prevoditelj teksta objavljenog na stranicama EPPO-a očigledno ne razlikuje nazive *verdict*, *judgment* i *conviction*, pa počnimo od toga. *Verdict* je samo i isključivo odluka o krivnji, je li okrivljenik *guilty* ili je *not guilty*. *Verdict* je, stoga, samo dio presude, a presuda je uvijek i samo *judgment*. Dakle, ako hoćemo reći da je danas Županijski sud u Zagrebu donio tri presude, možemo reći da je *gave three judgments* ili *delivered three judgments* ili *handed down three judgments* ili *entered three judgments*, ali nipošto *issued three verdicts*.

Nadalje, kada *verdict* glasi *guilty*, reći ćemo *the defendant was found guilty* ili *the defendant was convicted*. *Conviction* (osuda) i *the finding of guilt* potpuni su sinonimi. Stoga nakon „osuđeni su“ – *they were convicted* – u rečenici slijedi točka, pa „osuđeni su na kaznu zatvora u trajanju od 11 mjeseci“ nipošto ne može glasiti *they were convicted to 11 months in prison*, jer bi to

¹ Ivana Bendow profesorica je engleskog jezika i autorica dvaju rječnika u nakladi Školske knjige. Podučava pravnički engleski jezik, prevodi stručne tekstove i sastavlja hrvatsko-engleski pravni rječnik.

bilo isto kao da kažemo *they were found guilty to 11 months in prison*. Rečenica „Osuđeni su na kaznu zatvora u trajanju od 11 mjeseci“ – a na hrvatskom bismo također mogli reći da im je izrečena kazna zatvora – glasi: *They were sentenced to 11 months in prison*.

Iz perspektive našega jezika, uporaba prepozicija u engleskom doista zna biti zakučasta. Neobično je, međutim, da se prevoditelju omake pa dvaput kaže *charged for manipulating* umjesto *charged with manipulating* (teretili su se za manipulaciju). Neobično, jer je riječ o izrazu na koji ne nailazimo samo u stručnim, pravnim tekstovima, nego ga svakodnevno susrećemo u dnevnom tisku, na radiju, televiziji i na društvenim mrežama, kako hrvatskim tako i britanskim, američkim, australskim, kanadskim itd. I uvijek i samo vezanog uz prepoziciju *with – charged with murder, charged with shoplifting, charged with insider trading, charged with abuse of power...*

U tekstu se dalje navodi da je kazna zatvora zamijenjena radom za opće dobro na slobodi, pri čemu je zamjena prevedena kao *exchange*, umjesto *replacement*. Na neprimjerenost ovog prijevoda upozorit ćemo posredstvom hrvatskoga: ni u hrvatskome zamjena (*replacement, substitution*) nije isto što i razmjena (*exchange*). Je li, dakle, kazna zatvora razmijenjena ili zamijenjena radom za opće dobro? Prema prevoditelju EPPO-a, čini se da je razmijenjena.

Zaključimo: slobodno vi i dalje govorite o *limited liability company* kada mislite na društvo s ograničenom odgovornošću. To što je *limited liability company* zapravo društvo kapitala – a zašto biste vi to trebali znati kad to ne zna ni Pravni leksikon Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža. Radi se o respektabilnom nakladniku, zar ne, pa kako da mu čovjek uskrati povjerenje!? Slobodno vi recite da je bitna povreda postupovnih odredaba *essential violation of procedure*, jer zašto biste vi bili upućeniji u englesku pravnu terminologiju od Leksikografskog zavoda ili Školske knjige. Drugim riječima, u oskudnom poznavanju engleske pravne terminologije zdušno vas podržavaju ne samo neki prijevodi na službenim stranicama institucija EU-a već i domaći pravni rječnici i priručnici.

Radi ilustracije potonje tvrdnje, slijedi izbor iz – u najmanju ruku začudnih – prijevoda zabilježenih u pravnim priručnicima dvaju istaknutih hrvatskih nakladnika, bez ispravka, samo za blagdansku zabavu onima koji znaju.

kvalificirano kazneno djelo *act characterized as a crime*

privilegirano kazneno djelo *privileged criminal act*

oštećenik kao tužitelj *injured party as plaintiff*

obustava parničnog postupka *stay of proceedings*

osobna uprava *personal management, self-management*

poslovni udjel *share in limited liability company*

stvarna odgovornost *real obligation*

očitovanje volje *declaration of will*

fiducijarno osiguranje tražbina *fiduciary insurance of debts*

utaja *embezzlement*

uzročna veza *causation in tort*

suvlasništvo *co-ownership*

osobne služnosti *private servitudes*

afekt *affect*

obiteljsko nasilje *violence in the family*

pripadak stvari *accessory*

upravni spor *administrative dispute*

prekluzivni rok *limitation period, peremptory time limit, period of limitation*

profesionalna subjektivna i objektivna odgovornost *professional responsibility and liability*

Sud Europske unije *Court of Justice of the European Union, European Court of Justice*

namirenje tražbine *enforcement of a lien*

tražbina *chase in action*

Jezik kao opće, javno i zajedničko dobro

.....
 Piše:
 izv. prof. dr. sc.
Marko Alerić¹
 .....

Zahvaljujući jeziku, jedni drugima šalje-mo poruke, međusobno se sporazumije-vamo. Naravno, komunikacija se može odvijati i bez jezika, ali samo neslužbe-na i među vrlo bliskim osobama. Osobe koje su vrlo bliske mogu izmjenjivati velik broj informacija ne služeći se uvijek jezikom, već služeći se neverbalnom ko-munikacijom ili čak šutnjom. Upravo suprotno, šutnja među nepoznatim oso-bama koja traje duže od četiri sekunde, izaziva nemir i govorom je nastojimo što prije prekinuti.

Zato što se jezikom služimo u javnoj, službenoj upotrebi, on mora biti opisan i propisan, tj. normiran. Ni u jednoj ure-đenoj društvenoj zajednici ne može se dopustiti da svatko oblikuje zajednički, standardni jezik u skladu sa svojim mje-snim govorom ili svojim osjećajem za jezik. Pridržavanje norme standardnoga jezika omogućuje nam razumljivo, pra-vilno i jasno komuniciranje, tj. u skladu s pravilima opisanima u rječniku, grama-tici i pravopisu.

Je li jezik opće, javno i/ili zajedničko dobro?

Iako će u svakodnevnoj komunikaciji najvjerojatnije većina govornika hrvat-skoga jezika pod riječima „opće“, „javno“ i „zajedničko“ podrazumijevati isti sadržaj, ipak značenje tih pridjeva nije posve isto. U općoj je upotrebi najčešći pridjev „zajednički“, rjeđi je pridjev „opći“, a najrjeđi pridjev „javni“, što znači da mu

je i značenje vjerojatno preciznije, tj. da se najčešće upotrebljava u nekom struč-nom nazivlju.

Značenje je pridjeva „opći“ najšire, tj. označava ono što je potpuno ili gotovo potpuno univerzalno, što se odnosi na sve, nije ograničeno, prevladavajuće je, uobičajeno, uključuje sve pojedinačne slučajeve, široko je upotrebljivo. Npr. kažemo da se netko zauzima za opće dobro, da pokazuje interes za opće do-bro, da se žrtvuje za opće dobro. Pridjev „opći“ javlja se u ovim izrazima: opće obrazovanje, opće mišljenje, opće pravo glasa, opće čuđenje, opće veselje. Opća može biti briga, žalost, sposobnost, kon-trola, namjena. Opća mogu biti obilježja, mjesta, situacija i sl. Opći može biti do-jam, a netko može biti izopćen, izopće-nik, tj. onaj koji je izdvojen iz općeg, koji ne pripada općem.

U pravnom nazivlju javljaju se izrazi opće dobro i javno dobro. Javna dobra u općoj upotrebi namijenjena su svima za upotrebu (daju se na upravljanje). Javna dobra u javnoj upotrebi jesu u vlasništvu Republike Hrvatske, a namijenjena su neposrednom izvršavanju prava i duž-nosti Republike Hrvatske, njezinih tijela i ustanova.

Razlika u značenju pridjeva „opći“, „javni“ i „zajednički“ može se, kako bi se njihovo značenje razgraničilo i pre-ciziralo, objasniti na primjeru jezika. Jezik, naime, može biti i opći, i javni, i zajednički. Jezik može biti opće, javno i zajedničko dobro.

Jezik je posebno ljudsko obilježje, komunikacijski sustav znakova koji služi kao komunikacijsko sredstvo užit ili

¹ Izv. prof. dr. sc. Marko Alerić diplomirao je na Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu, a zatim magistrirao i doktorirao. Na Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu zaposlen je kao profesor.

široj društvenoj/jezičnoj zajednici. Svaka društvena zajednica mora upotrebljavati neki jezični sustav koji njezinim pripadnicima služi ne samo kao sredstvo komunikacije, sporazumijevanja, nego i kao sredstvo povezivanja i prepoznavanja, identifikacije.

Budući da mogućnost konkretnog ostvarenja jezika, u obliku govora, ima samo čovjek, jezik je opće ljudsko dobro, bitno obilježje po kojem se čovjek razlikuje u odnosu na sve što postoji. Zbog toga su svi jezici, bez obzira na veće ili manje razlike, u temelju isti.

Jezik je, dakle, opće, univerzalno dobro, ono koje se odnosi na sve ljude i pripada svima.

Pridjev „javni“ dolazi od imenice „java“, a znači ono što je stvarno, budno, neskriveno. Javni je interes, javni je dug, javni prostor, javni bilježnik, javno je predstavljanje, proglašenje, javno zdravlje, mišljenje, školstvo, javne su financije, javna su tijela, javna je tajna, nešto iznosimo u javnost, pred lice javnosti i sl.

Može li jezik biti i javno dobro?

Jezik najprije nastaje kao komunikacijsko sredstvo užih društvenih zajednica, među članovima užih obitelji, a zatim, ako se te zajednice šire i povezuju, najvjerojatnije u manjoj ili većoj mjeri izmijenjen, postaje komunikacijsko sredstvo širih, brojnijih društvenih zajednica.

U širim društvenim zajednicama jezik pojedinih, prethodno užih društvenih zajednica biva prihvaćen kao jezik šire društvene zajednice ili se, od elemenata jezika užih društvenih zajednica, oblikuje jezik koji široj društvenoj zajednici služi kao jedinstven jezični sustav, uz supostojanje ili prestanak postojanja jezika koji su prethodno služili kao komunikacijski sustavi užih društvenih zajednica. Jezik širih društvenih, najčešće državnih zajednica obično nazivamo standardnim, ali i javnim jezikom. Standardni ili javni jezik mora biti oblikovan i opisan, normiran, mora podrazumijevati usustavljenost, logičnost i relativnu trajnost.

Promjene u standardnom jeziku ne nastaju kao posljedica nepridržavanja norme većeg ili manjeg broja govornika. Naravno, o pravilima se u standardnom jeziku može raspravljati. Neko pravilo može se s vremenom i promijeniti, ali ne u govorenoj i/ili pisanoj jezičnoj praksi, nego u normativnim priručnicima. Do

promjene vrijede pravila koja su navedena u standardnojezičnoj normi. Slično kao što se može raspravljati i o zakonima koji se također s vremenom mogu i trebaju mijenjati. Ali stari zakoni ne prestaju vrijediti zbog toga što ih netko ne prihvaća, ne primjenjuje, nego tek prihvaćanjem novih zakona i njihovom objavom u „Narodnim novinama“.

Dakle, jezik je i javno dobro šire društvene zajednice. Za razliku od opće jezične sposobnosti koja jezik čini općim dobrom, standardni ili javni jezik mogli bismo nazvati javnim dobrom neke šire društvene zajednice. Ona ne podrazumijeva samo pripadnike nacionalne društvene zajednice nego sve pripadnike šire društvene zajednice, pripadnike drugih nacionalnih zajednica koji su državljanji jedne državne zajednice.

Zajedničko je ono što se odnosi na zajednicu (za + jedan, jedna, jedno), povezanu skupinu. Zajednički su prijatelji, zajednička je valuta, može se pronaći zajednički jezik, svesti na zajednički nazivnik (ne bi bilo isto „pronaći opći jezik“, „svesti na opći nazivnik“), zajednički je onaj koji povezuje, zajedničko je ulaganje, djelovanje, funkcioniranje, gospodarstvo.

Zajedničko dobro jest dobro svake uže i šire društvene zajednice. Npr. hrvatski jezik, koji podrazumijeva sve hrvatske organske govore i standardni jezik, zajedničko je dobro i simbol hrvatskog naroda. Zajedničko su dobro većih ili manjih društvenih zajednica i, primjerice, govor mjesta Đakovo, govor Blata na Korčuli, govor Pučišća na Braču, govori pojedinih struka.

Budimo svjesni postojanja svih hrvatskih govora, oni su dokaz naših posebnosti i našeg zajedništva, oni čuvaju naše običaje, vrijednosti i tradicije. A hrvatski standardni jezik, jezik kojim ovladavamo, naš zajednički, javni jezik, jezik svih struka, jezik znanosti i javnog života, jezik prava i dr., omogućuje nam aktivno i ravnopravno sudjelovanje u životu najšire hrvatske društvene zajednice, Republike Hrvatske. Da bismo ga naučili i njime se služili, on mora biti opisan i propisan u normativnim priručnicima. Čitajmo tekstove koje pišemo, u njima uočavamo pogreške i ispravljajmo ih. Tako ćemo ih učiniti razumljivijima, pravilnijima i jasnijima i izbjeći brojne, ponekad teško predvidive negativne posljedice.

Dana 14. rujna 2022. godine pred dopredsjednikom Hrvatske odvjetničke komore odvjetničku prisegu dali su:

MARIJAN ABRAMOVIĆ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. rujna 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 RIJECI.

TIHANA BALAGOVIĆ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. rujna 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

RENATA BENKO
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. rujna 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

KARLO BLAŽAN
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. rujna 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

MARIN CURIĆ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. rujna 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

ŠIME DUŽEVIĆ MARUNA
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. rujna 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

MATEA GALIĆ ŠANKO
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. rujna 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

KARLEN GOČMANAC
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. rujna 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

PATRICIJA GRGOŠIĆ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. rujna 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

MIA JAJČINOVIĆ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. rujna 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

EMA KOLOBARA
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. rujna 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

NATALI KOTLAR
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. rujna 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

IVAN KRALJIĆ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. rujna 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 RIJECI.

TOMISLAV KRMEK
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 2. svibnja 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

MARIO KRULJAC
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. rujna 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

SARA LACKO

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. rujna 2022. godine,
sa sjedištem ureda u
VARAŽDINU.

TENA LOVRIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. rujna 2022. godine,
sa sjedištem ureda u
PULI.

ANTONIA LJUBENKO

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. rujna 2022. godine,
sa sjedištem ureda u
PULI.

MIRKO MASTILOVIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. rujna 2022. godine,
sa sjedištem ureda u
PULI.

HRVOJE MIHOLJEVIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. rujna 2022. godine,
sa sjedištem ureda u
RIJECI.

MARIJA ELENA PRSKALO

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. rujna 2022. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

DEAN RADIŠIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. rujna 2022. godine,
sa sjedištem ureda u
KARLOVCU.

MARIJA ROŽMAN

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. rujna 2022. godine,
sa sjedištem ureda u
KOPRIVNICI.

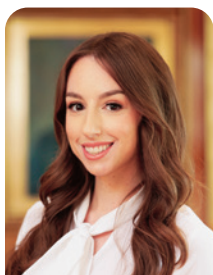
SAŠA STIPIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. rujna 2022. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

LUKA ŠKARA

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. rujna 2022. godine,
sa sjedištem ureda u
ZADRU.

IVA ŠONJIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. rujna 2022. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

ADAM ŠTIRMAR

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. rujna 2022. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

MAJA VIDMAR

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. rujna 2022. godine,
sa sjedištem ureda u
DELNICAMA.

**MARTINA ZEKO
KARAMATIĆ**

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. rujna 2022. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

MARTINA ZELIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. rujna 2022. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

TOMISLAV ŽULJ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. rujna 2022. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

▲ Dopredsjednik HOK-a Mario Janković s novim članovima

Dana 12. listopada 2022. godine pred dopredsjednikom Hrvatske odvjetničke komore odvjetničku prisegu dali su:

HELENA ALEKSIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

PETAR BARBIR

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

LUCIJA BRAOVAC

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

LARA ČELIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u RIJECI.

DINA ČELIKOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

DARIO DEKANOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

STELA DŽAJA

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u MAKARSKOJ.

FRANJO HAKENBERG

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MARTIN HREN

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ZVONIMIR HRGIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

SANJA KODRNJA

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ŽELJKO KOPČIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MARTIN LABAŠ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ANĐELA MAGDIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

HRVOJE MILKOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u SISKU.

MARTINA PAVČIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u RIJECI.

IVANA PRICA

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u RIJECI.

TEO RANIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u RIJECI.

TOMISLAV SILIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u SPLITU.

FILIP ŠIMENC

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u SPLITU.

MATIJA ŠLJIVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u ROVINJU.

LUCIJA ŠPEHAR

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

NIKOLA UZUR

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

LEA VITALJIĆ MIKAC

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u RIJECI.

PETRA VOJNOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u VARAŽDINU.

IVA VUKOJA

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. listopada 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

▲ Dopredsjednik HOK-a Mario Janković s novim članovima

Uvijek se možete odlučiti za izvrsnost.

Najveća, sveobuhvatna zbirka propisa, sudske prakse i pravne literature u Hrvatskoj

OBRASCI

Predlošci i službeni obrasci s poveznicama na zakonodavstvo i literaturu

JAVNA NABAVA

Odluke Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave

EU SAHRŽAJI

Zakonodavstvo i sudska praksa Europske unije s poveznicama na nacionalno zakonodavstvo

E-OGLASNA PLOČA

Presude, rješenja i druge javne objave svih sudova u Republici Hrvatskoj

INSOLVENCIJSKI POSTUPCI

Sve objave o stečajnim i likvidacijskim postupcima te predstečajnim nagodbama

ZAKONODAVSTVO

Propisi RH, EU i međunarodno pravo

SUDSKA PRAKSA

Odluke hrvatskih i europskih sudova

STRUČNA LITERATURA

Stručni članci, mišljenja i tumačenja nadležnih tijela, radni dokumenti Sabora

DOGAĐAJI

Pravni praktikumi iskusnih i stručnih predavača

Jednostavno korisničko sučelje i povezanost cjelokupnog sadržaja omogućavaju vam brzo pronalaženje svih pravnih informacija, uštedu vremena, povećanje kvalitete rada i uspješno poslovanje.

- Sustavno uređeni pravni sadržaji
- Najveći broj poveznica između zakonodavstva, sudske prakse, stručnih mišljenja i članaka
- Sve verzije redakcijski pročišćenih tekstova propisa u određenom vremenskom periodu
- Usporedan prikaz dviju odabranih verzija zakona u bilo kojem vremenskom razdoblju
- Informiranje o odabranim promjenama u svim dokumentima na portalu
- Jednostavan pristup i učinkovito traženje informacija

Sadržaje svakodnevno ažurira pravna redakcija portala IUS-INFO čime omogućavamo stručne i pouzdane informacije.

LEXPERA d.o.o.

pravne i poslovne informacije

Tuškanova 37, Zagreb

www.iusinfo.hr

e-mail: info@iusinfo.hr

Telefon: 01 599 9918

Mirjana Lenac (1952. – 2022.)

Teško mi je danas stajati ovdje znajući da Mirjana više nije s nama.

Samozatajna, nije htjela ni da se njezin odlazak u mirovinu u Komori posebno obilježava, pa je tako i njezin pogreb obavljen, po njezinoj želji, u krugu obitelji i bliskih prijatelja.

Nadam se, Miro, da nećeš zamjeriti što smo se danas ipak sastali da kao kolege i prijatelji obilježimo tvoj odlazak.

Mirjanu, odnosno Miru, kako smo je zvali mi koji smo je bolje poznavali, upoznala sam još davne 1983. godine, kad sam se kao pripravnica zaposlila u Pravnom odjelu Riječke banke.

Prvi susret odavao je suzdržanu i pomalo nepristupačnu osobu, ali to je bio samo vanjski oklop ispod kojega je, kako se to ubrzo pokazalo, bila jedna poštena i dobra osoba, puna znanja koje je, kao starija kolegica, uvijek bila spremna podijeliti. Nikada nije predmetu prilazila površno. Uvijek temeljito, secirajući svaku rečenicu, riječ, točku i zarez, nastojeći što jasnije izraziti određeni stav i pravno shvaćanje. Uporna, principijelna i britka jezika, usudila se ponekad ustrajati na stavovima koji su odudarali od postojeće pravne prakse. I uspijevala je u tome, čime je kod kolega i ljudi s kojima je radila zaslužila respekt koji ju je pratio tijekom cijeloga njezina profesionalnog rada.

Kao šefica Pravnog odjela, inzistirala je na jasnoći svakog podneska koji je izlazio iz odjela, što je ponekad bilo mukotrпно za mlađe kolege, ali znam da su ono što su tada s njom naučili, nosili kao obrazac razmišljanja u svom profesionalnom radu.

Pamtim naše rasprave o pravnim pitanjima, u kojima smo žustro iznosili argumente, uvijek s ciljem da se dokuči ispravan i što jasniji pravni put. Temelje onoga što znam, način razmišljanja i pristup predmetu, naučila sam od Mire.

O Miri prije našeg susreta znam da se zaposlila u Riječkoj banci 1971. godine, da je upisala Pravni fakultet 1975. i diplomirala u roku 1979. godine. Pravosudni ispit položila je 1985. godine.

Nakon Riječke banke, odlučile smo zajedno otići u odvjetništvo 1994. godine, gdje smo u zajedničkom uredu radile do 2003. godine, a nakon toga, slijedom životnih okolnosti koje ni jednoj od nas nisu bile naklonjene, nastavile smo raditi kao samostalne odvjetnice. Moja i Mirina bolest fizički su nas udaljile. Međutim, trajna veza koja nas je spajala ostala je sve do Mirine smrti.

Nakon umirovljenja 2013. godine živjela je okružena svojim sinovima i unucima, prepuna ljubavi kad je govorila o njima. I naravno, ne mogu ne spomenuti njezine sestre koje su bile uz nju do samoga kraja. Njezina obitelj bila je njezin blagoslov.

Čule smo se posljednji put u srpnju ove godine. Nije bila dobro, ali puna optimizma i želje da se vidimo „kad popusti vrućina“. Nismo ni slutile da će kraj doći tako nenadano i brzo.

Oni koji su je poznavali kao kolegicu pamtit će je s poštovanjem, a mi koji smo imali čast poznavati je kao čovjeka i prijatelja, pamtit ćemo je s ljubavlju i zahvalnošću što je dio svoga života koračala s nama.

Hvala ti na svemu, draga Miro, i počivaj u miru.

*(govor Tee Žunić, odujetnice u Rijeci,
održan na komemoraciji u Riječkom odvjetničkom zboru)*

Branko Špehar

(1944. – 2022.)

Draga obitelji Špehar, kolegice i kolege, poštovani prijatelji,

eto, život nas prebrzo dovede do trenutaka kada se opraštamo od voljenih osoba.

Meni vrlo draga i cijenjena osoba bio je naš principal – Šef – odvjetnik Branko Špehar. Posao odvjetnika obavljao je s velikom ljubavi, iznimnim znanjem i nevjerojatnom energijom za rad.

Ljubav prema ovome zvanju prenio je ne samo na velik broj vježbenika nego i na svoje sinove, Zorana i Tomislava, koji su danas odvjetnici, pa i na unuku Luciju, koja također slijedi svoga djeda.

Dao je izniman doprinos razvoju bejzbola, bio je dugogodišnji predsjednik Baseball kluba Zagreb i Hrvatskoga baseball saveza.

Bio je neizmjereno vrijedan i radišan.

Ne mogu zaboraviti kako je nakon završetka radnog vremena, kada smo se svi u uredu spremali na put iz Dugog Sela prema Zagrebu, spremao spise u vrećice i nosio doma da još nešto napravi.

Bio je druželjubiva i vesela osoba, utorkom se u uredu nije radilo poslijepodne jer je to vrijeme bilo rezervirano za kartanje i druženje s prijateljima.

Krasilo ga je i hrvatstvo! Poznati događaji iz 1971. godine usmjerili su ga u odvjetništvo. I u doba kada se to nije smjelo, na feštama je pjevao „Ustani bane Jelačiću“, a sutradan se šaputalo po sudskim hodnicima da je Špehar pjevao zabranjene pjesme.

Gdje god si se pozvao na odvjetnika Branka Špehara, i kod kolega i kod sudaca nailazio si na dobronamjernost i poštovanje.

U ime bivših vježbenika i kolega, hvala Vam na svemu.

Zadržat ćemo Vas u jako lijepim sjećanjima.

Počivajte u miru!

*(govor Mate Kačana, odvjetnika u Zagrebu,
na posljednjem ispraćaju Branka Špehara)*

Borivoje Milošević, odvjetnik u miru (1941. – 2022.)

Hrvatska odvjetnička komora i Odvjetnički zbor Splitsko-dalmatinske županije dana 12. listopada 2022. izgubili su svoga uglednog člana, Borivoja Miloševića, odvjetnika u miru.

Kolega Borivoje Milošević rođen je 11. ožujka 1941. godine u Sarajevu, BiH. Gimnaziju je završio u Splitu, kao i Pravni fakultet, na kojem je diplomirao 1966. godine.

Nakon odslužene vojne obveze, 1968. zapošljava se kao vježbenik u odvjetničkom uredu Josipa Mrklića, odvjetnika u Splitu, a 1970. godine položio je pravosudni ispit. Dana 1. listopada 1970. Borivoje Milošević upisuje se u Imenik odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore, sa sjedištem ureda u Splitu.

Gotovo pola stoljeća predano je i odgovorno radio u odvjetništvu, boreći se za prava svojih stranaka te bio naš ugledni član. Bavio se ponajviše kaznenim pravom. S kolegama i sa strankama izgradio je kvalitetan, profesionalan te istovremeno i ljudski odnos.

Članovi ovog Zbora, a i šire, pamtit će ga po vedrom duhu, uvijek galantnoga i ugodnoga u komunikaciji, otvorenoga za suradnju i pomoć drugima.

Bio je privržen svojoj obitelji, supruzi Mileni, sinovima Tadiši i Borisu, koji su krenuli njegovima stopama kao odvjetnici, te kćerkama Borici i Sandi.

Njegov odlazak velik je gubitak za obitelj, ali i za sve nas koji smo ga poznavali.

U ime Hrvatske odvjetničke komore i Odvjetničkog zbora Splitsko-dalmatinske županije, kao i u svoje osobno ime, izražavam iskrenu sućut obitelji preminulog kolege, koji će zauvijek ostati u našim srcima i mislima, u kojima je ostavio neizbrisiv trag.

Neka mu je laka zemlja, počivao u miru.

*(govor Borisa Majića, odvjetnika u Splitu,
na posljednjem ispraćaju Borivoja Miloševića)*

Zapisnik

s redovite godišnje Skupštine Hrvatske odvjetničke komore

održane 9. srpnja 2022. s početkom u 11 sati u Hrvatskoj odvjetničkoj komori u Zagrebu

JOSIP ŠURJAK:

Poštovane kolegice i kolege, dragi gosti, dame i gospodo, izuzetna mi je čast da smo nakon dvije godine ponovno u Hrvatskom odvjetničkom domu, jer smo ovdje svoji na svome, to je dom koji smo sami sebi kupili i u kojem uživamo. U tom smislu otvaram redovitu godišnju Skupštinu Hrvatske odvjetničke komore, pa vas molim da poslušamo himne.

***

Hvala lijepa.

Prije svega želim pozdraviti naše goste, ministra dr. sc. Ivana Malenicu, koji je ujedno izaslanik predsjednika Vlade RH, Dražena Bošnjakovića, koji je izaslanik predsjednika Sabora RH, i sve druge drage goste koji su stigli na ovu Skupštinu, a pozdravljam i laureata Lea Andreisa i njegovu obitelj. Mladenu Klasiću, koji je bio naš dopredsjednik više od dvanaest godina, prekjučer je presađeno srce pa će ova današnja dodjela biti odgođena za neku drugu prigodu i u tom smislu napraviti ćemo procesnu korekciju dnevnog reda.

Želim također reći da se HOK zalaže za ravnopravnost spolova, tako da se svi pojmovni sklopovi u našim govorima, koji imaju rodno značenje, na jednak način odnose i na muški i na ženski rod.

Na svakoj Skupštini odajemo počast kolegama koji su preminuli u razdoblju nakon prethodne Skupštine, tako da vas molim da ustanete i da vam pročitam njihova imena: Tomislav Tončić, Zagreb; Dragomir Modrušan, Zagreb; Žarko Ratković, Dubrovnik; Krešo Demo, Zadar; Milivoje Žugić, Zagreb; Gordan Nižić, Zadar; Igor Ivanišević, Zagreb; Tin Dolički, Zagreb; Vjekoslav Tadić, Zagreb; Franjo Benko, Varaždin; Nikola Kvaternik, Rijeka; Đuro Ružić, Čakovec; Josip Špehar, Zagreb; Mladen Lovrić, Zagreb; Boris Baica, Šibenik; Marijana Lončarić, Vrbovec; Arijana Petres, Zagreb; Jadran Franceschi, Split; Hamdija Malić, Zagreb; Ivan Surjan, Zagreb; Brančo Čizmek, Zagreb; Vladimir Đurović, Zagreb; Ivan

Jerešić, Virovitica; Milivoj Vještica, Split; Matija Očić, Zagreb; Senka Ursić-Bukorović, Zagreb; Krešimir Ganoci, Zagreb; Erih Fridrih, Sisak; Vladimir Depolo, Korčula; Ivo Stipanić, Rijeka; Renato Ivanović, Osijek; Jakov Kalajžić, Split; Jovan Doneski, Garešnica i Darko Šantić, Karlovac.

Neka počivaju u miru.

Moramo utvrditi kvorum. Ukupno je 137 delegata, 25 je delegata po položaju, a 112 je predstavnika izabranih po odvjetničkim zborovima. Sada imamo u dvorani 86 delegata, što znači da imamo kvorum.

Odmah prelazimo na izbor Radnog predsjedništva Skupštine.

Upravni odbor HOK-a na svojoj sjednici 8. srpnja 2022. za zapisničara je predložio Adrijana Čadu, odvjetnika u Zagrebu.

Slazu li se predstavnici na ovoj Skupštini s ovim prijedlogom?

Ima li netko protiv?

Ima li netko suzdržan? Nema, hvala.

Utvrdjujem da je kolega Čada izabran za zapisničara.

Za ovjerovitelje zapisnika Upravni odbor predložio je Monju Matić, odvjetnicu u Zagrebu, i Ivicu Mazalina, odvjetnika u Zagrebu.

Slazu li se predstavnici na ovoj Skupštini s ovim prijedlogom?

Ima li netko protiv?

Ima li netko suzdržan? Nema, zahvaljujem.

Prelazimo na izbor Radnog predsjedništva. Sukladno čl. 2. st. 1. Poslovnika, predsjednik Radnog predsjedništva jest predsjednik HOK-a, dakle Josip Šurjak. Za članove Radnog predsjedništva predloženi su Slaven Mijoč, odvjetnik u Osijeku, Sandra Ivić, odvjetnica u Rijeci, Anamarija Bokan, odvjetnica u Splitu, i Ana Buljan, odvjetnica u Zadru.

Slazete li se s ovim prijedlogom?

Ima li netko protiv?

Ima li netko suzdržan? Hvala.

Utvrdujem da smo izabrali zapisničara, dva ovjerevitelja i Radno predsjedništvo, pa molimo da članovi Radnog predsjedništva zauzmu svoja mjesta. Moram vas upozoriti da će se o točkama dnevnog reda od 6. do 17. prvo izložiti materijali, pa će se tek onda voditi rasprava po tim točkama zajedno, u skladu s člankom 7. st. 2. Poslovnika. U skladu s člankom 12. predlažem da se vrijeme izlaganja pojedinog člana Skupštine koji sudjeluje u raspravi o pojedinim pitanjima ograniči na tri minute te da se u skladu s člankom 8. Poslovnika o svakoj točki dnevnog reda može raspravljati samo jednom. Svi su suglasni s prijedlogom.

Utvrdujem da smo iscrpili točku 1. dnevnog reda.

Dnevni red ste dobili. Kao što sam najavio, moramo izmijeniti točku 5. dnevnog reda, a to je svečano uručenje Plakete dr. Ive Politea s poveljom. Prijedlog je da se Mladenu Klasiću, odvjetniku u Križevcima, Plaketa dodijeli na jednoj od narednih većih manifestacija ili proslava vezanih za odvjetništvo.

Tko je za?

Protiv?

Suzdržanih? Nema

Jednoglasno, hvala.

Utvrdujem da smo usvojili dnevni red uz ovu izmjenu.

Prelazimo na točku 3., a to je ovjera zapisnika izborne redovite Skupštine Hrvatske odvjetničke komore održane 10. srpnja 2021., koji je objavljen u časopisu „Odvjetnik“ br. 4/21.

Tko je za?

Protiv?

Ima li suzdržanih? Nema.

Zapisnik je usvojen jednoglasno, dakle ovjeren je, hvala.

Sada je na redu točka 4., a to su pozdravne riječi gostiju. Izvolite, gospodine Malenica.

IVAN MALENICA:

Poštovani predsjedniče, članice i članovi Hrvatske odvjetničke komore, pozdravljam vas u svoje osobno ime i u ime predsjednika vlade RH, gospodina Andreja Plenkovića, čiji sam izaslanik na ovoj Skupštini. HOK je institucija koja ima dugu i bogatu povijest, koja seže od 1872., kada su u Zagrebu i Osijeku organizirani prvi odvjetnički odbori, preteče lokalnih komora. Tijekom svoje povijesti HOK je u fokusu svog djelovanja imao regulaciju odvjetničke

profesije i rad na unapređenju odvjetništva i tu za pravo ulogu Odvjetnička komora ima i danas, vodeći računa o više od 5000 odvjetnika i odvjetničkih vježbenika. Odvjetništvo kao profesija ima važnu ulogu u očuvanju vladavine prava i da bismo mogli govoriti i razmišljati o jačanju te uloge, važno je raditi na unapređenju te profesije i na tome svakako HOK, ali i Ministarstvo pravosuđa i uprave, kao nadležno ministarstvo, trebaju zajedno raditi. Smatramo da u jačanju uloge odvjetništva važnu ulogu ima i stručno osposobljavanje te je u tom kontekstu i posljednjim izmjenama Zakona o odvjetništvu izrijeком i uvedena obveza stručnog usavršavanja odvjetnika, koju ste vi dodatno uredili vašim pravilnikom, koji je stupio na snagu u svibnju 2021. Mi iz Ministarstva pravosuđa i uprave, u kontekstu brojnih izmjena propisa koje pripremamo i koje smo već pripremili i koje su izglasane u Hrvatskom saboru, smatramo da su edukacija i usavršavanje odvjetnika bitni. Svjesni smo da ponekad česte izmjene pojedinih propisa, pogotovo važnih, možda narušavaju ustaljenu praksu i ponašanje i traže dodatnu edukaciju i usavršavanje, međutim uvijek se kod izmjena propisa vodimo namjerom da se na najbolji mogući način reguliraju određena pitanja, isprave određene pravne praznine i uspostavi pravni poredak kakav bi trebao biti. U tom kontekstu držimo bitnim i važnim da i HOK naglasak stavlja na edukaciju odvjetnika, ne samo u kontekstu brojnih izmjena zakonodavnih akata već i u kontekstu daljnje digitalizacije, na kojoj Ministarstvo pravosuđa i uprave aktivno radi, a što će činiti i u narednom razdoblju. Tu bih svakako istaknuo i nacionalni plan otpornosti i oporavka, gdje će otprilike više od milijardu kuna biti uloženo u razne projekte koje priprema Ministarstvo pravosuđa i uprave. Možda bih istaknuo samo ono što je bitno za pravosudne djelatnike, ali i odvjetnike ovdje u Gradu Zagrebu – Trg pravde, jedan od najvećih infrastrukturnih projekata, vrijedan 650 milijuna kuna, koji je u fazi projektiranja. Očekuje se izgradnja Trga pravde, odnosno zgrada za jedan dio pravosudnih tijela do 2025. Ovaj tjedan otvorili smo novu zgradu grunтовnice u Gradu Zagrebu, to je projekt vrijedan 100 milijuna kuna, a kreće projektiranje zgrada Trgovačkog suda, Visokog trgovačkog suda, Upravnog suda i Visokog upravnog suda i Pravosudne akademije na Trgu pravde, pa će tijekom nekoliko sljedećih godina dio pravosudnih tijela u Gradu Zagrebu dobiti adekvatne prostore. Dugoročno nam je cilj da sva pravosudna tijela u Gradu Zagrebu

preselimo na Trg pravde. To su brojne pozitivne promjene koje Ministarstvo priprema, promišljamo to kroz učinkovitost i efikasnost sudskih postupaka, ali isto tako i podizanje kvalitete unutar pravosuđa. Vjerujem da smo zajedno s HOK-om u proteklih nekoliko godina ostvarili kvalitetnu suradnju, prije svega na izradi zakonskih prijedloga, i upravo iz tog razloga koristim priliku da zahvalim vodstvu HOK-a na konstruktivnom dijalogu i prijedlozima, a isto tako bih zahvalio i svim članovima HOK-a, odvjetnicima koji su sudjelovali u radu brojnih radnih skupina i koji dan-danas sudjeluju unutar Ministarstva pravosuđa i uprave, jer su promjene moguće samo zajedničkim radom svih sudionika koji su uključeni u taj proces. Također bih istaknuo izmjene važnih organizacijskih i procesnih zakona, koje smo učinili u proteklom razdoblju: to su Zakon o parničnom postupku i Zakon o kaznenom postupku. Vjerujem da izmjene predstavljaju značajan i važan iskorak, utječu i na vaše postupanje u kaznenim i parničnim postupcima, cilj izmjena je modernizacija i ubrzanje postupaka te povećanje učinkovitosti pravosuđa u cjelini. Prije početka ove Skupštine razgovarali smo i o izmjenama ZPP-a. Jedna je od novina i procesni kalendar, vjerujem da će on znatno ubrzati sudske postupke, a postići će i predvidljivost, koja je jako bitna, pogotovo za vas odvjetnike kada se planiraju pojedine radnje. Također, tu je tonsko snimanje i ostale aktivnosti i izmjene koje smo postavili kroz ZKP i ZPP. Važan segment promjena u Ministarstvu jest daljnja digitalizacija i unapređenje sustava e-komunikacije. Svjesni smo da taj sustav ima određene probleme i da se vi s time suočavate, vjerujem da ćemo sa sredstvima koja su osigurana u okviru nacionalnog plana otpornosti i oporavka izgraditi novi sustav, koji će biti stabilan i omogućiti lakše korištenje. Također, trenutačno je u Ministarstvu pravosuđa i uprave u radu radna skupina na izradi zakona o dostavi pismena u sudskim postupcima i tu su uključeni članovi HOK-a. Tim zakonom želimo sveobuhvatno urediti pitanje dostave u svim sudskim postupcima i svesti na minimum posebne vrste dostava, izmjene tog zakona razmatramo i promatramo u kontekstu daljnje digitalizacije, uvođenja digitalne dostave i dostavnice, tako da će sigurno taj zakon olakšati rad ne samo odvjetnicima nego i sucima. Svjesni smo da promjene u pravosuđu ne mogu ići samo od Ministarstva, već je potrebna kvalitetna suradnja svih dionika unutar sustava, stoga su vrata Ministarstva pravosuđa i uprave uvijek

otvorena za vaše prijedloge, vjerujem da će to posvjedočiti i predsjednik HOK-a, pogotovo kada je riječ o promjenama ili o organizaciji. Smatram da mi kao izvršna vlast i vi kao HOK imamo zajednički cilj i imperativ, a to je vraćanje povjerenja građana u pravosuđe, a isto tako i da se odvjetništvo profilira kao služba koja je bitna i važna u zaštiti prava i interesa građana. Dopustite mi da uputim najiskrenije čestitke gospodinu Andreisu i gospodinu Klasiću, vjerujem da će vam ova povelja i nagrada biti poticaj za vaš daljnji rad, ali isto tako motiv i za brojne vaše kolege da zajedno radite na unapređenju odvjetničke profesije. Hvala vam.

JOSIP ŠURJAK:

Hvala, gospodine ministre, na otvorenim i stručnim riječima. To nam je jako važno jer smo od početka uvijek inzistirali na tome da nam otvarate vrata u radnim skupinama. Naš skromni stav je da nitko bolje od nas ne poznaje pravosudni sustav. Mi, nas 5000 odvjetnika, najbolji smo indikatori kompletnog pravosudnog sustava u RH. Hvala. Želi li se još netko javiti za riječ? Kolega Bošnjaković, izvolite.

DRAŽEN BOŠNJAKOVIĆ:

Poštovani predsjedniče Šurjak, poštovani ministre Malenica, drage kolegice i kolege, meni je zadovoljstvo da vas mogu pozdraviti u ime Hrvatskog sabora, njegovog predsjednika Gordana Jandrokovića, ali i svih saborskih zastupnica i zastupnika, a i u svoje ime. Bio sam kod vas ovdje vrlo često jer ovo je i moj dom. Ja sam odvjetnik iako je moj ured trenutno u mirovanju zbog poslova koje obavljam, ali moram reći: ovdje se osjećam baš kao u svom domu jer to jest moj dom i prošao sam puno toga zajedno s vama. Ono što bih htio reći, odvjetništvo nije zanimanje, ono je način života, jer ono što mi živimo i prolazimo u svojoj praksi vrlo malo profesija ima. Često kada je pojedinac sam i ostavljen od svih i kada se veliki sustav protiv njega digne, ostaje mu odvjetnik. I to svjedočimo od Ive Politea, koji je branio Broza u bombaškom procesu samo nekoliko godina nakon što je branio Stepinca, i s te strane možda to najbolje oslikava cijeli naš poziv. Odvjetništvo je definirano Ustavom. Definirani su samostalnost i neovisnost odvjetništva i to je ono što treba i društvo čuvati, a naravno i odvjetnici se moraju svakim danom za to boriti. Bez samostalnosti i neovisnosti nema vladavine prava, a bez vladavine prava znamo kakva država

može biti. Čuli ste ministra o ambicioznim planovima, meni je jako drago da vi sve ove tehnološke novotarije jako dobro nosite, jako se dobro time služite, to jesu stvari koje će unaprijediti sustav, ali uvijek u konačnici ostaje čovjek koji to mora primijeniti i koji mora znati primijeniti propise. Želim čestitati nagrađenima. Leo, nagrada ide u prave ruke, žao mi je što nema Mladena, također čestitam i njemu, a svima vama želim uspješnu radnu Skupštinu. Želim vam puno zdravlja jer ovaj je posao iznimno stresan i zaista treba zdravlja. Želim vam da se borite i dalje gradite svoju samostalnost i neovisnost koju imate, želim vam i dobre stranke koje plaćaju. Još jednom pozdrav u ime svih mojih kolegica i kolega.

JOSIP ŠURJAK:

Hvala vam, kolega Bošnjaković, na lijepim riječima, to nam puno znači.

Sada prelazimo na točku 5., a to je svečano uručenje Plakete dr. Ive Politea s poveljom.

Izuzetno sam sretan da Plaketa dolazi u ruke Leu Andreisu. Molim našeg glavnog tajnika da započne ovaj dio uručjenja.

DAVOR DRUGOVIĆ:

Upravni odbor na sjednici 17. ožujka 2022., na prijedlog Izvršnog odobra HOK-a, donio je odluku o dodjeli Plakete dr. Ive Politea s poveljom Leu Andreisu, odvjetniku u Zagrebu.

Leo Andreis rođen je 27. kolovoza 1950. godine u Splitu. Rano djetinjstvo proveo je u Splitu, a nakon preseljenja u Zagreb završio je osnovnu školu i klasičnu gimnaziju, na kojoj je maturirao 1969. te se upisao na studij prava na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, koji je uspješno završio 1975. godine. Dana 1. siječnja 1976. upisuje se u Imenik odvjetničkih vježbenika na vježbi kod svog oca Livija Andreisa, odvjetnika u Zagrebu. U Imenik odvjetnika upisuje se 1. siječnja 1981. i odvjetnički poziv obavlja sve do danas.

Nakon dugogodišnje samostalne odvjetničke prakse, Leo Andreis 1996. zajedno sa svojim partnerima prvo osniva Odvjetničko društvo Andreis & Čogurić, koje prestaje s radom, a zatim sa svojom suprugom Jadrankom Ruk-Andreis i kćerkom Lanom Andreis Nikolić osniva novo Odvjetničko društvo Andreis & Partneri.

Leo Andreis se odvjetništvom, računajući i vježbenički staž, bavi neprekidno 46 godina. U svom

dugogodišnjem odvjetničkom radu Leo Andreis je osim zastupanja stranaka, bilo u civilnim bilo u kaznenim postupcima, sudjelovao i u izradi ugovora i pružanju pravne pomoći u mnogobrojnim investicijskim projektima, kao npr. gradnji elektrana, financijskim ugovorima, ugovorima o stranim ulaganjima i sl. Odgojio je niz odvjetničkih vježbenika koji su danas većinom odvjetnici.

Kao branitelj bio je član odvjetničkog braniteljskog tima pred Haaškim sudom kada se sudilo Dariju Kordiću.

Tijekom dugogodišnjeg odvjetničkog staža Leo Andreis volonterski je obnašao čitav niz dužnosti u tijelima Odvjetničkog zbora Zagreb i Hrvatske odvjetničke komore. Bio je tajnik i dopredsjednik Odvjetničkog zbora Zagreb, član Upravnog i Izvršnog odbora Hrvatske odvjetničke komore. Bio je glavni tajnik Hrvatske odvjetničke komore i predsjednik Hrvatske odvjetničke komore u dva mandata.

U vrijeme predsjedanja Lea Andreisa, od 2006. do 2012. godine, intenzivirali su se pregovori s Europskom unijom oko ulaska Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije, što je imalo za posljedicu ubranu zakonodavnu aktivnost radi usklađenja hrvatskih zakona s pravnom stečevinom Europske unije. Stoga su Hrvatska odvjetnička komora i predsjednik Leo Andreis intenzivirali kontakte s odvjetničkim komorama iz zemalja članica EU-a, prvenstveno radi prikupljanja informacija. Što se je sve radilo, vidljivo je i iz tema okruglih stolova Dana hrvatskih odvjetnika koji su se održavali od 2006. do 2012. godine. Svi ti okrugli stolovi posvećeni su, na ovaj ili onaj način, ulasku Hrvatske odvjetničke komore u veliku obitelj odvjetničkih komora EU-a, a predavači su bili najeminentniji europski odvjetnici, pa i tadašnji hrvatski predsjednik Ivo Josipović. Raspravljalo se o važnim temama: o stranim odvjetnicima, pristupu hrvatskog odvjetništva pravnoj stečevini EU-a, cjeloživotnom obrazovanju, vladavini prava i neovisnosti pravosuđa, odvjetničkoj tarifi, reklamiranju odvjetnika, Kodeksu odvjetničke etike, ulozi odvjetništva u procesu donošenja zakona, pravosudnom i odvjetničkom ispitu itd. Sve te važne teme danas su ugrađene u Zakon o odvjetništvu. Uloga Lea Andreisa u tom velikom i važnom procesu bila je neizmjerana.

Leo Andreis predstavljao je hrvatsko odvjetništvo na mnogim međunarodnim skupovima, kao npr. konferencijama Međunarodne unije odvjetnika, u

kojoj je bio i stalni predstavnik Hrvatske odvjetničke komore, Međunarodne odvjetničke komore, Svjetske banke i dr.

Leo Andreis istaknuo se i u radu Hrvatskog auto-kluba, gdje je bio član Upravnog odbora i tajnik. Valja spomenuti da je bio aktivan i u Matici hrvatskoj, gdje je bio član Nadzornog odbora.

Izvršni i Upravni odbor Hrvatske odvjetničke komore smatraju da su se kod odvjetnika Lea Andreisa stekli svi uvjeti iz odredbe čl. 1. Odluke o uvođenju Plakete dr. Ive Politea s poveljom, jer je svojim dugogodišnjim radom u odvjetništvu, koji ne smatra samo svojom profesijom, već i načinom razmišljanja i stilom života, kao i radom izvan odvjetništva, u potpunosti ispunio uvjete koje je utemeljio dr. Ivo Politeo i zbog kojih se to priznanje dodjeljuje zaslužnim odvjetnicima članovima Hrvatske odvjetničke komore.

LEO ANDREIS:

Poštovane kolegice i kolege, jako sam vam uzbuđen, a prije par minuta činilo mi se da sam hladan kao led. To je ono kada vam se dogodi da dosanjate san. Kao u onoj pjesmi *I have a dream*, a ja sam svoj profesionalni san dosanjao. Neću vas puno zadržavati s pričama, radije ću zahvaliti onima koji su pridonijeli da ja dosanjam svoj san. Tu je na prvom mjestu moja obitelj, moja supruga, koja me nije morala trpjeti zato što me nije bilo, ali je trpjela zato što me nema. Moja djeca, moram ih zamoliti da mi oprostite što me nije bilo, ali dosanjale su one svoj san i takve su kakve sam želio da budu. Tu je netko tko je apsolutno prevažan: to je moja prijateljica, prijateljica i prijateljica Biserka Barac – svi je znate kao Bibu. Dugogodišnji smo prijatelji, upoznao sam je prvog dana kada sam došao u odvjetništvo i bila je uz mene i kada sam postao i glavni tajnik i predsjednik Komore. Ništa od toga ne bih relativno dobro napravio da nije bilo moje Biserke, koja me u svakom trenutku pratila, korigirala i ispravljala, odnosno podsjećala na sve ono što sam zaboravio, a znao sam dosta toga zaboraviti. Tu su i moji prijatelji Ranko, Robert, Branko Baica, Braco Tuškan, neću više nabrajati jer ću nekoga zaboraviti, naročito će mi Ivica to zamjeriti, tu je i Alen Jakobić i niz ljudi iz Riječkog odvjetničkog zbora, a i iz drugih zborova s kojima sam odlično komunicirao i družio se i kojima sam također bio zahvalan za uspješan rad Komore. Htio sam vam puno toga reći, a možda štogod i pametnog, međutim nisam to stavio na

papir, a sada sam došao u godine kada nažalost neću moći gospodinu ministru u potpunosti udovoljiti njegovoj želji da mi ova nagrada bude poticaj za daljnji rad. Radije bih ovu nagradu gledao negdje blizu sebe i slušao zvuk mora, a može i malo cvrčaka biti i onda bih bio potpuno sretan i to bi mi bio pravi poticaj.

Hvala vam svima na strpljenju i dok sam živ, odvjetništvo će mi uvijek biti način života. Hvala.

JOSIP ŠURJAK:

Poštovane kolege, sada po protokolu imamo stan-ku od 15 minuta.

***

JOSIP ŠURJAK:

Nastavljamo sa Skupštinom.

Podsjećam da smo odlučili da će se izlagati materijali od točke 6. do 17., a da će se nakon toga voditi rasprava po tim točkama zajedno. S obzirom na to da sve materijale imamo u pisanom obliku, ja ću zamoliti izlagatelje da se jave i kažu žele li nešto dodati ili je sve priloženo u pisanim materijalima. Ići ćemo redom po točkama od 6. do 17.

Sada je na redu točka 6., a to je izvješće predsjednika HOK-a. Dobili ste ga u pisanom obliku na petnaestak stranica, a ono sadržava pregled aktivnosti Upravnog odbora Hrvatske odvjetničke komore za proteklo razdoblje. Prva je točka novi program po mjeri HOK-a. Digitalizirali smo HOK, potrošili smo velik novac i vrijeme. Na portalu Moj HOK imate podatke o članarinama, imate podatke kako se kroz LMS ulazi u edukaciju, imamo kompletan novi digitalni sustav. Ono što nije dobro, to je da i dalje imamo pisana izvješća, to ćemo nastojati izbjeći u sljedećim godinama. Cilj je da sve imamo u digitalnom obliku. U LMS-u imate direktan ulaz u predavanja, sva predavanja su u digitalnoj formi.

Druga stvar jest nova zakonska promjena o edukaciji, mi odvjetnici moramo 12 sati godišnje imati edukaciju. Za sada nema penalizacije, ni u jednom internom aktu nismo predvidjeli penalizaciju za to, ali morat ćemo voditi računa tko je izvršio tu obvezu. Razmišljamo o aplikaciji koja se zove *code law*, koja bi bila pet u jedan: u jednoj aplikaciji imali bismo sa strankom vezu, mogli bismo utvrditi identitet stranke pomoću osobne, dobiti nalog za pružanje pravne pomoći, da to bude izračunato i da se to karticom odmah plati. To već puno komora ima, idemo u pregovore,

hoćemo razviti taj program tako da praktički imamo ekskluzivu u ovom dijelu Europe.

Ministarstvo je prihvatilo od naše skupine za ZPP nekoliko stvari koje smo mi predložili, npr. prihvatili su pravosudni kalendar, išli smo na to da se e-komunikacija podigne na veću razinu. Možemo se pohvaliti i da smo prvi put uspjeli dovesti informatičare Ministarstva pravosuđa i uprave kod nas. Imali smo nekoliko višesatnih sastanka i objasnili smo im kako neke „kućice“ u e-komunikaciji moraju izgledati.

Velik trud uložen je u izmjenju internih akata. Napravili smo kompletne nove izmjene i dopune Statuta i Kodeksa, to danas usvajamo, napravili smo novu sistematizaciju radnih mjesta u Komori. U četvrtak nam je javljena dobra vijest s Vrhovnog suda. Nakon sedam godina borbe dobit ćemo direktan ulaz u dva milijuna odluka. Godinama su nam na sastancima tvrdili da je SUPRA dovoljna, ona ima 20.000 odluka, a SUPRA nova ima dva milijuna odluka.

Budući da smo jedan od najvećih poslodavaca u Hrvatskoj, otvorili smo razgovore s Pravnim fakultetom i ozbiljno im ukazali da je nastavni program Pravnog fakulteta staromodan i nefunkcionalan te da od tuda počinje problem u pravosuđu.

Na Pravnom fakultetu bio sam u komisijama za kvalitetu i tamo sam rekao što mislim o programu te stekao dojam da prodekanica zna koliko su manjkave katedre i koliko je manjkav program koji oni predaju studentima. Ukazao sam na činjenicu da smo počeli dobivati nekvalitetne studente i da sve više dobivamo naše državljane koji završavaju fakultete vani te da je velika razlika između tih kolega i kolega koji ovdje završavaju. To treba početi govoriti javno i treba se polako konstruktivno boriti da se to poboljša.

Kada sam preuzeo vodstvo Komore, 2018., obećao sam da će disciplinar biti temelj, jer ne želimo da nam Ministarstvo pravosuđa to oduzme, što se nekim komorama dogodilo. Trajno smo zabranili rad sedmorici odvjetnika, a pet odvjetnika dobilo je privremenu zabranu. Zbog takvog stava i postupanja često dobivamo telefonske pozive, i nakon svake takve odluke ponedjeljak mi počinje s čekanjem tih kolega ispred ureda i s ostalim neugodnostima, ali tako ćemo nastaviti i dalje.

Na sjednici Upravnog odbora u Zadru donijeli smo odluku da se bod povećava s 10 na 15 kuna. To govorimo već godinama. Radimo na tome da se to prihvati, i nadam se da će to proći, ali i onaj bitni drugi dio, da se uvede indeksacija, da ne molimo svaki

put Ministarstvo da podigne vrijednost boda, nego da se vežemo za Zavod za statistiku i da imamo indeksaciju od 0,1 ili 0,2 postotnih poena, a ne da svaki put moramo nekog novog moliti.

I sada ono temeljno pitanje: Što smo zapravo mi? U Ustavu piše na jedan vrlo specifičan način da smo mi regulatori svoje profesije, mi smo, kao što se danas u suvremenoj Europi govori, četvrta dimenzija vlasti jer reguliramo sami sebe. Vrlo je važno da to govorimo mladim kolegama jer postoje veliki strani odvjetnički uredi u Zagrebu koji tako ne misle. Oni misle da su oni trgovačka društva koja pružaju usluge i na taj će način oni graditi budućnost Komore, da mi samo budemo trgovci. Na takav način Komora nikada neće imati samoregulaciju, zato vas upozoravam na to da na taj način moramo čuvati ustavne kategorije.

Što je naša budućnost? Budućnost je da otkrijemo polja prava koja još nemamo, a to može raditi vodstvo Komore, to odvjetnik pojedinac nema vremena raditi. Da bi vodstvo Komore to radilo, ono mora imati vremena i prostora. Sa sadašnjom organizacijom Komore, vodstvo ne može sagledati što je budućnost. Zato smo u Zadru na Konferenciji imali temu „Profesionalizacija Komore“, o toj profesionalizaciji ćemo dobro, dobro razmisliti jer je puno ljudi protiv toga, puno ljudi je za to, ali u tom smislu vam poručujem da moramo razmisliti o nekim novim kategorijama i o nekim novim područjima, o kojima mi sami moramo prokopati i dati izvršnoj vlasti da nam omogući da ostvarujemo prihode na tim poljima.

Hvala vam što ste bili izuzetno slušljiva publika.

Prelazimo na točku 7., a to je izvješće glavnog tajnika. Primili ste ga u materijalima i nema potrebe za dopunom.

Slijedi točka 8., izvješće blagajnika, koje ste također dobili u materijalima. Nema dopune.

Zatim točka 9., izvješće disciplinskog tužitelja. Izvolite, gospodine Jakoboviću.

ALEN JAKOBOVIĆ:

Želio bih reći, u skladu sa svim onim što je naš predsjednik u svom izvješću malo prije govorio, u svim nastojanjima i našeg predsjednika i svih ostalih tijela Komore i svih onih ljudi koji vrijedno rade u ovoj Komori i koji nastoje gledati u budućnost, da Komore nema bez novca. Mi smo samoregulirajuća i samofinancirajuća profesija, mi nemamo dotok novca ni od čega drugoga, nego od naših članarina, koje se

moraju plaćati. Smatram da je dužnost svakog odvjetnika da plati članarinu, a često dobivam pozive kolega iz raznih krajeva Hrvatske koji ne razumiju zašto smo ih upozorili da ćemo predložiti obustavu obavljanja odvjetništva ako ne plate članarine. I upravo iz tih razloga, što smatramo da Komora mora imati normalan rad, smatramo da neplaćanje članarine predstavlja jednu od težih povreda dužnosti i ugleda odvjetništva, a u konačnici, ni odvjetništva ni Komore pa ni ovakve naše današnje Skupštine nema ako ne izvršavamo svi svoje obveze. Apeliram iz tog razloga na sve predsjednike zborova, sve predstavnike zborova da kontaktiraju kolege iz svojih zborova, jer svi znamo u svojim sredinama tko su dužnici, da utječu na te ljude da se članarina plaća jer mislim da su disciplinske prijave koje nas trenutno opterećuju nepotrebne. Hvala.

JOSIP ŠURJAK:

Na redu je točka 10., a to je izvješće predsjednika Disciplinskog suda. Želite li nešto dodati?

ANTE ŽUPIĆ:

Sve je u materijalima. Nema potrebe ništa dodavati.

JOSIP ŠURJAK:

Hvala. Sada smo došli do točka 11., do izvješća predsjednika Višeg disciplinskog suda. Ima li potrebe da nešto dodate?

EMIL HAVKIĆ:

Ne, sve je u materijalima.

JOSIP ŠURJAK:

Hvala. Na redu je točka 12., izvješće predsjednice Odvjetničke akademije. Treba li nešto nadopuniti. Ne? Hvala, dakle sve je u materijalima.

Pod točkom 13. izvješće je predsjednice Centra za mirenje, također ste sve primili u materijalima.

A sada točka 14. To je izvješće predsjednika Udruge odvjetničkih vježbenika. I to ste sve primili u materijalima.

Došli smo do točke 15., a to je godišnje financijsko izvješće HOK-a za 2021. godinu. Izvješće ste primili u materijalima, nema nadopune.

Zatim točka 16. Financijski plan HOK-a za 2023. godine. Također je sve primljeno u materijalima.

Na redu je točka 17., izvješće Nadzornog odbora o pregledu financijskog poslovanja HOK-a. I ovo izvješće ste primili u materijalima.

Sada smo obuhvatili sve do 17. točke dnevnog reda te vas pozivam na raspravu o točkama 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16. i 17. dnevnog reda.

Javlja li se tko za riječ? Nitko.

Hvala vam, uvijek sam vam otvoren za sve pitanja i izvan ove protokolarne sjednice i diskusije.

Sada smo na točki 19., a to je donošenje odluka o točkama 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16. i 17. dnevnog reda ove Skupštine.

Tko je za?

Protiv?

Suzdržanih? Nema

Jednoglasno se usvajaju sva izvješća, hvala.

Na redu je točka 20., odnosno prijedlog izmjena i dopuna Statuta Hrvatske odvjetničke komore.

Zbog promjene zakona dosta stvari smo modernizirali i tehnički mijenjali te uskladili radi procesne provedbe.

Imate li pitanja?

Nemate, hvala vam na tome.

Prelazimo na točku 21., a to je rasprava o točki 20. Javlja li se netko za riječ?

Nitko, hvala.

Onda je na redu točka 22., odnosno donošenje odluke o točki 20.

Tko je za?

Protiv?

Suzdržanih? Nema.

Jednoglasno se usvajaju izmjene i dopune Statuta HOK-a, hvala.

Dolazim do točke 23., a to je prijedlog izmjene i dopune Kodeksa odvjetničke etike.

I tu se radi o sličnim stvarima, upozoravam vas da se događaju velike promjene što se tiče reklamiranja, interneta, to smo sve nastojali obuhvatiti Kodeksom. Ono što je istinito i činjenično, može se reklamirati. Mi imamo Kodeks kako bismo zaista čuvali tu profesiju na način koji smatramo bitnim i zato je Kodeks u ovakvom obliku.

Možemo odmah prijeći na raspravu o tome pod točkom 24., koja se odnosi na raspravu o točki 23.

Želi li netko nešto reći. Ne? Zahvaljujem.

Pod točkom 25. moramo donijeti odluku o točki 23.

Tko je za ovakav prijedlog Kodeksa?

Protiv?

Suzdržanih? Nema

Jednoglasno se usvajaju izmjene i dopune Statuta HOK-a, hvala.

Na redu je točka 26., odnosno prijedlog za razrješenje članova disciplinskih tijela HOK-a.

Vedran Ramadanović je 6. lipnja 2022. podnio ostavku na dužnost suca Disciplinskog suda HOK-a zbog kandidature na mjesto suca Višeg disciplinskog suda. Kako dužnost suca sukladno čl. 35. st. 3. Statuta HOK-a prestaje ostavkom, a sukladno čl. 33. st. 1. Poslovnika, Skupština rješava o ostavkama članova u tijelima Komore prije isteka mandata razrješenjem dužnosti, predlaže se Vedrana Ramadanovića razriješiti dužnosti s današnjim danom.

Utvrđeno je da je Ljiljana Jedvaj Peterlin brisana iz Imenika odvjetnika s danom 31. ožujka 2022. pa se sukladno čl. 35. st. 3. Statuta HOK i čl. 33. st. 2. Poslovnika Skupštine predlaže dati razrješnicu s 31. ožujka 2022.

Na redu je točka 27., a to je glasanje za razrješenje članova disciplinskih tijela HOK-a te donošenje odluke.

Slaže li se Skupština razriješiti Vedrana Ramadanovića dužnost suca Disciplinskog suda HOK-a s današnjim danom?

Ima li netko protiv?

Ima li netko suzdržan? Nema, zahvaljujem. Sukladno čl. 33. st. 1. Poslovnika o radu Skupštine HOK-a, Vedran Ramadanović razrješava se dužnosti suca Disciplinskog suda s današnjim danom.

Slaže li se Skupština dati razrješnicu Ljiljani Jedvaj Peterlin na dužnost suca Višeg disciplinskog suda HOK-a s 31. ožujka 2022.?

Ima li netko protiv?

Ima li netko suzdržan? Nema, hvala.

Sukladno čl. 33. st. 2. Poslovnika o radu Skupštine HOK-a, Ljiljani Jedvaj Peterlin daje se razrješnica na dužnosti suca Višeg disciplinskog suda HOK-a s danom 31. ožujka 2022.

Sada je na redu točka 28. dnevnog reda, odnosno prijedlog kandidata za dopunske izbore članova disciplinskih tijela HOK-a koji je utvrdio Upravni odbor HOK-a.

U materijalima se nalaze prijedlozi Upravnog odbora HOK-a i to po jedan prijedlog za tijela HOK-a, točnije za disciplinsko tužiteljstvo, Disciplinski sud i Viši disciplinski sud HOK-a radi popune mjesta u tim tijelima Komore.

Sukladno čl. 31. st. 2. Poslovnika, molim delegate da se izbor provede javnim glasanjem.

Tko je za?

Tko je protiv?

Ima li suzdržanih? Nema, zahvaljujem vam, prijedlog je prihvaćen jednoglasno i izbor će se provesti javnim glasanjem.

Dalje nam slijedi točka 29., a to je glasanje za dopunske izbore članova disciplinskih tijela HOK-a i proglašavanje rezultata

Glasanje o prijedlogu kandidata koji je utvrdio Upravni odbor HOK-a na jučerašnjoj sjednici:

- Za popunu jednog mjesta u disciplinskom tužiteljstvu: mr. sc. Anamarija Kvaternik, odvjetnica u Rijeci, utvrđena je kandidatom za dopunski izbor za mjesto zamjenika disciplinskog tužitelja HOK-a.

Tko je za?

Tko je protiv?

Ima li suzdržanih? Nema.

Jednoglasno, hvala.

- Za popunu jednog mjesta u Disciplinskom sudu: Kristina Malinarić, odvjetnica u Zagrebu, utvrđuje se kandidatom za dopunski izbor za mjesto suca Disciplinskog suda HOK-a.

Tko je za?

Protiv?

Ima li suzdržanih? Nema.

Jednoglasno, hvala.

- Za popunu jednog mjesta u Višem disciplinskom sudu: Vedran Ramadanović, odvjetnik u Zagrebu, utvrđuje se kandidatom za dopunski izbor za mjesto suca Višeg disciplinskog suda HOK-a.

Tko je za?

Protiv?

Ima li suzdržanih? Nema.

Jednoglasno, hvala.

Hvala, utvrđujem da smo izabrali po ovim točkama i glasali za izbor dopunskih članova disciplinskih tijela HOK-a.

Na ovaj način, sukladno čl. 17. st. 2. Poslovnika, u ime Radnog predsjedništva zaključujem rad Skupštine i zahvaljujem vam na izuzetnoj strpljivosti i korektnosti u provođenju ove Skupštine.

Skupština je završena u 12 sati i 44 minute.